

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Wrocławski
pl. Uniwersytecki 1
50-137 Wrocław

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **SOCJOLOGIA**

1. Poziom/y studiów: **STUDIA I i II STOPNIA**
2. Forma/y studiów: **STUDIA STACJONARNE**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹
NAUKI SOCJOLOGICZNE

**Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów
Socjologia, studia I stopnia**

Wydział: Nauk Społecznych Kierunek studiów: Socjologia Dyscyplina naukowa (procentowy udział): nauki socjologiczne 100% Poziom kształcenia: Studia I stopnia Poziom kwalifikacji: 6 Profil kształcenia: ogólnoakademicki		
Kod efektu uczenia się dla kierunku studiów	<u>Efekty uczenia się dla kierunku studiów</u> Po ukończeniu studiów I stopnia <i>(poziom kształcenia)</i> na kierunku Socjologia absolwent uzyska efekty uczenia się w zakresie:	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK z uwzględnieniem efektów właściwych dla dyscypliny nauki socjologiczne
WIEDZA		
K_W01	Dzieli się zaawansowaną wiedzą o socjologii jako nauce zajmującej się społeczeństwem, opisuje jej miejsce w systemie nauk empirycznych oraz w interdyscyplinarnych obszarach, które wiążą socjologię z innymi naukami społecznymi, omawia historyczny proces formowania się socjologii współczesnej	P6S_WG
K_W02	Identyfikuje w stopniu zaawansowanym strukturalną budowę świata społecznego, elementy strukturalnego porządku i obowiązujących w nich mechanizmów oraz zasad organizacji; wyjaśnia instytucjonalny wymiar społecznego życia we wszystkich jego wymiarach (między innymi kulturowym, prawnym, politycznym czy ekonomicznym).	P6S_WG
K_W03	Wymienia i w stopniu zaawansowanym wyjaśnia relacje występujące pomiędzy poszczególnymi poziomami struktury społecznej oraz przemiany strukturalne społeczeństw krajowych i globalnych; charakteryzuje w stopniu zaawansowanym relacje pomiędzy strukturami i instytucjami oraz instytucjonalne podstawy kształtowania strukturalnego ładu społecznego.	P6S_WG
K_W04	Wymienia i w stopniu zaawansowanym wyjaśnia relacje występujące pomiędzy kulturą i strukturą, pomiędzy jednostką a społeczeństwem, wskazuje różne przejawy aktywności społecznej jednostki na poszczególnych poziomach porządku strukturalnego oraz identyfikuje systemy kontroli i instrumenty przystosowania jednostki do zasad społecznego życia.	P6S_WG
K_W05	Wskazuje i charakteryzuje w stopniu zaawansowanym sposoby pozyskiwania danych empirycznych do analiz jakościowych i ilościowych, oraz podstawowe techniki przetwarzania tych danych wykorzystywane w socjologicznym opisie poszczególnych elementów systemów społecznych, procesów tam	P6S_WG

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018poz. 1818).

	przebiegających oraz rejestrowanych w nich zjawisk i faktów społecznych.	
K_W06	W sposób zaawansowany prezentuje zasady tworzenia się ładu aksjonormatywnego w społeczeństwie oraz wszystkie znane mechanizmy jego zmiany, historyczne poglądy na temat roli norm i wartości w stabilizowaniu społecznego ładu oraz systemy normatywne regulujące przebieg społecznego życia w różnych jego wymiarach: prawnym, organizacyjnym, etycznym.	P6S_WK
K_W07	Referuje historyczne i współczesne poglądy myślicieli oraz badaczy powszechnie przypisywanych do obszaru tzw. myśli społecznej na temat struktur i instytucji społecznych oraz rodzajów więzi społecznych i o ich historycznej ewolucji.	P6S_WK
K_W08	Wymienia i wyjaśnia w sposób zaawansowany pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej roztaczanej nad produktami badawczymi firm zajmujących się pozyskiwaniem i interpretacją danych oraz pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego chroniące efekty pracy analitycznej socjologa (między innymi zestawienia danych, modele empiryczne i teoretyczne, raporty, artykuły, monografie, prezentacje).	P6S_WK
K_W09	Wymienia i omawia w stopniu zaawansowanym zasady tworzenia i rozwoju przedsięwzięć rynkowych mających na celu oferowanie, pozyskiwanie i sprzedawanie przetworzonych danych, które opisują różne aspekty życia społecznego dostarczając informacji niezbędnej przy prowadzeniu działalności gospodarczej i publicznej działalności podmiotów zarządzających życiem zbiorowości społecznych.	P6S_WK
K_W10	Zna obowiązujące w badaniach socjologicznych skodyfikowane systemy normatywne (między innymi Kodeks ESOMAR, Ustawę o ochronie praw autorskich, Ustawę o zamówieniach publicznych, Ustawę o ochronie danych osobowych) i prawidłowo się nimi posługuje w rozwiązywaniu dylematów dotyczących likwidowania ewentualnych sprzeczności pomiędzy interesem badacza, a interesem jego źródła informacji (ewentualnie interesem społecznym).	P6S_WK

UMIĘTNOŚCI

K_U01	Prawidłowo interpretuje zjawiska społeczne, co znaczy, że wykorzystuje zdobytą wiedzę o społeczeństwie oraz twierdzenia i podstawowe założenia teorii socjologicznych do nadawania sensu danym empirycznym obrazującym poszczególne zjawiska. Interpretuje je we wszystkich wyróżnianych w socjologii wymiarów życia społecznego, każdorazowo uwzględniając ich specyfikę (na przykład wymiary: kulturowy, polityczny, ekonomiczny, prawny, gospodarczy, obyczajowy).	P6S_UW
K_U02	Konceptualizuje problematykę badawczą zgodnie z przyjętą perspektywą teoretyczną (teorią socjologiczną), w nawiązaniu do wyników wcześniejszych badań nad interesującym go zjawiskiem lub procesem społecznym. W zgodzie z opracowaną wcześniej koncepcją projektuje również proces zbierania danych przy pomocy różnorodnych technik empirycznych stosowanych w socjologii, trafnie dobiera źródła i informacje z nich pochodzące.	P6S_UW
K_U03	Stosuje zasady indukcji, dedukcji, zasady wnioskowania statystycznego oraz analizy danych jakościowych do ustalania przyczyn oraz przebiegu procesów społecznych we wszystkich wyróżnianych w socjologii wymiarach życia społecznego, każdorazowo uwzględniając ich specyfikę (na przykład wymiary: kulturowy, polityczny, ekonomiczny, prawny, gospodarczy, obyczajowy).	P6S_UW
K_U04	Stosuje modele przyczynowe i prognostyczne wykorzystywane w statystycznej analizie danych socjologicznych do nakreślenia prawdopodobnego rozwoju wydarzeń i przebiegu procesów społecznych we wszystkich wyróżnianych w socjologii wymiarach życia społecznego, każdorazowo uwzględniając ich specyfikę (na przykład wymiary: kulturowy, polityczny, ekonomiczny, prawny, gospodarczy, obyczajowy).	P6S_UW

K_U05	Rozwiązuje dylematy etyczne i metodologiczne, które mogą być wynikiem sprzeczności pomiędzy ujawnionymi w toku badań empirycznych interesami i prawami różnych stron, które bazują na wcześniej zdobytej wiedzy normatywnej i pozostają zgodne z duchem zapisów zawartych w odnośnych zbiorach norm.	P6S_UW
K_U06	Umiejętnie aplikuje wyniki socjologicznych badań empirycznych w różnych obszarach praktyki społecznej (między innymi: administracja, gospodarka, media, zarządzanie informacją i kierowanie zespołami ludzkimi).	P6S_UW
K_U07	Przygotowuje różne formy wypowiedzi pisemnych oraz podstawowy raport z badań empirycznych w języku polskim i angielskim, który zawiera właściwie przygotowane i zaprezentowane zestawienia danych empirycznych (zgodnie z zasadami tych prezentacji ustalonymi osobno dla danych jakościowych i ilościowych) oraz wnioski nawiązujące do tych danych. Potrafi wykorzystać tę umiejętność niezależnie od stosowanych metod badawczych i obszaru życia społecznego, którego dotyczą badania.	P6S_UK
K_U08	Przygotowuje wystąpienia ustne prezentujące efekty analiz teoretycznych oraz wyniki badań empirycznych odwołując się do multimedialnych prezentacji tego materiału. Na gruncie języka socjologicznego swobodnie łączy zebrane dane z perspektywami teoretycznymi, które w interpretacji tego materiału mogą być przydatne, oraz z innymi danymi, udostępnianymi przez instytucje i jednostki badawcze.	P6S_UK
K_U09	Prezentuje umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	P6S_UK
K_U10	Planuje i realizuje uczenie się przez całe życie, przez co rozumie podnoszenie na wyższy poziom swoich ogólnych kompetencji kulturowych, oraz rozwój specjalistycznej wiedzy zawodowej.	P6S_UU
K_U11	Planuje i organizuje pracę – indywidualną oraz w grupie zadaniowej (ze szczególnym uwzględnieniem zespołów badawczych).	P6S_UO
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	Przyjmuje w sposób odpowiedzialny różne role w zespołach badawczych realizujących zadania, przestrzegając zasady etyki zawodowej.	P6S_KR
K_K02	Dostrzega sprzeczności organizacyjne i normatywne (ze szczególnym uwzględnieniem dylematów etycznych i metodologicznych), które mogą się pojawić na różnych etapach realizowanych przez niego projektów; potrafi rozwiązywać te sprzeczności poprzez dostosowywanie priorytetów i zadań do celów projektowych oraz posiadanych środków z uwzględnieniem elementów osobowych.	P6S_KK
K_K03	Angażuje się w prace zespołowe przy realizacji projektów, mających na celu zmianę w obrębie jakiegoś aspektu rzeczywistości społecznej; potrafi przy tym myśleć interdyscyplinarnie i na gruncie zagadnień społecznych integrować ich różne aspekty: prawne, ekonomiczne, polityczne itp.	P6S_KO
K_K04	Uzupełnia i rozwija swoją wiedzę specjalistyczną i warsztatową w zakresie technik zbierania, przetwarzania i analizy danych empirycznych oraz podstawowych faktów i danych obrazujących różne aspekty życia współczesnego społeczeństwa.	P6S_KK
K_K05	Projektuje swoje plany zawodowe i w ich realizacji kieruje się przedsiębiorczością, rozumianą jako racjonalizacja celów i działań, bazujących na umiejętnie zbilansowanej kalkulacji kosztów.	P6S_KR P6S_KO

Socjologia, studia II stopnia

Wydział: Nauk Społecznych
 Kierunek studiów: Socjologia
 Dyscyplina naukowa (procentowy udział): nauki socjologiczne 100%
 Poziom kształcenia: Studia II stopnia
 Poziom kwalifikacji: 7
 Profil kształcenia: ogólnoakademicki

Kod efektu uczenia się dla kierunku studiów	<u>Efekty uczenia się dla kierunku studiów</u> Po ukończeniu studiów II stopnia <i>(poziom kształcenia)</i> na kierunku Socjologia absolwent uzyska efekty uczenia się w zakresie:	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK z uwzględnieniem efektów właściwych dla dyscypliny nauki socjologiczne
WIEDZA		
K_W01	Dzieli się pogłębioną wiedzą o socjologii jako nauce zajmującej się społeczeństwem, wskazuje jej miejsce w systemie nauk empirycznych oraz interdyscyplinarnych obszarach, które wiążą socjologię z innymi naukami społecznymi, omawia historyczny proces formowania się socjologii współczesnej.	P7S_WG
K_W02	Rozpoznaje w stopniu pogłębionym strukturalną budowę świata społecznego, elementy strukturalnego porządku i obowiązujące w nich mechanizmy oraz zasady organizacji i instytucjonalne wymiary społecznego życia we wszystkich jego aspektach (między innymi kulturowym, prawnym, politycznym czy ekonomicznym).	P7S_WG
K_W03	Wymienia i w stopniu pogłębionym wyjaśnia relacje występujące pomiędzy poszczególnymi poziomami struktury społecznej oraz strukturalne przemiany społeczeństw krajowych i globalnych; objaśnia w stopniu pogłębionym relacje pomiędzy strukturami i instytucjami oraz instytucjonalnymi podstawami kształtowania strukturalnego ładu społecznego; charakteryzuje w sposób pogłębiony relacje międzykulturowe.	P7S_WG
K_W04	Wymienia i w stopniu pogłębionym wyjaśnia relacje występujące pomiędzy jednostką a społeczeństwem, różnymi przejawami jej aktywności społecznej na poszczególnych poziomach porządku strukturalnego oraz systemami kontroli i instrumentami przystosowania jednostki do zasad społecznego życia; wymienia i w stopniu pogłębionym wyjaśnia aktywności jednostki w zbiorowościach mikro-, mezo- i makrostrukturalnych.	P7S_WG
K_W05	Charakteryzuje w stopniu pogłębionym metody badań i wskazuje sposoby pozyskiwania danych empirycznych do analiz jakościowych i ilościowych, oraz podstawowe techniki przetwarzania tych danych wykorzystywane w socjologicznym opisie poszczególnych elementów systemów społecznych, procesów tam przebiegających oraz rejestrowanych w nich zjawisk i faktów społecznych.	P7S_WG
K_W06	W sposób pogłębiony prezentuje zasady tworzenia się ładu aksjonormatywnego w społeczeństwie oraz wszystkich znanych mechanizmach jego zmiany, historycznych poglądach na temat roli norm i wartości w stabilizowaniu społecznego ładu oraz systemów normatywnych regulujących przebieg społecznego życia w różnych jego wymiarach: prawnym, organizacyjnym, etycznym itp.	P7S_WK
K_W07	Omawia w sposób pogłębiony historyczne i współczesne poglądy myślicieli oraz badaczy powszechnie przypisywanych do obszaru tzw. myśli społecznej na temat struktur i instytucji społecznych oraz rodzajów więzi społecznych i o ich historycznej ewolucji.	P7S_WK
K_W08	Wymienia i w sposób pogłębiony wyjaśnia podstawowe pojęcia i zasady z zakresu	P7S_WK

	ochrony własności przemysłowej roztaczanej nad produktami badawczymi firm zajmujących się pozyskiwaniem i interpretacją danych oraz pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego chroniące efekty pracy analitycznej socjologa (zestawienia danych, modele empiryczne i teoretyczne, raporty, artykuły, monografie, prezentacje i in.).	
K_W09	Omawia w stopniu pogłębionym zasady tworzenia i rozwoju przedsięwzięć rynkowych mających na celu oferowanie, pozyskiwanie i sprzedawanie przetworzonych danych, które opisują różne aspekty życia społecznego dostarczając informacji niezbędnej przy prowadzeniu działalności gospodarczej i publicznej działalności podmiotów zarządzających życiem zbiorowości społecznych.	P7S_WK
K_W10	Stosuje obowiązujące w badaniach socjologicznych skodyfikowane systemy normatywne (między innymi Kodeks ESOMAR, Ustawę o ochronie praw autorskich, Ustawę o zamówieniach publicznych, Ustawę o ochronie danych osobowych) i prawidłowo się nimi posługuje w rozwiązywaniu dylematów dotyczących likwidowania ewentualnych sprzeczności pomiędzy interesem badacza a interesem jego źródła informacji (ewentualnie interesem społecznym).	P7S_WK
UMIĘJĘTNOŚCI		
K_U01	Prawidłowo interpretuje i wyjaśnia zjawiska społeczne, co znaczy, że wykorzystuje zdobytą wcześniej wiedzę o społeczeństwie oraz twierdzenia i podstawowe założenia teorii socjologicznych do nadawania sensu danym empirycznym obrazującym poszczególne zjawiska i łączyć je z innymi zjawiskami. Interpretuje je w obszarze wszystkich wyróżnianych w socjologii wymiarów życia społecznego, każdorazowo uwzględniając ich specyfikę (na przykład wymiary: kulturowy, polityczny, ekonomiczny, prawny, gospodarczy, obyczajowy).	P7S_UW
K_U02	Konceptualizuje problematykę badawczą zgodnie z przyjętą perspektywą teoretyczną (teorią socjologiczną), w nawiązaniu do wyników wcześniejszych badań nad interesującym go zjawiskiem lub procesem społecznym. W zgodzie z opracowaną wcześniej koncepcją projektuje również proces zbierania danych przy pomocy różnorodnych technik empirycznych stosowanych w socjologii. Krytycznie waloryzuje różne dane i koncepcje teoretyczne ze względu na ich eksplanacyjną przydatność. Formułuje własne opinie w zakresie skuteczności metod i przebiegu badanych zjawisk.	P7S_UW
K_U03	Stosuje zasady indukcji, dedukcji i zasady wnioskowania statystycznego oraz analizy danych jakościowych do ustalania przyczyn oraz przebiegu procesów społecznych we wszystkich wyróżnianych w socjologii wymiarach życia społecznego, każdorazowo uwzględniając ich specyfikę (na przykład wymiary: kulturowy, polityczny, ekonomiczny, prawny, gospodarczy, obyczajowy). Stosuje procedury weryfikacji i falsyfikacji hipotez badawczych. Formułuje hipotezy dotyczące zależności pomiędzy poszczególnymi cechami społecznymi.	P7S_UW
K_U04	Stosuje modele przyczynowe i prognostyczne wykorzystywane w statystycznej analizie danych socjologicznych do modelowania procesów społecznych obejmujących złożone zjawiska uwzględniając ich wielowymiarową specyfikę (na przykład: kulturową, polityczną, ekonomiczną, prawną, gospodarczą, obyczajową).	P7S_UW
K_U05	Formułuje rozwiązania dylematów etycznych i metodologicznych (które mogą być wynikiem sprzeczności pomiędzy ujawnionymi w toku badań empirycznych interesami i prawami różnych stron), bazując na wcześniej zdobytej wiedzy normatywnej i pozostając w zgodzie z duchem zapisów zawartych w odnośnych zbiorach norm.	P7S_UW
K_U06	Przygotowuje w języku polskim i angielskim pogłębiony raport z badań empirycznych, który zawiera właściwie przygotowane i zaprezentowane zestawienia danych empirycznych (zgodnie z zasadami tych prezentacji ustalonymi osobno dla danych jakościowych i ilościowych) oraz wnioski nawiązujące do tych danych. Wykorzystuje tę umiejętność niezależnie od stosowanych metod badawczych i obszaru życia społecznego, którego dotyczą badania.	P7S_UK

K_U07	Przygotowuje pogłębione wystąpienia ustne prezentujące efekty rozważań teoretycznych oraz wyniki badań empirycznych odwołując się do multimedialnych prezentacji tego materiału. Na gruncie języka socjologicznego swobodnie łączy zebrane dane z perspektywami teoretycznymi, które w interpretacji tego materiału mogą być przydatne, oraz z innymi danymi udostępnianymi przez instytucje i jednostki badawcze; sprawnie porusza się po obszarach interdyscyplinarnych i stosuje odpowiedni w takim wypadku język.	P7S_UK
K_U08	Prezentuje umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	P7S_UK
K_U09	Planuje uczenie się przez całe życie, rozumiane jako podnoszenie na wyższy poziom swoich ogólnych kompetencji kulturowych oraz specjalistycznej wiedzy zawodowej; ukierunkowuje i inspiruje również innych w tym zakresie.	P7S_UU
K_U10	Potrafi kierować pracą zespołu, ze szczególnym uwzględnieniem zespołów badawczych.	P7S_UO
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	Dostosowuje się do zmieniających się warunków społecznych i rozwoju cywilizacyjnego; inspiruje i inicjuje zmiany na rzecz środowiska społecznego i interesu publicznego.	P7S_KO P7S_KR
K_K02	Przyjmuje w sposób odpowiedzialny różne role w zespołach badawczych, które realizują zadania i stymulują procesy, włącznie z rolami kierowniczymi i eksperckimi.	P7S_KR
K_K03	Dostrzega sprzeczności organizacyjne i normatywne (ze szczególnym uwzględnieniem dylematów etycznych i metodologicznych), które mogą się pojawić na różnych etapach realizowanych przez niego projektów; potrafi rozwiązywać te sprzeczności poprzez dostosowywanie priorytetów i zadań do celów projektowych i posiadanych środków, z uwzględnieniem elementów osobowych.	P7S_KK
K_K04	Uczestniczy czynnie w interdyscyplinarnych pracach zespołów przy realizacji projektów mających na celu zmianę w obrębie jakiegoś aspektu rzeczywistości społecznej.	P7S_KO
K_K05	Uzupełnia i rozwija swoją wiedzę specjalistyczną i warsztatową w zakresie technik zbierania, przetwarzania i analizy danych empirycznych oraz podstawowych faktów i danych obrazujących różne aspekty życia współczesnego społeczeństwa. Wskazuje obszary wiedzy do uzupełnienia również w obszarze podobnych dyscyplin.	P7S_KK
K_K06	W projektowaniu swoich zamierzeń zawodowych i ich realizacji kieruje się przedsiębiorczością rozumianą jako racjonalizacja celów i działań bazujących na umiejętnie zbilansowanej kalkulacji kosztów; robi to w zakresie prostych działań i złożonych przedsięwzięć.	P7S_KR P7S_KO

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Ewa Banaszak	doktor habilitowany/ profesor uczelni/ Dyrektor Instytutu Socjologii
Kamilla Dolińska	doktor habilitowany/ profesor uczelni/ zastępczyni Dyrektora ds. dydaktycznych/ członkini Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Oceny Jakości Kształcenia/ członkini Rady programowej kierunku socjologia
Piotr Pieńkowski	doktor / adiunkt/ zastępca Dyrektora ds. ogólnych
Elżbieta Opitowska	doktor habilitowany/ profesor uczelni / zastępczyni Dyrektora ds. badań naukowych i współpracy międzynarodowej
Julita Makaro	doktor habilitowany/ profesor uczelni/ członkini Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Oceny Jakości Kształcenia/ Przewodnicząca Rady programowej kierunku socjologia
Kamilla Biskupska	doktor/ adiunkt/ członkini Rady programowej kierunku socjologia
Paweł Trojanowski	doktor/ adiunkt/członek Rady programowej kierunku socjologia/Opiekun praktyk zawodowych na kierunku socjologia
Katarzyna Czerkawska	magister/ specjalista
Maria Drózdź	magister/ starszy referent

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	1
Socjologia, studia I stopnia.....	1
Socjologia, studia II stopnia.....	4
Wskazówki ogólne do raportu samooceny	9
Prezentacja uczelni	10
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim.....	11
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	11
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.....	22
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie.....	33
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry.....	40
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie.....	48
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku.....	51
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku.....	54
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	63
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	72
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.....	75
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	80
Część III. Załączniki.....	82
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	82
Załącznik nr 2. Wykaz obowiązkowych materiałów uzupełniających	92
Załącznik nr 3. Wykaz dodatkowych materiałów uzupełniających	92

Wskazówki ogólne do raportu samooceny

Raport samooceny przygotowywany przez uczelnię jest jednym z podstawowych źródeł informacji wykorzystywanych przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w procesie oceny programowej. Jego głównym celem jest prezentacja koncepcji i programu studiów, uwarunkowań jego realizacji oraz miejsca i roli kształcenia w otoczeniu społecznym i gospodarczym, w odniesieniu **do szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia** określonych w załączniku do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a także refleksja nad stopniem spełnienia tych kryteriów.

Istotnymi cechami raportu samooceny jest analityczne i autorefleksyjne podejście do prezentowanych w nim treści oraz poparcie przedstawianych w raporcie aspektów programu studiów i jego realizacji specyficznymi przykładami stosowanych rozwiązań, ze szczególnym uwzględnieniem wyróżniających je cech oraz dobrych praktyk. Raport powinien być zwięzły. W części I jego objętość nie powinna przekraczać 40 000 znaków.

We wzorze raportu samooceny zawarte zostały wskazówki mówiące o tym, co warto rozważyć i do czego odnieść się w raporcie. Zwrócono w nich uwagę na te elementy, odpowiadające szczegółowym kryteriom oceny programowej i przyjętym standardom jakości, do których odniesienie się umożliwi dokonanie pełnej samooceny, a następnie przeprowadzenie rzetelnej oceny przez zespół oceniający PKA.

Wskazówek tych nie należy traktować jako obligatoryjnych dla uczelni przygotowującej raport samooceny. Uczelnia w samoocenie każdego kryterium ma prawo w pełni autonomicznie przedstawiać kluczowe czynniki uwiarygadniające jego spełnienie. Wyłącznym celem wskazówek jest pomoc w zrozumieniu istoty każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla procesu oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, na które warto poszukiwać odpowiedzi w procesie samooceny i opracowywania raportu, a także w celu doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Należy pamiętać, że zgodnie z § 17 ust. 3 statutu PKA z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., Uczelnia powinna opublikować raport samooceny na swej stronie internetowej przed wizytacją zespołu oceniającego.

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Wrocławski ma bogaty i złożony rodowód sięgający trzech źródeł: Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie założonego w 1661 r., Akademii Leopoldyńskiej założonej w 1702 r. przez Habsburgów we Wrocławiu i Państwowego Uniwersytetu Pruskiego z Frankfurtu nad Odrą, który został tu przeniesiony w 1811 r. Tradycje te spotkały się w 1945 r. dając początek nowej epoce w dziejach Uniwersytetu Wrocławskiego. Uczelnia we wszystkich swoich działaniach opiera się na podstawowych wartościach: prawdzie i wolności wyrażania poglądów oraz akceptuje ducha i fundamentalne zasady wyrażone w bolońskiej Magna Carta Uniwersytetów Europejskich z 1988 roku. Wydział Nauk Społecznych (WNS) jest jednym z dziesięciu wydziałów stanowiących strukturę organizacyjną Uniwersytetu Wrocławskiego. Wydział ten powstał w 1988 r. na bazie wcześniej istniejących katedr i instytutów, które w większości wchodziły w skład innych wydziałów. Do nowo powołanego WNS weszły: Instytut Socjologii, Instytut Nauk Politycznych przemianowany wkrótce na Instytut Politologii, Katedra Historii Filozofii i Katedra Filozofii Marksistowskiej zespolone z czasem w Instytut Filozofii, Katedra Logiki i Metodologii Nauk, Katedra Badań Niemcoznawczych i Europejskich, która w 1995 roku została przekształcona w Instytut Badań Niemcoznawczych i Europejskich a po kilku latach jego nazwa została zamieniona na Instytut Studiów Międzynarodowych, obecnie Instytut Studiów Międzynarodowych i Bezpieczeństwa. W 2012 r. powstała i weszła w skład WNS Katedra Studiów Europejskich, która od 2023 r. jest Instytutem Studiów Europejskich. Socjologia na Uniwersytecie Wrocławskim posiada bogatą historię. Po raz pierwszy zaistniała w latach 1946-1951 jako Zakład Socjologii. Z powodu komunistycznych opresji uległa likwidacji, a jej pracownicy przeszli do innych jednostek organizacyjnych. Po raz drugi socjologia zaistniała w 1957 r. jako Katedra Socjologii, w 1969 r. stała się Zakładem Socjologii wchodzącym w skład Instytutu Filozofii, Socjologii i Logiki, w 1981 r. znowu Katedrą Socjologii, która stanowiła podstawę dla powołania w 1988 r. obecnego Instytutu Socjologii. Obecnie Instytut kształci na następujących kierunkach studiów stacjonarnych: socjologia (I i II stopnia), socjologia grup dyspozycyjnych (I stopnia), praca socjalna (I stopnia) oraz socjologia ekonomiczna (I i II stopnia). Instytut Socjologii posiada również w ofercie specjalność w języku angielskim na studiach stacjonarnych II stopnia – Intercultural Mediation. Zajęcia na studiach stacjonarnych prowadzą zarówno pracownicy badawczo-dydaktyczni i dydaktyczni Instytutu Socjologii, a także praktycy spoza Uniwersytetu Wrocławskiego. Instytut wydaje dwa czasopisma: „Fabrica Societatis” (20pkt.) i „Forum Socjologiczne” (które nie znajduje się na liście ministerialnej).

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Opis powiązania koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni

Kierunek socjologia prowadzony jest w Uniwersytecie Wrocławskim od 1988 r. Koncepcja i cele kształcenia na kierunku socjologia są zgodne z misją Uniwersytetu Wrocławskiego. Misja ta polega na “poszukiwaniu prawdy, przekazywaniu wiedzy i pielęgnowaniu kultury; budowaniu kapitału społecznego i intelektualnego poprzez kształtowanie ludzi o otwartych umysłach, przygotowanych do działania w skali lokalnej i globalnej, odnajdujących się w zmieniającym się świecie, akceptujących różnorodność oraz świadomych wagi tożsamości narodowej i regionalnej; prowadzeniu badań naukowych w sposób wolny, pełny i otwarty z zachowaniem równowagi pomiędzy badaniami podstawowymi i aplikacyjnymi” i jest realizowana tak w działalności dydaktycznej, jak i badawczej oraz dotyczy tak studentów, jak i pracowników Instytutu Socjologii. Studia na kierunku socjologia są przyporządkowane (i mieszczą się w) dyscyplinie nauki socjologiczne i są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w jej ramach oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w szczególności rynku pracy.

Obecnie kształcenie na kierunku socjologia odbywa się wyłącznie w formie stacjonarnej. W roku akademickim 2022/2023 zakończył studia ostatni rocznik studentów niestacjonarnych na tym kierunku. Studia mają profil ogólnoakademicki. Kierunek socjologia prowadzony jest na 3-letnich, 6-semesteralnych studiach I stopnia, po których absolwenci otrzymują tytuł licencjata, oraz 2-letnich, 4-semesteralnych studiach II stopnia, kończących się uzyskaniem przez absolwentów tytułu magistra.

Wspomniana misja Uniwersytetu, wpisana w program nauczania na kierunku socjologia, podczas zajęć realizowana jest za sprawą przekazywanej wiedzy, kształtowanych umiejętności oraz kompetencji społecznych. Kompetencje badawcze są nabywane również podczas zajęć warsztatowych, a bardziej samodzielną działalność badawczą, weryfikującą zdobywaną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, studenci realizują w projektach dyplomowych.

Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programów studiów, w oparciu o które przygotowano obecnie obowiązujący program studiów na kierunku socjologia, zostały określone w Zarządzeniu nr 158/2019 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia Zasad projektowania i dokumentowania programów studiów na określonym kierunku studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia, jednolitych studiach magisterskich opartych na Polskiej Ramie Kwalifikacji, tworzonych i modyfikowanych od roku akademickiego 2019/2020 oraz w Zarządzeniu nr 21/2019 Rektora UWr w sprawie zmiany zarządzenia nr 31/2017 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 13 marca 2017 roku w sprawie wprowadzenia zasad projektowania, przyjmowania i uruchamiania programów kształcenia w Uniwersytecie Wrocławskim. Wprowadzono go Uchwałą nr 40/2021 Senatu UWr w sprawie programu studiów dla kierunku socjologia na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia. Aktualnym dokumentem regulującym zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów (obowiązującym od roku akademickiego 2023/2023) jest Zarządzenie Nr 214/2023 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia Zasad projektowania i dokumentowania programów studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich uruchamianych i modyfikowanych od roku akademickiego 2023/2024. Reguluje on szczegółowo wymienione procedury, zawiera wzory dokumentów, a także określa terminy dokonywania zmian, mając na celu dbałość o jakość kształcenia.

Opis koncepcji kształcenia na kierunku socjologia

Nowy program studiów na kierunku socjologia obowiązuje od roku akademickiego 2021/2022. Jest wynikiem podjętych w ciągu ostatnich kilku lat zmian i działań dostosowawczych wcześniejszego programu. W konsekwencji realizowana obecnie koncepcja kształcenia na kierunku socjologia, na studiach I i II stopnia, jest zgodna z założeniami określonymi na poziomie 6. i 7. Polskiej Ramy Kwalifikacji. Socjologia jest nauką o bogatym spektrum badań, dla zrozumienia których konieczne jest zgłębianie wielu dyscyplin z zakresu nauk społecznych i humanistycznych. Dlatego program studiów I stopnia, poza przedmiotami socjologicznymi, obejmuje zajęcia z zakresu filozofii, psychologii, ekonomii, historii, statystyki, logiki, które umożliwiają studentom zrozumienie treści prezentowanych w ramach przedmiotów kierunkowych. Zajęcia odbywają się w formie wykładów i ćwiczeń, seminariów, proseminariów, konwersatoriów, w ich ramach wykorzystywane są różnorodne metody dydaktyczne. Przedmioty *Warsztaty komputerowe (I stopień)* i *Podstawy ilościowych badań empirycznych w socjologii (II stopień)* są prowadzone w formie e-learningu, a *Psychologia społeczna (I stopień)* w formule *blended learning*. Również zajęcia realizowane w bezpośrednim kontakcie z prowadzącym wykorzystują infrastrukturę telekomunikacyjną np. w postaci zamieszczania materiałów zajęciowych na MS Teams.

Pierwsze trzy semestry kształcenia na studiach I stopnia bazują na zestawie przedmiotów kierowanych do wszystkich studentów, będących bazą teoretyczną i wyposażających studentów w podstawowe narzędzia badawczo-analityczne. W kolejnych trzech semestrach studenci pogłębiają swoją wiedzę i doskonalą umiejętności socjologa empiryka, zorientowanego w różnych perspektywach badawczych. Od czwartego semestru duża część zajęć ma charakter fakultatywny. Studenci mogą wybierać ćwiczenia i wykłady w ramach kilku ścieżek tematycznych (bloków zajęć do wyboru): *Współczesna myśl społeczna; Wielokulturowość, migracje i konflikty społeczne; Aktywizm i nowe ruchy społeczne; Media i komunikowanie społeczne; Badania społeczne w praktyce; Metody analizy danych; Socjologia kultury, płci, ciała, mody; Studia miejskie; Zarządzanie projektami; Badania marketingowe, Socjologia życia publicznego (polityka, społeczeństwo obywatelskie, edukacja, religia); Socjologia zmiany klimatycznej; Badania opinii publicznej; Socjologia zarządzania*. Przygotowane ścieżki umożliwiają rozwój zarówno osobom zainteresowanym socjologią teoretyczną, jak i socjologią empiryczną. Rozwiązanie to realizuje założenia misji Uniwersytetu przynosząc kilka wymiernych efektów: 1/ pozwala elastycznie dostosowywać oferowane studentom przedmioty do aktualnych zapotrzebowań dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, 2/ pozwala elastycznie powiązać prowadzone przez pracowników badania z zajęciami dydaktycznymi, 3/ upodmiotowia studentów, którzy mają duży wpływ na kształt swoich studiów i mogą je dostosować do swoich potrzeb i zainteresowań.

Konstrukcja programu II stopnia bierze pod uwagę fakt, że osoby rekrutujące się na studia magisterskie ukończyły różne kierunki studiów. Dlatego przygotowano przedmioty mające wyrównać kompetencje warsztatowe studentów, którzy na poziomie licencjatu kończyli socjologię i inne kierunki (*Podstawy ilościowych badań empirycznych w socjologii* oraz *Podstawy jakościowych badań empirycznych w socjologii*). Podobnie jak na studiach I stopnia, od drugiego semestru duża część zajęć ma charakter fakultatywny. Studenci mogą wybierać ćwiczenia i wykłady w ramach kilku ścieżek tematycznych: *Współczesne odstępny klasycznych problemów socjologii, Najnowsze teorie i badania socjologiczne, Mechanizmy i procesy społeczne we współczesnej Polsce, Problemy współczesnego świata w perspektywie socjologicznej*. Przygotowane ścieżki zostały pomyślane jako mające charakter pogłębionej refleksji teoretycznej, co wydaje się optymalnym rozwiązaniem dla studiów II stopnia i ich ewentualnej roli w przygotowaniu do szkoły doktorskiej. Rozwiązanie to realizuje założenia misji Uniwersytetu, przynosząc kilka wymiernych efektów: 1/pozwala elastycznie dostosowywać oferowane studentom przedmioty, tak by odpowiadały aktualnym zapotrzebowaniom dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, 2/pozwala elastycznie powiązać prowadzone przez pracowników badania z realizowanymi przez nich zajęciami dydaktycznymi, 3/upodmiotowia studentów, którzy

mają duży wpływ na kształt studiów i mogą je dostosować do swoich potrzeb i zainteresowań, adekwatnie uzupełniając wykształcenie licencjackie.

Na studiach II stopnia realizowana jest również anglojęzyczna specjalność Sociology – Intercultural Mediation. W jej ramach studenci obowiązkowo uczestniczą w zajęciach ogólnosocjologicznych oraz specjalistycznych, skoncentrowanych na międzykulturowej komunikacji i mediacji. Począwszy od drugiego semestru studenci wybierają przedmioty fakultatywne. Instytut Socjologii jest uczestnikiem programu Erasmus Mundus MITRA, studenci tego programu korzystają z oferty edukacyjnej specjalności Sociology – Intercultural Mediation.

Opis związku kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową

Instytut Socjologii jest jednostką wchodzącą w skład Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego, realizującego projekt Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza (IDUB). W skład Wydziału Nauk Społecznych wchodzi również: Instytut Filozofii, Instytut Politologii, Instytut Studiów Międzynarodowych i Bezpieczeństwa, Instytut Studiów Europejskich oraz Katedra Logiki i Metodologii Nauk. Obecnie Uniwersytet Wrocławski posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinie nauk socjologicznych, które realizuje poprzez Radę Naukową Dyscypliny Nauki Socjologiczne. W ramach Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Wrocławskiego funkcjonuje Kolegium Doktorskie Socjologii, które jest jednym z trzech kolegiów w Polsce prowadzących kształcenie doktorantów wyłącznie w języku angielskim. W ostatniej ewaluacji dyscyplina nauki socjologiczne w Uniwersytecie Wrocławskim otrzymała kategorię B+.

Strukturę Instytutu Socjologii tworzy dziesięć zakładów oraz jeden ośrodek badawczy, których działalność odnosi się do ważnych subdyscyplin socjologicznych i dziedzin pokrewnych: Zakład Socjologii Bezpieczeństwa i Edukacji, Zakład Socjologii Kultury i Cywilizacji, Zakład Socjologii Miasta i Wsi, Zakład Socjologii Nauki, Wiedzy i Kultury, Zakład Socjologii Sfery Publicznej, Zakład Socjologii Stosowanej i Pracy Socjalnej, Zakład Zachowań Konsumentckich, Zakład Socjologii Płci i Rodziny, Zakład Socjologii Pracy i Gospodarki, Zakład Socjologii Pogranicza. W Instytucie funkcjonuje również Ośrodek Badań Regionalnych i Obszarów Pogranicza.

Kadra Instytutu Socjologii składa się z 53 pracowników, głównie badawczo-dydaktycznych. Na dzień 1 października 2023 r. w Instytucie zatrudnionych jest 44 pracowników badawczo-dydaktycznych, z czego 1 z tytułem profesora, 18 ze stopniem doktora habilitowanego, 25 ze stopniem doktora (w tym 1 osoba na urlopie bezpłatnym od 1.10.2021 do 31.03.2024). Ponadto w Instytucie pracuje 5 osób ze stopniem doktora na stanowiskach dydaktycznych oraz 4 (2 doktorów i 2 magistrów) na stanowiskach badawczych w projektach finansowanych ze środków zewnętrznych. W przeciągu ostatnich pięciu lat 6 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego, a 8 osób stopień doktora (w tym 2 zatrudnionych w Instytucie magistrów oraz 6 osób, które następnie zostały zatrudnione w Instytucie Socjologii w wyniku procedury konkursowej). Awanse stanowiskowe (na stopień profesora Uczelni) uzyskało 9 doktorów habilitowanych. 40 osób spośród pracowników badawczo-dydaktycznych zadeklarowało prowadzenie badań w 100% w obszarze nauki socjologiczne, 8 osób w różnych proporcjach zadeklarowało prowadzenie badań w naukach socjologicznych i dyscyplinach pokrewnych (ekonomia i finanse, nauki o bezpieczeństwie, nauki o polityce i administracji oraz nauki o kulturze i religii).

W ostatnich latach aktywność naukowa pracowników Instytutu Socjologii koncentrowała się na poniżej wskazanych polach badawczych. W ich ramach pracownicy Instytutu Socjologii realizują badania empiryczne finansowane ze środków zewnętrznych i wewnętrznych oraz publikują ich rezultaty (Tabela 1).

Tabela 1 Pola badawcze i tematy badawcze realizowane przez pracowników Instytutu Socjologii

Pole badawcze	Przykładowe tematy badawcze
Polikryzysy	<ul style="list-style-type: none"> - doświadczenia pracy i strategie radzenia sobie Polaków w czasie post-pandemicznego kryzysu, - doświadczenie kryzysu psychicznego u prekariuszy, - wzorce przemocy w rodzinach ukraińskich w kontekście systemu aksjonormatywnego;
Rezyliencja społeczna	<ul style="list-style-type: none"> - nierówności społeczne i rezyliencja w post-pandemicznym świecie, - odporność ładu społecznego podczas wojny w perspektywie doświadczeń ukraińskich i polskich, - wyzwania i funkcjonowanie grup dyspozycyjnych, przede wszystkim straży pożarnej i służby więziennej;
Pogranicza	<ul style="list-style-type: none"> - konstruowanie i dekonstruowanie granic w społeczeństwach europejskich, w tym w miastach podzielonych - procesy społeczne mające miejsce na polskich pograniczach, w tym sąsiedztwa III RP;
Migracje	<ul style="list-style-type: none"> - procesy integracji Polaków i Ukraińców we Wrocławiu, - strategie życia młodych migrantów zarobkowych w starzejących się społeczeństwach;
Mobilność przestrzenna	<ul style="list-style-type: none"> - mobilność mieszkaniowa na obszary metropolitalne i poza metropolitalne w Polsce;
Uczestnictwo w kulturze	<ul style="list-style-type: none"> - ewaluacja Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016, - jakość życia mieszkańców aglomeracji wrocławskiej;
Jakość życia, style życia i zachowania konsumenckie	<ul style="list-style-type: none"> - formy konsumpcji, m.in. konwestycje, konsumpcja kompensacyjna, - struktura społeczna a gust.

W ostatnich dwóch latach Instytut stał się także jednym z ośrodków, w którym prowadzona jest znaczna liczba badań dotyczących ładu społecznego w czasie wojny, sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz integracji uchodźców, którzy przybyli do Polski w wyniku inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Wśród realizowanych przez pracowników Instytutu Socjologii projektów naukowych można wymienić m.in. te, które są finansowane ze środków zewnętrznych.

Tabela 2 Wybrane projekty naukowe finansowane ze środków zewnętrznych

Tytuł projektu	Grantodawca	Budżet dla UW
Life strategies of Young LabourMigrants in AgeingSocieties	Fundacja Volkswagen	172.400 euro
B-SHAPES: Borders Shaping Perceptions of European Societies, w ramach programu HORIZON-CL2-2022-HERITAGE-01	Horizon Europe (projekt nr 101095186)	177 375 euro
INcrease Corporate political responsibility and Accountability (INCA)	Horizon Europe projekt numer 101061653	156 405 euro
ENDURE: Nierówności i odporność społeczna oraz nowe sposoby zarządzania w świecie post-pandemicznym	Narodowe Centrum Nauki w ramach sieci Trans-Atlantic Platform for Social Sciencesand Humanities(T-AP)	158 485 euro
Rezyliencja współpracy transgranicznej w Europie – analiza porównawcza polsko-niemieckiego i niemiecko-francuskiego pogranicza	PNFN	78 600 euro
Rzucić wszystko i wyjechać w Bieszczady? Nowa mobilność mieszkaniowa na obszary poza metropolitalne w (post)pandemicznej Polsce w perspektywie przebiegu życia	NCN	531 778 zł
SOR-WAR Project. Odporność ładu społecznego podczas wojny w Ukrainie. Doświadczenia ukraińskie i polskie	NAWA	236 286 zł
COV-WORK: Świadomość społeczno-ekonomiczna doświadczenia pracy i strategii radzenia sobie Polaków w kontekście kryzysu post-pandemicznego	NCN	1 207 277 zł
(De/Re)Konstruowanie granic – narracje i imaginacje o miastach podzielonych w Europie Środkowej w perspektywie porównawczej	NCN	697 088 zł
Informatycy w centrach outsourcingu usług dla biznesu w Polsce. Socjologiczne studium doświadczenia pracy	NCN	151 607 zł
Wielowymiarowa dynamika relacji bilateralnych – Polska i Niemcy w Unii Europejskiej	PNFN	28900 euro
Prawicowy populizm wśród młodych Niemców i Polaków: Analiza biograficznych motywów wsparcia partii i organizacji prawicowych	PNFN	69000 euro
Struktura społeczna, sieci społeczne a gust i praktyki konsumpcyjne	NCN	243 351,00 zł

W okresie od 2018 roku do 2023 (stan na 30.09.23) pracownicy Instytutu opublikowali m.in. 3 artykuły za 200 punktów, 15 artykułów za 140 punktów i 34 artykuły za 100 punktów, m.in. w czasopismach Nature Communications, International Journal of Heritage Studies, International

Journal of Cultural Policy, Work, Employment and Society, Rural Sociology, European Societies, Sociology. Regularnie redagują i publikują rozdziały w renomowanych wydawnictwach międzynarodowych, m.in. Routledge, Taylor & Francis Group, Brill, Oxford University Press (z. 3.1.1).

Opis zgodności koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego

Specyfika kształcenia na kierunku socjologia polega na przygotowaniu absolwentów do pracy w różnych obszarach, w zależności od tego, który zasób wiedzy i umiejętności zechcą wykorzystać. Dlatego do grona potencjalnych pracodawców należą podmioty ze sfery publicznej i prywatnej. Wśród podmiotów, z którymi konsultowany był nowy program nauczania dla kierunku socjologia były organizacje pozarządowe, instytucje badawcze, instytucje transgraniczne, samorządowe, edukacyjne (z. 3.1.2). Konsultacje te są egzemplifikacją współpracy Instytutu z otoczeniem zewnętrznym i pokazują obszary rynku pracy, w których najlepiej sprawdzają się wiedza, umiejętności i kompetencje absolwenta Instytutu Socjologii.

W odpowiedzi na wzrost zapotrzebowania wśród pracodawców na kompetencje cyfrowe, w ramach reformy programowej wprowadzono w większym wymiarze przedmioty związane z analityką i big data. Duży nacisk kładziony jest także na komunikację społeczną, rozwijanie kompetencji miękkich dających socjologom przewagę konkurencyjną. Zmienność otoczenia społeczno-gospodarczego znalazła swoje odzwierciedlenie w możliwości indywidualizacji programu poprzez ścieżki, pozwalające studentom na rozwój w wybranych obszarach (m.in. media, aktywizm społeczny, zarządzanie konfliktem, organizacja badań), co odpowiada różnym drogom zawodowym, zatem różnym zapotrzebowaniom na wiedzę, umiejętności i kompetencje wymagane na rynku pracy. Potrzeby otoczenia międzynarodowego (NGOs, korporacje międzynarodowe) mogą być zaspokajane również przez absolwentów specjalności Intercultural Mediation, którzy przygotowani są do pracy w dynamicznym i zróżnicowanym polskim i międzynarodowym środowisku, stojącym w obliczu wyzwań związanych z migracją, wielokulturowością oraz globalizacją. Docenić należy także towarzyszący studiom rozwój kompetencji językowych.

Opis sylwetki absolwenta, przewidywanych miejsc zatrudnienia absolwentów

Absolwent socjologii na poziomie licencjatu posiada wiedzę o ideach, strukturach i procesach społecznych. Wykorzystując tę wiedzę do identyfikacji problemów społecznych, potrafi ją łączyć z podstawowymi pojęciami nauk pokrewnych (filozofii, psychologii, historii, nauk o prawie i polityce). Posiada również wiedzę metodologiczną w zakresie technik pomiaru i przetwarzania danych ilościowych oraz pozyskiwania i kategoryzowania danych jakościowych w badaniach społecznych. W zakres jego umiejętności wchodzi: identyfikacja podstawowych problemów społecznych w wymiarze lokalnym na poziomie struktur, relacji, zachowań społecznych, a także zjawisk, procesów i powiązań między faktami społecznymi. Absolwent potrafi zaprojektować i zrealizować badania ilościowe i jakościowe (indywidualnie i zespołowo, przestrzegając obowiązujących standardów) oraz zastosować podstawowe techniki analityczne i wykorzystać je przy raportowaniu tych problemów, stosując współczesne metody cyfrowe.

Absolwent socjologii II stopnia posiada rozszerzoną wiedzę o ideach, strukturach, relacjach, zachowaniach społecznych, procesach i faktach społecznych oraz powiązaniach między nimi, która jest głęboko zakorzeniona w ogólnej wiedzy humanistycznej. Wiąże on zatem różne elementy wiedzy o zjawiskach społecznych, łącząc w opisie rzeczywistości społecznej diagnozy socjologiczne z elementami opisu wywodzącymi się z psychologii, historii, nauki o prawie i polityce. Jego przygotowanie metodologiczne ma charakter wszechstronny i obejmuje zagadnienia związane z pozyskiwaniem, przetwarzaniem i interpretacją danych empirycznych, zarówno ilościowych, jak i jakościowych, przy zastosowaniu złożonych technik analitycznych. Umiejętności absolwenta socjologii II stopnia umożliwiają opisywanie i diagnozowanie zjawisk oraz procesów społecznych, a także konstruowanie szerszych interpretacji, wykraczających poza obszar aplikacyjny. Potrafi je

wyjaśnić i prognozować ich przebieg. Potrafi nadzorować prace projektowe stosując się do zasad etycznych badacza w naukach społecznych oraz dobrych praktyk zarządzania zespołem.

Absolwent obu poziomów studiów na kierunku socjologia, poza rozwijaniem swoich zainteresowań w ramach zajęć fakultatywnych, posiada wiedzę (o różnym stopniu zaawansowania, adekwatnego dla odpowiedniego poziomu studiów) z różnych obszarów socjologii, w tym między innymi o zjawiskach społecznych zachodzących we współczesnym świecie, zasadach etycznych związanych z wykonywaniem zawodu socjologa, uwzględniającą praktyczne umiejętności analityczne, aplikacyjne oraz komunikacyjne. Program na kierunku socjologia, umożliwiający elastyczne dopasowywanie treści zajęć do najnowszych badań nad różnymi obszarami dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społecznej, realizuje nie tylko cel nowoczesnej i aktualnej edukacji, ale jest również zorientowany na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w szczególności zawodowego rynku pracy, co sprawia, że profil wykształcenia wpisuje się w oczekiwania stawiane przez pracodawców reprezentujących sektor publiczny, pozarządowy i prywatny. Absolwenci kierunku socjologia znajdują zatrudnienie m.in. w firmach badawczych jako analitycy, w korporacjach jako specjaliści od HR, w instytucjach publicznych jako urzędnicy, w organizacjach pozarządowych jako liderzy. Odnajdują się także w szerokim spektrum ról, takich jak dziennikarze, reporterzy, aktywiści społeczni, politycy i naukowcy.

Opis cech wyróżniających koncepcję kształcenia oraz wykorzystanych wzorców krajowych lub międzynarodowych

Kształcenie na kierunku socjologia w Uniwersytecie Wrocławskim posiada swój komponent odnoszący się do ugruntowanych wzorców oraz wyróżniający, odnoszący się do jego specyfiki. Obowiązujący program został wprowadzony w roku akademickim 2021/22 i z jednej strony zachowuje najlepsze tradycje kształcenia w ośrodku wrocławskim, z drugiej otwiera nowy rozdział kształcenia socjologów.

Wyróżniającymi się cechami kształcenia są z pewnością: nacisk na badania empiryczne (liczne przedmioty warsztatowe, realizacja ćwiczeń terenowych), możliwość wczesnej indywidualizacji ścieżki dydaktycznej (od 4 semestru I stopnia i od 2 semestru II stopnia), a także możliwość studiowania w języku angielskim (na specjalności Intercultural Mediation a wkrótce na Urban Studies; warto nadmienić, iż nauczanie w Kolegium Doktorskim Socjologii również jest prowadzone w języku angielskim). Dobrymi praktykami, stanowiącymi wyróżniki kierunku, są przyjęte rozwiązania w zakresie prowadzenia prac dyplomowych i zasad przeprowadzania egzaminu dyplomowego (z. 3.1.3), a także wypracowany i stosowany w trakcie pandemii Kodeks Pracy Zdalnej, regulujący komunikację i współpracę pomiędzy pracownikami i studentami z uwzględnieniem *work-life balance* – wypracowany przez pracowników IS, a przyjęty przez Radę Wydziału WNS (z. 3.1.4). Ważnymi wzorcami międzynarodowymi, stanowiącymi inspirację, są uczelnie skupione w ramach konsorcjum MITRA (Instytutu Socjologii jest uczestnikiem wspólnego programu Erasmus Mundus i oferuje kursy dla jego studentów, realizujących mobilność). Kolejnymi wzorcami są uczelnie takie, jak: Europejski Uniwersytet Humanistyczny w Wilnie oraz Uniwersytet Techniczny w Brnie (wspólnie przygotowywana jest specjalność Urban Studies).

Odniesienie się do najlepszych wzorców krajowych i międzynarodowych czyni studiowanie socjologii kompatybilnym z edukacją na innych kierunkach i w innych ośrodkach. Umożliwia to mobilność w ramach programów Erasmus i MOST, a także kontynuację przez naszych absolwentów nauki na innych kierunkach i uczelniach, jak i podjęcie nauki na socjologii w Uniwersytecie Wrocławskim przez absolwentów innych kierunków lub uczelni.

Opis kluczowych kierunkowych efektów uczenia się

Koncepcja kształcenia na studiach I i II stopnia jest ściśle związana z przyjętymi dla kierunku efektami uczenia się. Na poziomie studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim sformułowano 26 efektów uczenia się (6 poziom PRK): 10 w zakresie wiedzy, 11 w zakresie umiejętności i 5 w zakresie

kompetencji społecznych. Na poziomie studiów II stopnia sformułowano 26 efektów uczenia się (7 poziom PRK), odpowiednio 10, 10 i 6. Uszczegółowieniem kierunkowych efektów uczenia się są przedmiotowe efekty uczenia się, sformułowane w kartach przedmiotów. Są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem (ogólnoakademickim) ocenianego kierunku. Należy podkreślić ich specyfikę oraz zgodność z aktualnym stanem badań w dyscyplinie nauk socjologicznych. Ponadto uwzględniają m.in. przygotowanie badawcze, komunikowanie w języku obcym i dyspozycje niezbędne w działalności naukowej. Konstrukcja programu studiów zapewnia prawidłowe osiągnięcie efektów uczenia się oraz pozwoliła na stworzenie systemu ich poprawnej weryfikacji.

Podstawowym celem tak skonstruowanych efektów jest ukazanie złożoności zjawisk i procesów społecznych, ich kontekstów oraz specyfiki poznania w naukach społecznych, a w konsekwencji uświadomienie studentom specyfiki dyscypliny oraz konieczności interdyscyplinarnego spojrzenia, uwzględniającego perspektywy filozoficzne, politologiczne, psychologiczne, ekonomiczne i historyczne, a wszystko to dopełniają ważne aspekty etyczne. Dlatego, za kluczowe dla studiów I stopnia należy uznać wskazane niżej efekty uczenia się:

Tabela 3 Kluczowe efekty uczenia się dla studiów I stopnia

Nazwa efektu uczenia się	Treść efektu uczenia się	Uzasadnienie kluczowości efektu uczenia się dla kierunku
K_W01	Dzieli się zaawansowaną wiedzą o socjologii jako nauce zajmującej się społeczeństwem, opisuje jej miejsce w systemie nauk empirycznych oraz w interdyscyplinarnych obszarach, które wiążą socjologię z innymi naukami społecznymi, omawia historyczny proces formowania się socjologii współczesnej.	Realizacja tego efektu daje narzędzia do teoretycznego i empirycznego myślenia, kształtuje świadomość metodologiczną i teoretyczną przyszłych badaczy społecznych.
K_W04	Wymienia i w stopniu zaawansowanym wyjaśnia relacje występujące pomiędzy kulturą i strukturą, pomiędzy jednostką a społeczeństwem; wskazuje różne przejawy aktywności społecznej jednostki na poszczególnych poziomach porządku strukturalnego oraz identyfikuje systemy kontroli i instrumenty przystosowania jednostki do zasad społecznego życia.	Spełnienie tego efektu umożliwi procesualne i relacyjne ujęcie rzeczywistości społecznej oraz identyfikację jej normatywnych fundamentów.
K_W05	Wskazuje i charakteryzuje w stopniu zaawansowanym sposoby pozyskiwania danych empirycznych do analiz jakościowych i ilościowych oraz podstawowe techniki przetwarzania tych danych wykorzystywane w socjologicznym opisie poszczególnych elementów systemów społecznych, procesów tam przebiegających oraz rejestrowanych w nich zjawisk i faktów społecznych.	Osiągnięcie tego efektu zapewnia nabycie wiedzy metodologicznej i uczenie się warsztatu badacza społecznego w aspekcie ilościowym i jakościowym.
K_W09	Wymienia i omawia w stopniu zaawansowanym zasady tworzenia i rozwoju przedsięwzięć rynkowych, mających na celu oferowanie, pozyskiwanie i sprzedawanie przetworzonych danych, które opisują różne aspekty życia społecznego, dostarczając informacji niezbędnej przy prowadzeniu działalności gospodarczej i publicznej, działalności podmiotów zarządzających życiem zbiorowości społecznych.	Spełnienie tego efektu wyposaża studenta w wiedzę umożliwiającą realizację przedsięwzięć rynkowych w zróżnicowanym otoczeniu społeczno-gospodarczym.

K_U01	Prawidłowo interpretuje zjawiska społeczne, co znaczy, że wykorzystuje zdobytą wiedzę o społeczeństwie oraz twierdzenia i podstawowe założenia teorii socjologicznych do nadawania sensu danym empirycznym, obrazującym poszczególne zjawiska. Interpretuje je we wszystkich wyróżnianych w socjologii wymiarach życia społecznego, każdorazowo uwzględniając ich specyfikę (na przykład wymiary: kulturowy, polityczny, ekonomiczny, prawny, gospodarczy, obyczajowy).	Nabywanie tych umiejętności umożliwia połączenie perspektyw teoretycznej i empirycznej podczas opisywania i analizowania wielowymiarowej rzeczywistości społecznej.
K_U02	Konceptualizuje problematykę badawczą zgodnie z przyjętą perspektywą teoretyczną (teorią socjologiczną), w nawiązaniu do wyników wcześniejszych badań nad interesującym go zjawiskiem lub procesem społecznym. W zgodzie z opracowaną wcześniej koncepcją projektuje również proces zbierania danych przy pomocy różnorodnych technik empirycznych stosowanych w socjologii, trafnie dobiera źródła i informacje z nich pochodzące.	Osiągnięcie tego efektu umożliwia samodzielne skonstruowanie projektu badawczego i jego realizację z uwzględnieniem dotychczasowego stanu badań.
K_U05	Rozwiązuje dylematy etyczne i metodologiczne, które mogą być wynikiem sprzeczności pomiędzy ujawnionymi w toku badań empirycznych interesami i prawami różnych stron, które bazują na wcześniej zdobytej wiedzy normatywnej i pozostają w zgodzie z duchem zapisów zawartych w odnośnych zbiorach norm.	Efekt ten prowadzi do nabycia umiejętności postępowania zgodnie z zasadami etycznymi obowiązującymi w naukach społecznych.
K_K01	Przyjmuje w sposób odpowiedzialny różne role w zespołach badawczych realizujących zadania, przestrzegając zasad etyki zawodowej.	Realizacja tego efektu skutkuje gotowością do przyjmowania obowiązków wynikających z pełnienia różnych ról społecznych w zespołach badawczych.
K_K02	Dostrzega sprzeczności organizacyjne i normatywne (ze szczególnym uwzględnieniem dylematów etycznych i metodologicznych), które mogą się pojawić na różnych etapach realizowanych przez niego projektów; potrafi rozwiązywać te sprzeczności poprzez dostosowywanie priorytetów i zadań do celów projektowych oraz posiadanych środków, z uwzględnieniem elementów osobowych.	Osiągnięcie tego efektu skutkuje gotowością do podejmowania się rozwiązywania trudnych sytuacji powstających w trakcie realizacji procesu badawczego na każdym z jego etapów.
K_K03	Angażuje się w prace zespołowe przy realizacji projektów, mających na celu zmianę w obrębie jakiegoś aspektu rzeczywistości społecznej; potrafi przy tym myśleć interdyscyplinarnie i na gruncie zagadnień społecznych integrować ich różne aspekty: prawne, ekonomiczne, polityczne, itp.	Nabywanie tej kompetencji wiąże się z angażowaniem społecznym na rzecz zmiany i postrzeganiem jej w sposób wielowymiarowy.

Efekty uczenia się sformułowane dla II stopnia studiów podkreślają pogłębienie wiedzy, poszerzenie zakresu umiejętności oraz udoskonalenie kompetencji absolwenta w stosunku do oczekiwań od absolwentów studiów socjologicznych I stopnia.

Tabela 4 Kluczowe efekty uczenia się dla studiów I stopnia

Nazwa efektu uczenia się	Treść efektu uczenia się	Uzasadnienie kluczowości efektu uczenia się dla kierunku
K_W03	Wymienia i w stopniu pogłębionym wyjaśnia relacje występujące pomiędzy poszczególnymi poziomami struktury społecznej oraz strukturalne przemiany społeczeństw krajowych i globalnych; objaśnia w stopniu pogłębionym relacje pomiędzy strukturami i instytucjami oraz instytucjonalnymi podstawami kształtowania strukturalnego ładu społecznego; charakteryzuje w sposób pogłębiony relacje międzykulturowe.	Spełnienie tego efektu wyposaża w wiedzę umożliwiającą pogłębioną charakterystykę wszystkich poziomów życia społecznego i relacji między nimi.
K_W04	Wymienia i w stopniu pogłębionym wyjaśnia relacje występujące pomiędzy jednostką a społeczeństwem, różnymi przejawami jej aktywności społecznej na poszczególnych poziomach porządku strukturalnego oraz systemami kontroli i instrumentami przystosowania jednostki do zasad społecznego życia; wymienia i w stopniu pogłębionym wyjaśnia aktywności jednostki w zbiorowościach mikro-, mezo- i makrostrukturalnych.	Spełnienie tego efektu umożliwia procesualne i relacyjne ujęcie przejawów aktywności społecznej na różnych poziomach rzeczywistości społecznej oraz identyfikację jej normatywnych fundamentów na każdym z tych poziomów.
K_W05	Charakteryzuje w stopniu pogłębionym metody badań i wskazuje sposoby pozyskiwania danych empirycznych do analiz jakościowych i ilościowych, oraz podstawowe techniki przetwarzania tych danych wykorzystywane w socjologicznym opisie poszczególnych elementów systemów społecznych, procesów tam przebiegających oraz rejestrowanych w nich zjawisk i faktów społecznych.	Osiągnięcie tego efektu zapewnia nabycie wiedzy metodologicznej pogłębiającej świadomość badawczą i rozwija warsztat badacza społecznego w aspekcie ilościowym i jakościowym.
K_U01	Prawidłowo interpretuje i wyjaśnia zjawiska społeczne, co znaczy, że wykorzystuje zdobytą wcześniej wiedzę o społeczeństwie oraz twierdzenia i podstawowe założenia teorii socjologicznych do nadawania sensu danym empirycznym obrazującym poszczególne zjawiska i łączenia ich z innymi zjawiskami. Interpretuje je we wszystkich wyróżnianych w socjologii wymiarach życia społecznego, każdorazowo uwzględniając ich specyfikę (na przykład wymiary: kulturowy, polityczny, ekonomiczny, prawny, gospodarczy, obyczajowy).	Nabycie tych umiejętności umożliwia wyjaśnianie zjawisk społecznych z uwzględnieniem zróżnicowanych perspektyw teoretycznych i empirycznych podczas opisywania i analizowania wielowymiarowej rzeczywistości społecznej.

K_U02	Konceptualizuje problematykę badawczą zgodnie z przyjętą perspektywą teoretyczną (teorią socjologiczną), w nawiązaniu do wyników wcześniejszych badań nad interesującym go zjawiskiem lub procesem społecznym. W zgodzie z opracowaną wcześniej koncepcją projektuje również proces zbierania danych przy pomocy różnorodnych technik empirycznych stosowanych w socjologii. Krytycznie waloryzuje różne dane i koncepcje teoretyczne ze względu na ich eksplanacyjną przydatność. Formułuje własne opinie w zakresie skuteczności metod i przebiegu badanych zjawisk.	Osiągnięcie tego efektu umożliwi samodzielne skonstruowanie projektu badawczego i jego realizację z krytycznym odniesieniem się do dotychczasowego stanu badań i refleksyjną oceną wykorzystanych metod.
K_U03	Stosuje zasady indukcji, dedukcji, zasady wnioskowania statystycznego oraz analizy danych jakościowych do ustalania przyczyn oraz przebiegu procesów społecznych we wszystkich wyróżnianych w socjologii wymiarach życia społecznego, każdorazowo uwzględniając ich specyfikę (na przykład wymiary: kulturowy, polityczny, ekonomiczny, prawny, gospodarczy, obyczajowy). Stosuje procedury weryfikacji i falsyfikacji hipotez badawczych. Formułuje hipotezy dotyczące zależności pomiędzy poszczególnymi cechami społecznymi.	Efekt ten prowadzi do pogłębienia umiejętności metodologicznych zgodnie z kanonami nauk społecznych w odniesieniu do wnioskowania na temat przebiegu procesów społecznych.
K_K01	Dostosowuje się do zmieniających się warunków społecznych i rozwoju cywilizacyjnego; inspiruje i inicjuje zmiany na rzecz środowiska społecznego i interesu publicznego.	Realizacja tego efektu prowadzi do otwartości na zmieniającą się rzeczywistość i przyjmowanie aktywnej postawy na rzecz tej zmiany.
K_K03	Dostrzega sprzeczności organizacyjne i normatywne (ze szczególnym uwzględnieniem dylematów etycznych i metodologicznych), które mogą się pojawić na różnych etapach realizowanych przez niego projektów; potrafi rozwiązywać te sprzeczności poprzez dostosowywanie priorytetów i zadań do celów projektowych i posiadanych środków, z uwzględnieniem elementów osobowych.	Osiągnięcie tego efektu skutkuje gotowością do podejmowania się rozwiązywania różnej natury problemów, które powstają w trakcie realizacji procesu badawczego.
K_K05	Uzupełnia i rozwija swoją wiedzę specjalistyczną i warsztatową w zakresie technik zbierania, przetwarzania i analizy danych empirycznych oraz podstawowych faktów i danych obrazujących różne aspekty życia współczesnego społeczeństwa. Wskazuje obszary wiedzy do uzupełnienia również w obszarze podobnych dyscyplin.	Nabywanie tej kompetencji wiąże się z gotowością do uzupełniania i rozwijania wiedzy i umiejętności przez całe życie, zarówno w dyscyplinie kierunkowej jak i pokrewnych.

Kierunkowe efekty uczenia się są zróżnicowane w zależności od poziomu kształcenia i pomyślane tak, by student aktywnie rozwijał umiejętności prowadzenia prac badawczych, analitycznego myślenia i krytycznego podchodzenia do analiz rzeczywistości społecznej oraz zachodzących w niej zmian, na różnym poziomie zaawansowania.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.

Dobór kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z wynikami działalności naukowej

Obecny program studiów I i II stopnia na kierunku socjologia obowiązuje od roku akademickiego 2021/2022. Został przygotowany zgodnie z Zarządzeniem nr 158/2019 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia Zasad projektowania i dokumentowania programów studiów na określonym kierunku studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia, jednolitych studiach magisterskich opartych na Polskiej Ramie Kwalifikacji, tworzonych i modyfikowanych od roku akademickiego 2019/2020 oraz Zarządzeniem nr 21/2019 Rektora UWr w sprawie zmiany zarządzenia nr 31/2017 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 13 marca 2017 roku w sprawie wprowadzenia zasad projektowania, przyjmowania i uruchamiania programów kształcenia w Uniwersytecie Wrocławskim. Wprowadzono go Uchwałą nr 40/2021 Senatu UWr w sprawie programu studiów dla kierunku socjologia na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia. Program studiów spełnia wszystkie wymogi zawarte w aktach prawnych wyższego rzędu.

Koncepcja studiów i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinie nauki socjologiczne. Treści programowe i przedmioty realizowane na tym kierunku zostały tak dobrane, by umożliwiły realizację założonych efekty uczenia się (w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji). W kompleksowy sposób prowadzi to do uzyskania przewidzianego dla danego stopnia studiów poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Treści, przedmioty i efekty zostały dookreślone ze względu na specyfikę dyscypliny oraz profil badawczy jednostki (kierunki rozwoju naukowego i działalności badawczej pracowników Instytutu Socjologii UWr), w pełnej zgodności z Polską Ramą Kwalifikacji.

Efekty uczenia się są przypisane do przedmiotów obowiązkowych, stale obecnych w programie; zdefiniowano także efekty uczenia się, jakie muszą spełniać proponowane przez pracowników przedmioty fakultatywne w ramach tematycznych bloków do wyboru. Pochodną efektów są treści programowe, określone dla każdego zajęcia i bloków zajęć, powiązane logicznie i merytorycznie. Efekty uczenia się i treści programowe są elementem dokumentacji programu studiów (Uchwała nr 40/2021 Senatu UWr), zamieszczone są również w karcie przedmiotu (sylabusie) oraz w systemie USOS. Stanowią one ramy dla prowadzonych zajęć. Obowiązkiem pracownika jest dobranie odpowiedniej i aktualnej literatury, a także szczegółowe dookreślenie tematów, tak by były zgodne z obecnym stanem wiedzy, metodyki badań i obejmowały kluczowe obecnie problemy.

Przykładowe powiązanie między efektem, przedmiotami, treściami programowymi i działalnością badawczą można wskazać np. dla efektu K_W04 (II stopień) - *“Wymienia i w stopniu pogłębionym wyjaśnia relacje występujące pomiędzy jednostką a społeczeństwem, różnymi przejawami jej aktywności społecznej na poszczególnych poziomach porządku strukturalnego oraz systemami kontroli i instrumentami przystosowania jednostki do zasad społecznego życia; wymienia i w stopniu pogłębionym wyjaśnia aktywności jednostki w zbiorowościach mikro-, mezo- i makrostrukturalnych”*. Osiągany jest on m.in. na przedmiotach realizujących wskazane treści programowe:

- Przedmiot obowiązkowy: *Konstruowanie ładu społecznego i konflikt* (treści obejmują główne koncepcje ładu, zmian społecznych, analizę ładu, interpretowanie konfliktów i zmian)
- Przedmioty wybieralne z bloku zajęć: *Współczesne odstępstwa klasycznych problemów socjologii:*
 - *Razem czy osobno – relacje partnerskie i intymne w społeczeństwie „samolubnych” jednostek* (treści obejmują m.in.: zmienność form życia rodzinnego, tendencje w zakresie prokreacji i dynamiki życia rodzinnego, makrospołeczne uwarunkowania podejmowania decyzji reprodukcyjnych, relacje intymne i partnerskie w kontekście przemian więzi społecznych, współczesne socjologiczne spojrzenia na rodzinę, współczesne modele życia rodzinnego, model czystej relacji i miłości współbieżnej oraz jego realizacja w

- praktyce, seks – narzędzie w realizacji projektu „ja” i projektu „my”, rodziny transnarodowe i rodziny wielokulturowe);
- *Miasto i miejskość w oglądzie socjologicznym* (treści obejmują m.in.: konceptualizację socjologii miasta i przedmiotu jej dociekań, orientacje teoretyczno-metodologiczne w socjologii miasta, teorie krytyczne wobec miasta i socjologii miasta, nową socjologię miasta, relację między postmodernizmem a socjologią miasta, perspektywę przestrzenno-kulturową miasta, procesy urbanizacji, suburbanizacji, metropolizacji, ujęcie miasta jako formy – perspektywa architektoniczno-urbanistyczna, ujęcie miasta jako przestrzeń konsumpcji, Nowy Urbanizm);
 - Przedmioty wybieralne z bloku zajęć: *Mechanizmy i procesy społeczne we współczesnej Polsce*
 - *Emancypacja grup mniejszościowych* (treści obejmują m.in.: wykluczenie społeczne i dyskryminację wybranych kategorii społecznych – grup mniejszościowych, procesy równouprawnienia oraz uniezależniania się grup mniejszościowych od grupy dominującej: tożsamość, aktywizm, ekonomia, polityka, prawo; narzędzia i strategie emancypacyjne)
 - *Społeczny świat literatury fantastycznej w Polsce. Korzenie, początki, przemiany* (treści obejmują m.in.: fantastyka w Polsce w perspektywie historycznej, fantastyka w kontekście przemian społeczno-kulturowych i polityczno-gospodarczych współczesnego społeczeństwa polskiego, polska literatura fantastyczna – narodowa czy globalna, fantastyka a fantastyczność)
 - Przedmioty wybieralne z bloku zajęć: *Problemy współczesnego świata w perspektywie socjologicznej*
 - *Europa Środkowa – na skrzyżowaniu społeczeństw, kultur i cywilizacji* (treści obejmują m.in.: przybliżenie narodu kulturowego jako kategorii analitycznej, delimitacje i definicje Europy Środkowej, dzieje idei Europy Środkowej, środkowoeuropejskość wybranych państw i kultur (od Estonii po Bałkany), Polskę w Europie Środkowej)
 - *Kryzysowy kapitalizm, kapitalizm w kryzysie* (treści obejmują m.in.: kapitalizm jako system-swiat w permanentnym kryzysie, nowoczesne państwo dobrobytu jako mechanizm antykryzysowy i stan wyjątkowy, innowacje technologiczne i organizacyjne w odpowiedzi na kryzys, antykryzysowe kontrruchy: pracownicy, obywatelki i skrajna prawica, post-pandemia, normalizacja i lekcje kryzysu).
 - *Kryzys demokracji w perspektywie socjologicznej* (treści obejmują m.in.: dysfunkcje i ograniczenia demokracji liberalnej, populizm i demagogię, związek ruchów społecznych z demokracją, organizacje pozarządowe w demokracji liberalnej, kryzys demokracji w Polsce, w Unii Europejskiej, w USA, Arabską Wiosnę – (straconą) walkę o demokrację).

Wpisuje się to w działalność badawczą jednostki, taką jak badania nad polikryzysami, pograniczami, migracjami, uczestnictwem w kulturze oraz jakością i stylami życia. Powiązanie dydaktyki z realizowanymi badaniami zapewnia wysoką jakość kształcenia, gwarantuje aktualność przekazywanych treści, pozwala na włączanie studentów w badania naukowe oraz przygotowuje ich do dalszych etapów życia zawodowego lub kontynuacji nauki.

Treści kształcenia (przedmiotowe) są monitorowane. Służą temu: opinie zgłaszane przez studentów w trakcie zajęć i w ankietach ewaluacyjnych, dyskusje merytoryczne i ewaluacyjne prowadzone w ramach Rady programowej kierunku, dyskusje merytoryczne i ewaluacyjne prowadzone w zespole dyrekcyjnym Instytutu Socjologii. Są także przedmiotem spotkań Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Oceny Jakości Kształcenia (Uchwała nr 100/2020 Rady Wydziału Nauk Społecznych UWr w sprawie powołania Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Oceny Jakości Kształcenia), w których studenci i doktoranci mają swoich przedstawicieli. Zmiany w programie w studiów są konsultowane z interesariuszami zewnętrznymi.

Zasady kształcenia w zakresie języka obcego określa Zarządzenie nr 42/2020 Rektora UWr wprowadzające zasady nauczania nowożytnych języków obcych i rozliczania studentów z lektoratów

w *Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych Uniwersytetu Wrocławskiego*. SPNJO oferuje naukę nowożytnych języków obcych w zakresie języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego, włoskiego, rosyjskiego, hiszpańskiego, a wyboru języka obcego dokonuje student (w ramach możliwości SPNJO). Studentom stacjonarnych studiów pierwszego stopnia przysługuje limit 180 bezpłatnych godzin lekcyjnych na naukę wybranego języka obcego, a studentom stacjonarnych studiów drugiego stopnia – 60 godzin. Na studiach pierwszego stopnia lektorat trwa przez trzy semestry (III-V) do uzyskania biegłości językowej zgodnej z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, na studiach drugiego stopnia – przez jeden semestr (III) do poziomu B2+. Po zdany egzaminie student studiów I stopnia otrzymuje 12 punktów ECTS, na studiach II stopnia – 4 punkty ECTS. Istnieje możliwość kontynuowania nauki języka w ramach niewykorzystanych godzin lub odpłatnie.

Na studiach II stopnia, na specjalności Intercultural Mediation, warunkiem wstępnym umożliwiającym podjęcie studiów, jest znajomość języka angielskiego na poziomie B2. Studenci nieznający języka polskiego uczęszczają na dwusemestralny lektorat z języka polskiego. Studenci polskojęzyczni mogą podjąć naukę języka obcego. Wszyscy studenci w trakcie studiów rozwijają kompetencje językowe poprzez codzienną naukę w języku angielskim oraz realizację przedmiotu Academic English. Reguluje to Zarządzenie nr 158/2020 Rektora UWr w sprawie obowiązkowego lektoratu języka polskiego dla cudzoziemców odbywających studia oraz kształcenie w Szkole Doktorskiej w Uniwersytecie Wrocławskim.

Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających

W kształceniu na kierunku socjologia wykorzystywane jest szerokie instrumentarium metod. Ich dobór podyktowany jest specyfiką realizowanych efektów uczenia się, przypisanych im treści programowych oraz określonymi formami weryfikacji. Za dobór właściwych metod kształcenia odpowiadają prowadzący zajęcia. Priorytetowymi metodami są te, które prowadzą do aktywizacji studentów, rozwijają ich zainteresowania i samodzielność, wspierają podmiotowość i przygotowują do działalności naukowej, jak np.: dyskusje grupowe (umiejętność konceptualizowania i interpretowania problemów), debaty (kompetencja przyjmowania różnych ról), praca z tekstem (wiedza o relacjach między elementami życia społecznego), analiza danych (umiejętność stosowania zasad wnioskowania i analizy danych), studia przypadków (umiejętność aplikacji wyników badań), uczenie się przez doświadczenie (kompetencja angażowania się w pracę zespołową podczas realizacji projektów, rozwijanie wiedzy warsztatowej), uczenie się współpracujące (umiejętność planowania i organizacji pracy grupowej), uczenie się przez praktykę zawodową (kompetencja projektowania planów zawodowych i ich realizacji), uczenie się przez służbę społeczną (wiedza o zasadach tworzenia i rozwoju przedsięwzięć), metoda projektowa (wiedza o zasadach obowiązujących w badaniach społecznych), odwrócona klasa (kompetencja do samodzielnego uzupełniania wiedzy), ocena formatywna i nauczanie hybrydowe (przekrojowy charakter).

W trakcie cyklu kształcenia metody przyjmują zróżnicowany charakter. Początkowo ich celem jest umożliwienie studentowi przyswojenia podstawowych kategorii, następnie ich rozwinięcie, aż po samodzielne projektowanie badań z ich wykorzystaniem. W kształceniu wykorzystuje się analogowe i cyfrowe narzędzia wizualne. Sale wyposażone są w projektory, tablice magnetyczne, prowadzący i studenci szeroko korzystają z materiałów interaktywnych (np. zamieszczanych na kanałach MS Teams – praca indywidualna i grupowa). Przypisując studentów do grup bierze się pod uwagę ich liczebność; limity określone odpowiednimi zarządzeniami są dobrane w optymalny sposób, gwarantujący możliwość poświęcenia uwagi każdemu studentowi, przy zachowaniu racjonalności ekonomicznej związanej z kosztami kształcenia.

Lektoraty odbywają się na kampusie Wydziału Nauk Społecznych i są przeznaczone dla jego studentów. Zajęcia są nastawione na opanowanie języka na odpowiednim poziomie, z uwzględnieniem specyfiki języka nauk społecznych. W trakcie zajęć szeroko wykorzystywane są materiały multimedialne.

Dobór metod kształcenia jest systematycznie poddawany ewaluacji, zarówno przez indywidualnych prowadzących, jak i jest przedmiotem dyskusji w ramach Rady programowej i spotkań zespołu dydaktycznego. Brane są pod uwagę sugestie studentów, przy zastrzeżeniu, że ostateczna decyzja pozostaje pod kontrolą prowadzącego zajęcia. W obecnym programie rozszerzeniu uległy metody o charakterze projektowym. Dodatkowo, wskazać należy, że nauczanie w czasie pandemii stało się impulsem do szerszego wykorzystywania narzędzi służących kształceniu na odległość.

Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Uniwersytet Wrocławski prowadzi zajęcia dydaktyczne z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość za pośrednictwem platformy e-learningowej e-EDU, narzędzi zawartych w pakiecie Office 365 lub za pomocą innych udostępnianych przez Uniwersytet Wrocławski narzędzi do kształcenia na odległość (Zarządzenie nr 190/2022 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia Zasad kształcenia na odległość w Uniwersytecie Wrocławskim, z późniejszymi zmianami – Zarządzenie nr 227/2022 Rektora UWr wprowadzające zmiany w zarządzeniu Nr 190/2022 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 19 sierpnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia Zasad kształcenia na odległość w Uniwersytecie Wrocławskim).

Na studiach I stopnia bez bezpośredniego udziału prowadzącego z wykorzystaniem platformy e-EDU (w całości lub częściowo) realizowane są dwa przedmioty: *Warsztaty komputerowe* i *Psychologia społeczna*; na studiach II stopnia jeden przedmiot – *Podstawy ilościowych badań empirycznych w socjologii*. Ponadto prowadzący wykorzystują na zajęciach takie narzędzia pracy zdalnej ze studentami, jak MS Teams (do projektowania grup zajęciowych, przekazywania materiałów dydaktycznych, efektywnego obiegu informacji związanych z organizacją i realizacją zajęć) lub MS Forms (do sprawdzania postępów studenta). Regulamin Pracy (Zarządzenie nr 113/2019 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia Regulaminu pracy Uniwersytetu Wrocławskiego) dopuszcza również możliwość odbywania połowy wymiaru konsultacji w trybie zdalnym.

Wprowadzanie metod nauczania zdalnego jest ważnym elementem reorganizacji procesu kształcenia na kierunku socjologia, jednakże nacisk kładziony jest na zajęcia prowadzone w trybie stacjonarnym, w bezpośrednim kontakcie z prowadzącym, które niezmiennie pozostają priorytetem.

Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia

W Uniwersytecie Wrocławskim kwestie dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów regulują różne akty normatywne:

- Zarządzenie nr 215/2023 Rektora UWr w sprawie dostosowania procesu rekrutacji, kształcenia studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami oraz ze szczególnymi potrzebami. Student z niepełnosprawnością lub ze szczególnymi potrzebami może ubiegać się o formy dostosowania wynikające ze specyfiki niepełnosprawności lub stanu zdrowia. Wiodące są następujące zasady wsparcia edukacyjnego studentów: 1) indywidualizacja; 2) podmiotowość; 3) rozwijanie potencjału osoby z niepełnosprawnościami w związku z realizowanym przez nią procesem kształcenia; 4) racjonalność dostosowania; 5) utrzymanie standardu akademickiego; 6) adaptacje najbliższe standardowemu przebiegowi zajęć; 7) równe prawa i obowiązki

- Uchwała nr 37/2021 Senatu UWr w sprawie regulaminu studiów na Uniwersytecie Wrocławskim (z późn. zm.) i Uchwała nr 77/2022 Rady Wydziału Nauk Społecznych UWr w sprawie uszczegółowień do Regulaminu Studiów. Student może ubiegać się o Indywidualną Organizację Studiów (IOS) w sytuacji, gdy: 1) wychowuje dziecko, 2) studiuje jednocześnie na dwóch kierunkach lub specjalnościach, 3) przyjeżdża do Uczelni w ramach wymiany międzyuczelnianej, 4) powraca do Uczelni po wymianie międzyuczelnianej, 5) ma stwierdzoną niepełnosprawność, 6) jest w innej szczególnej sytuacji, pod warunkiem jej pisemnego uzasadnienia i udokumentowania. Student może się również ubiegać o

Indywidualny Program i Plan studiów (IPS). Za zgodą prowadzącego zajęcia ma prawo do uzyskiwania zaliczeń i zdawania egzaminów w terminach wcześniejszych niż przewiduje plan studiów, o ile spełni wszystkie warunki przewidziane w sylabusie przedmiotu.

Ponadto, program studiów na kierunku socjologia zapewnia indywidualizację kształcenia w ramach ścieżek tematycznych (bloków zajęć do wyboru, a w ich ramach przedmiotów fakultatywnych przypisanych do tych bloków), tak na I, jak i II stopniu. Sprzyja temu także praca w niewielkich grupach oraz indywidualne konsultacje prowadzone przez nauczycieli akademickich. Istotnym elementem procesu indywidualizacji w trakcie studiów są kompetencje kadry IS, pozwalające na bieżąco dostosowywać proces nauczania do dynamik grupowych i reagować na zmieniające się okoliczności.

Harmonogram realizacji studiów

Studia na kierunku socjologia realizowane są tylko w trybie stacjonarnym jako studia I i II stopnia, na II stopniu również w języku angielskim na specjalności Intercultural Mediation. Rekrutację na studia niestacjonarne zawieszono z powodu braku kandydatów (Uchwała nr 19/2022 Rady Wydziału Nauk Społecznych UWr w sprawie zawieszenia rekrutacji na studia niestacjonarne m.in. na kierunek socjologia, studia I i II stopnia oraz Uchwała nr 22/2022 Senatu UWr zmieniająca uchwałę w sprawie zasad i trybu rekrutacji obywateli polskich na studia w Uniwersytecie Wrocławskim rozpoczynające się w roku akademickim 2022/2023 i Uchwała nr 23/2022 Senatu UWr zmieniająca uchwałę w sprawie zasad i trybu rekrutacji cudzoziemców na studia w Uniwersytecie Wrocławskim rozpoczynające się w roku akademickim 2022/2023).

Studia I stopnia trwają 6 semestrów i obligują studenta do uzyskania 180 punktów ECTS (30 punktów ECTS w każdym semestrze). Program przewiduje 1845 godzin zajęć dydaktycznych. Przedmioty do wyboru stanowią 76 ECTS (42,2% całkowitej puli ECTS). Łączna liczba punktów ECTS, które student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi 172 (z wyłączeniem następujących przedmiotów: *Warsztaty komputerowe* – 1 ECTS, *Psychologia społeczna* – 1 ECTS, *Praktyki zawodowe* – 4 ECTS, *Ćwiczenia terenowe* – 2 ECTS). Liczba godzin zajęć realizowanych na I roku studiów wynosi 585, na II – 690, na III – 570. Zajęcia są równomiernie zaplanowane w semestrach. Rozłożenie godzin uwzględnia konieczność adaptacji studentów do nowych warunków uczenia się oraz przygotowania pracy dyplomowej. W pulę przedmiotów wpisany jest również język obcy (rozliczany w semestrze V, 12 ECTS) i WF (rozliczany do V semestru w wymiarze 60h). Zajęcia z nauk humanistycznych obejmują 3 przedmioty: *Filozofię społeczną* (5 ECTS), *Logikę* (3 ECTS) i *Antropologię kulturową* (3 ECTS). Liczba egzaminów w semestrze nie przekracza trzech.

W pierwszym semestrze w programie studiów zostały ujęte przede wszystkim przedmioty o charakterze propedeutycznym, od drugiego semestru są wprowadzane przedmioty kanoniczne dla studiowania socjologii i związane z warsztatem badawczym socjologa, co jest kontynuowane w semestrze III. Od semestru czwartego rozpoczyna się proces indywidualizacji ścieżki kształcenia w postaci wyboru bloków tematycznych, w ich ramach wykładów i konwersatoriów fakultatywnych. Studenci wybierają z oferty 14 bloków – w semestrze IV: *Współczesna myśl społeczna; Wielokulturowość, migracje i konflikty społeczne; Aktywizm i nowe ruchy społeczne; Media i komunikowanie społeczne; Badania społeczne w praktyce; Metody analizy danych;* w semestrze V - *Socjologia kultury, płci, ciała, mody; Studia miejskie; Zarządzanie projektami; Badania marketingowe;* w semestrze VI - *Socjologia życia publicznego (polityka, społeczeństwo obywatelskie, edukacja, religia); Socjologia zmiany klimatycznej; Badania opinii publicznej; Socjologia zarządzania.* W semestrze 5 i 6 na 15 przedmiotów realizowanych, 11 to przedmioty fakultatywne. Daje to studentom możliwość wyboru bardziej zaawansowanych kursów odpowiadających ich zainteresowaniom. Oferta edukacyjna w zakresie przedmiotów wybieralnych dopuszcza możliwość corocznej modyfikacji i w znacznym stopniu zależy od aktualnie realizowanych przez nauczycieli akademickich tematów badawczych. Tematy te wyznaczają ofertę seminariów dyplomowych

realizowanych w trakcie V i VI semestru. Ich zadaniem jest kształtowanie umiejętności badawczych, krytycznego myślenia, zdolności do argumentowania tez oraz umiejętności pisania naukowego.

Studia II stopnia w języku polskim trwają 4 semestry i obligują studenta do uzyskania 120 punktów ECTS (30 punktów ECTS w każdym semestrze). Program przewiduje 900 godzin zajęć dydaktycznych. Przedmioty do wyboru stanowią 78 ECTS (65% całkowitej puli ECTS). Łączna liczba punktów ECTS, które student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi 112 (z wyłączeniem następujących przedmiotów: *Podstawy ilościowych badań empirycznych w socjologii* – 6 ECTS, *Ćwiczenia terenowe* – 2 ECTS). Liczba godzin zajęć realizowanych na I roku studiów wynosi 540, na II – 360. Zajęcia są równomiernie zaplanowane w semestrach. Rozłożenie godzin uwzględnia konieczność przygotowania pracy dyplomowej. W pulę przedmiotów wpisany jest również język obcy (rozliczany w semestrze III, 4 ECTS). Zajęcia z nauk humanistycznych obejmują 2 przedmioty: *Mediatyzacja sfery publicznej i prywatnej* (2 ECTS) i *Wielkie problemy współczesności – spory filozoficzne* (3 ECTS). Liczba egzaminów w semestrze nie przekracza trzech.

W związku z tym, że na studia II stopnia rekrutują się kandydaci niebędący absolwentami socjologii, w pierwszym semestrze w programie studiów zostały ujęte przedmioty mające za zadanie wyrównać szanse edukacyjne studentów kończących i niekończących socjologię oraz umożliwiających rozwijanie i pogłębianie wiedzy socjologicznej i umiejętności warsztatowych. Od semestru drugiego rozpoczyna się proces indywidualizacji ścieżki kształcenia w postaci wyboru bloków tematycznych: *Współczesne odstępstwa klasycznych problemów socjologii*, *Mechanizmy i procesy społeczne we współczesnej Polsce*, *Problemy współczesnego świata w perspektywie socjologicznej*, a w ich ramach wykładów i konwersatoriów fakultatywnych; w semestrze 3 i 4 przedmioty fakultatywne stanowią 50% wszystkich realizowanych. Daje to studentom możliwość pogłębiania ich zainteresowań i przygotowania do działalności naukowej podejmującej wybraną problematykę. Oferta edukacyjna w zakresie przedmiotów wybieralnych dopuszcza możliwość corocznej modyfikacji i w znacznym stopniu zależy od aktualnie realizowanych przez nauczycieli akademickich tematów badawczych. Tematy te wyznaczają ofertę seminariów dyplomowych realizowanych w trakcie II, III i IV semestru. Mają za zadanie doprowadzić do uzyskania tytułu magistra, przygotować do ścieżki akademickiej i pozwolić odnaleźć się na rynku pracy.

Studia II stopnia w języku angielskim, na specjalności Intercultural Mediation, trwają 4 semestry i obligują studenta do uzyskania 120/121 punktów ECTS (30-31 punktów ECTS w każdym semestrze). Program przewiduje 855 godzin zajęć dydaktycznych. Przedmioty do wyboru stanowią 51 ECTS (42,5% całkowitej puli ECTS). Łączna liczba punktów ECTS, które student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi 120/121. Liczba godzin zajęć realizowanych na I roku studiów wynosi 505, na II – 350. Obciążenia godzinowe na kolejnych latach studiów zostały tak zaplanowane, by umożliwić studentom mobilność (oferta zajęć na I roku uwzględnia przyjazd studentów w ramach programu Erasmus Mundus MITRA; oferta zajęć na II roku uwzględnia wyjazdy studentów w ramach programu Erasmus+ i przygotowanie pracy dyplomowej). W pulę przedmiotów wpisany jest język polski dla cudzoziemców rozliczany w semestrze II (5 ECTS; tacy studenci kończą studia zdobywając 121 ECTS) oraz (dla studentów polskojęzycznych) język obcy rozliczany w II semestrze (4 ECTS; tacy studenci kończą studia zdobywając 120 ECTS). Zajęcia z nauk humanistycznych obejmują takie przedmioty jak: *Ethical aspects of social research and the protection of intellectual property rights* (2 ECTS) i *Academic English* (5 ECTS). Liczba egzaminów w semestrze nie przekracza dwóch. Program specjalności zaprojektowany został w sposób umożliwiający połączenie przygotowania kierunkowego w dyscyplinie nauki socjologicznej z przygotowaniem specjalistycznym z zakresu komunikacji i mediacji międzykulturowej. Semestr pierwszy ma charakter wprowadzający zarówno do problematyki teoretycznej, jak i metodologicznej. Następnie ma miejsce indywidualizacja kształcenia. Studenci specjalności w semestrze drugim wybierają dwa z trzech przedmiotów opcyjnych (*Polish borderlands; Labour and migration in Eastern Europe: comparative perspectives; Cultural factors in migration process*), w semestrze trzecim wybierają jeden spośród dwóch (*Sociology of risk; Culture, creativity and consumption in contemporary cities*), a w czwartym – jedno z dwóch oferowanych seminariów badawczych (*Research*

seminar: Social change, transformation, transition; Research seminar: Globalization and cultural identity). Oferta edukacyjna w zakresie przedmiotów opcyjnych jest powiązana z badaniami realizowanymi przez nauczycieli akademickich. Problematyka badań tych wyznacza ofertę seminariów dyplomowych realizowanych w trakcie II, III i IV semestru, które mają za zadanie doprowadzić do uzyskania tytułu magistra, przygotować do ścieżki akademickiej i pozwolić się odnaleźć na rynku pracy.

Dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia

Od roku akademickiego 2023/2024 zajęcia na kierunku socjologia są prowadzone tylko w trybie stacjonarnym, w formie wykładów, ćwiczeń, proseminariów, seminariów oraz lektoratów. Na studiach I stopnia w języku polskim dodatkowo realizowane są zajęcia z wychowania fizycznego, w program tych studiów są również wpisane praktyki zawodowe.

Udział wykładów w strukturze jednostek dydaktycznych na studiach w języku polskim przedstawia się następująco: I stopień studiów stacjonarnych – 22,76%, I stopień studiów niestacjonarnych – 20,20%, II stopień studiów stacjonarnych – 23,33%, II stopień studiów stacjonarnych – 20,22%. Znaczna część zajęć zakłada zatem realizację treści programowych i osiąganie zakładanych efektów uczenia się w formach interaktywnych: ćwiczeniach, proseminariach i seminariach. Zdecydowana większość zajęć realizowana jest z bezpośrednim udziałem prowadzącego. Wyjątek stanowią przedmioty realizowane z wykorzystaniem platformy e-EDU, ćwiczenia terenowe (częściowo) oraz praktyki zawodowe.

Tabela 5 Charakterystyka programu studiów na kierunku socjologia, studia I stopnia*

Formy zajęć	studia I stopnia w języku polskim stacjonarne	studia I stopnia w języku polskim niestacjonarne (rekrutacja zawieszona)
Wykłady – liczba godzin	420	224
Ćwiczenia (w tym terenowe) – liczba godzin	1005	633
Proseminaria – liczba godzin	60	36
Seminaria – liczba godzin	60	36
Lektoraty – liczba godzin	180	120
Praktyki – liczba godzin	60	60
Zajęcia WF – liczba godzin	60	-
Łączny wymiar godzin	1845	1109
Udział zajęć w formie wykładów	22,76%	20,20%
Łączna liczba punktów ECTS	180	180
Łączna liczba punktów ECTS przypisana zajęciom do wyboru	76	76
Odsetek punktów ECTS przypisanych zajęciom do wyboru	42,2% całkowitej puli ECTS	42,2% całkowitej puli ECTS
Liczba punktów ECTS przypisana przedmiotom humanistycznym	11 ECTS	11 ECTS

*Tabela zawiera szczegółowe wyczerpanie dotyczące form zajęć dla studiów w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Rekrutacja na studia niestacjonarne I stopnia została zawieszona do roku akademickiego 2024/25

Tabela 6 Charakterystyka programu studiów na kierunku socjologia, studia II stopnia*

Formy zajęć	studia II stopnia w języku polskim stacjonarne	studia II stopnia w języku polskim niestacjonarne (rekrutacja zawieszona)
Wykłady – liczba godzin	210	112
Ćwiczenia (w tym terenowe) – liczba godzin	510	330
Proseminaria – liczba godzin	30	18
Seminaria – liczba godzin	90	54
Lektoraty – liczba godzin	60	40
Łączny wymiar godzin	900	554
Udział zajęć w formie wykładów	23,33%	20,22%
Łączna liczba punktów ECTS	180	180
Łączna liczba punktów ECTS przypisana zajęciom do wyboru	78	78
Odsetek punktów ECTS przypisanych zajęciom do wyboru	65% całkowitej puli ECTS	65% całkowitej puli ECTS
Liczba punktów ECTS przypisana przedmiotom humanistycznym	5 ECTS	5 ECTS

*Tabela zawiera szczegółowe wyczerpujące wyliczenia dotyczące form zajęć dla studiów w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Rekrutacja na studia niestacjonarne II stopnia została zawieszona do roku akademickiego 2024/25

Na specjalności Intercultural Mediation na studiach II stopnia w języku angielskim zajęcia prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń, seminariów i lektoratów. Program kładzie nacisk na zajęcia o charakterze interaktywnym z bezpośrednim udziałem prowadzącego i ich wymiar godzinowy jest o wiele większy niż wykładów. Wykłady stanowią 10% puli wszystkich zajęć.

Tabela 7 Charakterystyka programu studiów na kierunku socjologia, studia II stopnia, specjalność Intercultural Mediation

Formy zajęć	studia II stopnia w języku angielskim stacjonarne
Wykłady – liczba godzin	85
Ćwiczenia (w tym terenowe) – liczba godzin	620
Seminaria – liczba godzin	90
Lektoraty – liczba godzin	60
Łączny wymiar godzin	855
Udział zajęć w formie wykładów	10 %
Łączna liczba punktów ECTS	120 (121)
Łączna liczba punktów ECTS przypisana zajęciom do wyboru	56 (studenci zagraniczni) 55 (studenci polskojęzyczni)
Odsetek punktów ECTS przypisanych zajęciom do wyboru	46,28% (studenci zagraniczni) 45,83% (studenci polskojęzyczni) całkowitej puli ECTS
Liczba punktów ECTS przypisana przedmiotom humanistycznym	7 ECTS

Liczebności grup studenckich dla określonych form zajęć są wskazywane w zarządzeniach Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego. W zeszłym roku akademickim, podobnie jak w latach poprzednich, liczby te regulowało Zarządzenie nr 79/2019 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia Zasad organizacji procesu dydaktycznego w Uniwersytecie Wrocławskim. Regulacje odnośnie do roku akademickiego 2023/24 zostały zawarte w Zarządzeniu nr 173/2023 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia Zasad organizacji procesu dydaktycznego w Uniwersytecie Wrocławskim i kształtują się następująco:

- 1/ wykłady obowiązkowe – cały kierunek lub specjalność;
- 2/ wykłady do wyboru – min. 10 osób;
- 3/ proseminaria – min. 8 osób;
- 4/ seminaria, w ramach których realizowane są prace dyplomowe – min. 6 osób
- 5/ ćwiczenia/seminaria/konwersatoria – min. 10 osób;
- 6/ warsztaty – min. 10 osób;
- 7/ zajęcia laboratoryjne/pracownie – min. 10 osób;
- 8/ zajęcia terenowe- min. 10 osób;
- 9/ inne formy zajęć odbywające się regularnie – min. 10 osób;
- 10/ tutorial – zajęcia dydaktyczne, w trakcie których stosowany jest tutoring – 1 osoba.

Liczebności grup studenckich na pozostałych zajęciach określa Dziekan najpóźniej do końca drugiego tygodnia zajęć danego semestru z zachowaniem wyżej ustalonej minimalnej liczebności grupy studenckiej, mając na uwadze uwarunkowania dotyczące kształcenia, warunki lokalowe i skutki finansowe.

Tabela 8 Liczebności grup ćwiczeniowych i wykładów (w tym fakultatywnych) w roku akademickim 2022/23 i 2023/24

		grupy wykładowe	grupy ćwiczeniowe	proseminaria	seminaria*
Rok akademicki 2022/2023					
Studia I stopnia stacjonarne	I rok	75	15-22	-	-
	II rok	51	15-20	10-12	-
	III rok	32	12-20	-	6-10
Studia I stopnia niestacjonarne	III rok	15	15	-	3-6
Studia II stopnia stacjonarne	I rok	31	31	8	2-6
	II rok	15	15	-	2-7
Studia II stopnia stacjonarne IM	I rok	5	5-9	-	4-9
	II rok	9	9	2-7	2-7
Rok akademicki 2023/2024 (semestr zimowy)					
Studia I stopnia stacjonarne	I rok	63	15-16	-	-
	II rok	46	15-16	7-9	-
	III rok	fakultatywne: 11-18	18-21	-	1-8
Studia II stopnia stacjonarne	I rok	31	31	-	-
	II rok	15	15	-	2-6
Studia II stopnia stacjonarne IM	I rok	12	12	-	-
	II rok	7	7	-	2-5

*Seminaria licencjackie realizowane są w ramach grup seminaryjnych (min. 6 osób) lub w trybie indywidualnego promotorstwa (max. 3 osoby).

Organizacja bieżącego roku akademickiego jest określona Zarządzeniem nr 83/2023 Rektora UWr w sprawie organizacji roku akademickiego 2023/2024 w Uniwersytecie Wrocławskim. Wyznacza ono okres realizacji zajęć dydaktycznych w dwóch semestrach, sesję egzaminacyjną i sesję poprawkową, ponadto wyznacza dni wolne od zajęć (dni rektorskie, przerwy świąteczne, przerwę letnią). Stanowi ramy dla rozplanowania czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się, weryfikację efektów uczenia się, a także przerwy w procesie kształcenia (wydarzenia akademickie i okres wakacyjny).

Zgodnie z Regulaminem studiów (Uchwała nr 37/2021 Senatu UWr w sprawie regulaminu studiów na Uniwersytecie Wrocławskim z późn. zm.) rozkład zajęć wraz z ich obsadą jest podawany do wiadomości studentów nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem semestru. Publikowany jest w systemie USOS (na indywidualnych profilach pracowników i studentów), na stronie internetowej IS i podawany w formie tradycyjnej (wydruki papierowe zamieszczane w gablotach na korytarzu, II piętro). Zajęcia zazwyczaj są realizowane od poniedziałku do czwartku, z wyjątkami w piątki, co jest zależne od liczby grup na danych rocznikach i kierunkach prowadzonych w IS. Każdy semestr składa się z 15 tygodni, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne. Wszystkie przedmioty realizowane w bezpośrednim kontakcie z prowadzącym mają wymiar 30h i są rozplanowane w 2-godzinnych blokach, raz w tygodniu (z wyjątkiem lektoratów – 60h, 2 razy w tygodniu). Takie ułożenie zajęć umożliwia systematyczny kontakt z prowadzącym, efektywną realizację treści przedmiotowych oraz zapewnia higienę procesu nauczania i uczenia się. Odpowiednia liczba dni w sesji egzaminacyjnej i poprawkowej oraz przestrzeganie wytycznych Regulaminu studiów co do liczby egzaminów w poszczególnych semestrach daje możliwość właściwego rozplanowania terminów, w których student może złożyć egzamin. Harmonogramy zajęć i sesji egzaminacyjnych zapewniają odpowiedni czas na weryfikację wszystkich efektów uczenia się, które powinien student osiągnąć w danym semestrze oraz udzielenie mu informacji zwrotnej w tym zakresie.

Dni i godziny realizacji lektoratów z języka obcego wyznacza Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Studenci kierunku socjologia (podobnie jak innych kierunków prowadzonych na Wydziale Nauk Społecznych UWr) uczęszczają na zajęcia z języka obcego w środy i piątki, w godzinach 8.00-13.00. Termin zajęć z wychowania fizycznego wybierany jest indywidualnie przez studentów, z uwzględnieniem harmonogramu zajęć kierunkowych i preferowanych form aktywności fizycznej, ale i możliwości komunikacyjnych (obiekty sportowe położone są w różnych częściach Wrocławia).

Organizacja procesu kształcenia jest monitorowana. Współuczestniczą w tym procesie pracownicy i studenci, przede wszystkim brane są pod uwagę ich preferencje dotyczące planów zajęć, obciążeń dydaktycznych w danym dniu. Oczekiwania pracowników zgłaszane są bezpośrednio dyrekcji IS, a studenci kontaktują się poprzez starostów z z-cą Dyrektora IS ds. dydaktycznych. Preferencje te są zróżnicowane, a zespół dydaktyczny wraz z pracownikami sekretariatu aktywnie dąży do ich możliwie pełnego uwzględnienia i pogodzenia.

Program i organizacja praktyk, w tym w szczególności ich wymiaru i terminu realizacji oraz doboru instytucji, w których odbywają się praktyki, a także liczby miejsc praktyk

Praktyki są realizowane na studiach I stopnia. Zgodnie z programem są rozliczane w szóstym semestrze. Aby umożliwić studentom większą elastyczność w organizacji własnej praktyki (jako że są one realizowane indywidualnie, poza normalnym harmonogramem zajęć) w programie uwzględniono możliwość wcześniejszego zaliczania praktyk pod pewnymi warunkami. Pierwszy z nich to pozytywnie zaliczony I semestr studiów, a drugi – zgoda Dziekana.

W Uniwersytecie Wrocławskim w 2022 r. opracowano nowe zasady realizacji praktyk (Zarządzenie nr 187/2022 Rektora UWr w sprawie organizacji praktyk przewidzianych w programach studiów w Uniwersytecie Wrocławskim). Dlatego liczba zweryfikowanych podmiotów, które deklarują stałą współpracę na nowych zasadach, zostały wpisane do bazy i są udostępniane studentom, jest niewielka. Ich wykaz będzie powiększany z semestru na semestr, w oparciu o dotychczas realizowaną współpracę (z. 3.2.1).

Studenci socjologii mają możliwość realizacji praktyk w wielu podmiotach (firmy małe, średnie i korporacje; podmioty prywatne, państwowe, spółdzielcze, NGO-sy; przedsiębiorstwa i instytucje).

Spowodowane jest to tym, że we wszystkich firmach (usługowych i produkcyjnych, instytucjach: samorządowych, rządowych i pozarządowych) istnieje zapotrzebowanie na zarządzanie otoczeniem zewnętrznym (klienci, petenci, beneficjenci, konkurenci) i wewnętrznym (zarządzanie dokumentacją i przeprowadzanie analiz na jej podstawie, wykorzystanie wiedzy o społeczeństwie w celu dopasowania oferty oraz profilu usług do potrzeb otoczenia, organizacja pracy zespołów i pracy własnej). Te elementy są poszukiwane również w zestawach obowiązków osób już zatrudnionych, przy udzielaniu zgody na realizację praktyki w miejscu zatrudnienia studenta lub wtedy, gdy student realizuje praktykę w ramach uniwersyteckiego projektu badawczego.

Ze względu na syntetyczny charakter praktyk, jest to jedyny przedmiot z ponadstandardową liczbą efektów uczenia się (przy dominacji efektów związanych z umiejętnościami). Warunkiem wydania skierowania na praktykę jest pozytywna weryfikacja podmiotu i uzgodnienie między studentem, pracodawcą a Instytutem (reprezentowanym przez opiekuna praktyk) programu praktyki, który gwarantuje osiągnięcie wymaganych efektów uczenia się. Weryfikacji podmiotu dokonuje opiekun praktyk po zgłoszeniu przez studenta, poprzez analizę dostępnych informacji na temat firmy oraz rozmowę z jej przedstawicielem. Opiekun decyduje, czy w ramach profilu działania podmiotu będzie można ustalić odpowiedni program praktyki oraz czy firma ma odpowiednie zaplecze techniczne i personalne umożliwiające wysłanie do niej praktykanta.

Osiągnięcie efektów uczenia się jest sprawdzane poprzez analizę wpisów w dzienniku praktyki. Narzędziem wspomagającym jest rozmowa ze studentem, gdy wpisy nie dają wystarczająco klarownych podstaw do oceny. W wyjątkowych sytuacjach przeprowadzana jest rozmowa z opiekunem praktyk w miejscu ich odbycia, który może służyć szczegółowymi informacjami co do przebiegu całego procesu praktyki.

Praktyki to zajęcia wykraczające poza standardową formułę dydaktyczną. Przygotowując indywidualny program praktyk, w zakresie treściowym odpowiadający specyfice działalności podmiotu, uwzględnia się następujące treści programowe jako umożliwiające osiągnięcie efektów uczenia się:

1. Szkolenie w zakresie procedur zbierania, udostępniania oraz ochrony danych firmowych.
2. Działania związane z ofertą kierowaną do odbiorców produktów i usług oraz działania podejmowane dla „klienta wewnętrznego”, takie jak na przykład rekrutacja i pozyskiwanie informacji.
3. Opracowywanie dokumentacji i wykonywanie analiz na podstawie szeroko rozumianych danych społecznych oraz projektowanie lub wykonywanie analiz dla zespołów badawczych wykorzystujących wewnętrzne dane firmowe.
4. Tworzenie harmonogramów i schematów organizacyjnych pracy podejmowanej indywidualnie oraz zespołowo, a także sekwencjonowanie realizowanych procesów z uwzględnieniem aspektów technicznych, czasowych, merytorycznych i etycznych, w tym oceny niezbędnych zasobów, takich jak wiedza, ludzie, środki materialne.

Praktyki podlegają ewaluacji ogólnej w ankiecie studenckiej, na zasadzie identycznej do pozostałych przedmiotów oraz szczegółowej w postaci ankiety wypełnianej przez studenta po zrealizowaniu programu (z. 3.2.2).

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów studiów

Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów regulowane są Uchwałami Senatu z odpowiednim wyprzedzeniem, publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na uniwersyteckich stronach poświęconych rekrutacji (strona każdego kierunku na portalu <https://rekrutacja.uni.wroc.pl/> zawiera zakładki: opis, zasady, harmonogram, dokumenty, limity, opłaty, cudzoziemcy, kontakt, postępowanie rekrutacyjne, miejsce składania dokumentów, olimpiady i konkursy). Procedura i kryteria są przejrzyste, zrozumiałe, bezstronne, równe i obiektywne.

Zasady rekrutacji na studia rozpoczynające się w roku akademickim 2023/24 zostały przyjęte w Uchwale nr 109/2022 Senatu UWr w sprawie zasad i trybu rekrutacji obywateli polskich na studia w Uniwersytecie Wrocławskim rozpoczynające się w roku akademickim 2023/2024 oraz Uchwale nr 110/2022 Senatu UWr w sprawie zasad i trybu rekrutacji cudzoziemców na studia w Uniwersytecie Wrocławskim rozpoczynające się w roku akademickim 2023/2024). Przyjęto również Uchwały regulujące rekrutację na rok 2024/25 (Uchwała nr 171/2023 Senatu UWr w sprawie zasad i trybu rekrutacji obywateli polskich na studia w Uniwersytecie Wrocławskim rozpoczynające się w roku akademickim 2024/2025 oraz Uchwała nr 172/2023 Senatu UWr w sprawie zasad i trybu rekrutacji cudzoziemców na studia w Uniwersytecie Wrocławskim rozpoczynające się w roku akademickim 2024/2025). Z dużym wyprzedzeniem uchwalane są zasady przyjmowania laureatów konkursów i olimpiad (Uchwała nr 173/2023 Senatu UWr w sprawie szczegółowych zasad przyjmowania laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów ogólnopolskich na studia w Uniwersytecie Wrocławskim rozpoczynające się w roku akademickim 2027/2028; przyjmowanie na rok 2023/24 reguluje Uchwała nr 94/2020 Senatu UWr w sprawie szczegółowych zasad przyjmowania laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów i finalistów konkursów ogólnopolskich na studia w Uniwersytecie Wrocławskim rozpoczynające się w roku akademickim 2023/2024, z późniejszymi zmianami). Szczegółowo regulowane jest przyjmowanie kandydatów na każdy stopień, w zależności od posiadania lub nie polskiego obywatelstwa oraz języka studiów i posiadanego dyplomu.

Kandydaci na studia I stopnia przyjmowani są według listy rankingowej utworzonej na podstawie sumy uzyskanych punktów, co zapewnia selekcję kandydatów. W postępowaniu rekrutacyjnym są brane pod uwagę wyniki egzaminów maturalnych pomnożone przez następujące współczynniki:

Tabela 9 Zasady obliczania punktów w postępowaniu rekrutacyjnym na studia I stopnia

Przedmiot		Współczynnik dla poziomu podstawowego	Współczynnik dla poziomu rozszerzonego
Język polski pisemny		0,5	1
Przedmiot (jeden do wyboru)	Historia, wiedza o społeczeństwie, matematyka, geografia	0,25	0,5
Język obcy nowożytny (pisemny)	Dowolny	0,2	0,4

Jeśli egzamin z danego przedmiotu był zdawany na dwóch poziomach, pod uwagę jest brany wynik korzystniejszy. Lista rankingowa jest tworzona na podstawie sumy uzyskanych punktów. Jeśli kandydat nie zdawał na maturze któregoś z wymienionych egzaminów, otrzymuje za ten egzamin 0 punktów, ale może przystąpić do postępowania rekrutacyjnego.

O przyjęciu na studia II stopnia decyduje miejsce na liście rankingowej sporządzonej na podstawie oceny na dyplomie dowolnego kierunku studiów pierwszego, drugiego stopnia lub jednolitych magisterskich. O przyjęciu na studia II stopnia - specjalność Intercultural Mediation decyduje:

- posiadanie dyplomu uprawniającego do podjęcia studiów,
- zaświadczenie potwierdzające znajomość języka angielskiego przynajmniej na poziomie B2 w skali Rady Europy (możliwość potwierdzenia na podstawie odrębnych zasad wymienionych w uchwale),
- dla kandydatów z dyplomem zagranicznym – pozytywna formalna ocena aplikacji przez koordynatora specjalności.

W przypadku cudzoziemców rekrutacja odbywa się na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej, sprawdzającej kompetencje. Na studia I stopnia obejmują one ogólną wiedzę i umiejętność dyskusji o społeczeństwie polskim, aktualnych problemach społecznych, gospodarczych i politycznych. Na studia II stopnia (dla cudzoziemców i Polaków z dyplomem uzyskanym za granicą) dotyczą umiejętności konceptualizacji problematyki badawczej, wiedzy o współczesnych problemach Polski i świata, umiejętności dostrzegania i formułowania problemów socjologicznych.

Zasady rekrutacji na II stopień łączą otwartość na różnorodnych kandydatów (zgodnie z systemem bolońskim) z zastosowaniem mechanizmów selekcyjnych (lista rankingowa, rozmowy kwalifikacyjne dla poszczególnych kategorii kandydatów). Dodatkowo, w trakcie I semestru studiów studenci realizują przedmioty mające zniwelować różnice między absolwentami socjologii i innych kierunków.

System szkolnictwa średniego gwarantuje nabycie kompetencji cyfrowych wystarczających do podjęcia studiów. Jednocześnie, są one szeroko rozbudowywane w I semestrze studiów I stopnia na przedmiocie *Warsztaty komputerowe*. Uczelnia zapewnia również dostęp do szkoleń w zakresie metod i technik kształcenia na odległość oraz możliwość korzystania z dostępu do Internetu i sprzętu w budynkach UWr, a także oprogramowania do indywidualnego korzystania (Office 365, SPSS i inne).

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej, wskazuje Regulamin studiów (Uchwała nr 37/2021 Senatu UWr w sprawie regulaminu studiów na Uniwersytecie Wrocławskim, par. 39, z późniejszymi zmianami odnoszącymi się do rekrutacji osób z Ukrainy spełniających warunki określone w Ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy: Uchwała nr 27/2022 Senatu UWr zmieniająca uchwałę w sprawie regulaminu studiów na Uniwersytecie Wrocławskim). Studentom przenoszącym się na Uniwersytet Wrocławski (po zaliczeniu co najmniej dwóch semestrów na studiach I stopnia oraz jednego semestru na studiach II stopnia) uznaje się zdobyte na innych uczelniach polskich i zagranicznych efekty uczenia się na podstawie porównania z wymaganiami obowiązującymi na kierunku socjologia. Ocena ma charakter formalny i merytoryczny. Dotychczas zrealizowane efekty uczenia się (na podstawie treści programowych) stanowią podstawę do wyznaczenia, przez Prodziekana ds. kształcenia (na podstawie opinii z-cy Dyrektora IS ds. dydaktycznych), semestru, na który student może zostać przyjęty, tym samym potwierdzając jego dotychczasowe osiągnięcia. Dodatkowo są określane przedmioty uznane za zrealizowane, równoważne (realizujące te same efekty uczenia się) oraz wymagające realizacji (jako przedmioty do uzupełnienia) w Uniwersytecie Wrocławskim.

Studenci uczestniczący w mobilności krajowej i międzynarodowej układają program studiów na czas wyjazdu tak, aby móc realizować efekty uczenia się właściwe kierunkowi socjologia. Po powrocie przedmioty i odpowiadające im punkty ECTS są uznawane na poczet realizowanego programu. Za prawidłową realizację procedur związanych z mobilnością studentów w Instytucie Socjologii odpowiadają: dr hab. Katarzyna Kajdanek, prof. UWr – Koordynatorka programu ERASMUS+, dr hab. Natalia Niedźwiecka-Iwańczak – Koordynatorka programu MOST, dr hab. Marcelina Zuber –

Koordynatorka programu MITRA oraz z-ca Dyrektora IS ds. dydaktycznych dr hab. Kamilla Dolińska, prof. UWr i Prodziekan ds. kształcenia, dr hab. Marta Ryniejska-Kiełdanowicz.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

W Uniwersytecie Wrocławskim określono zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów w następujących dokumentach: Uchwała nr 6/2022 Senatu UWr w sprawie regulaminu potwierdzania efektów uczenia się oraz zasad przyjęcia na studia na podstawie potwierdzonych efektów uczenia się i Zarządzenie nr 131/2022 Rektora UWr w sprawie procedury potwierdzania efektów uczenia się (zmienione Zarządzeniem nr 31/2023 Rektora UWr zmieniające zarządzenie Nr 131/2022 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 31 maja 2022 r. w sprawie procedury potwierdzania efektów uczenia się). Jak dotąd o przyjęcie na studia na kierunku socjologia w tym trybie nie starała się ani jedna osoba.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów

Zasady, warunki i tryb dyplomowania są określone Regulaminem studiów (Uchwała nr 37/2021 Senatu UWr w sprawie regulaminu studiów na Uniwersytecie Wrocławskim, par. 42-48; Uchwała nr 51/2023 Senatu UWr zmieniająca uchwałę w sprawie regulaminu studiów na Uniwersytecie Wrocławskim) oraz uszczegółowione Uchwałą Nr 77/2022 Rady Wydziału Nauk Społecznych UWr w sprawie uszczegółowień do Regulaminu Studiów. Dla ukończenia studiów I i II stopnia na kierunku socjologia wymagane jest zaliczenie wszystkich zajęć objętych programem studiów (co najmniej 180 ECTS na studiach I stopnia i co najmniej 120 ECTS na studiach II stopnia). Student zobowiązany jest również do przygotowania pracy dyplomowej (licencjackiej lub magisterskiej) oraz zdania egzaminu dyplomowego.

Dobłą praktyką w Instytucie Socjologii jest przygotowanie dokumentu obejmującego zasady tworzenia seminariów dyplomowych, standardy, jakie powinna spełniać praca dyplomowa i zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego, który przyjęto Uchwałą Rady Instytutu Socjologii (nr 21/2022) oraz Uchwałą Rady Wydziału Nauk Społecznych (z.3.1.3).

Praca dyplomowa na kierunku socjologia jest samodzielnym opracowaniem określonego zagadnienia, prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania. SeminaRIA licencjackie są prowadzone przez osoby w stopniu co najmniej doktora, a magisterskie w stopniu co najmniej doktora habilitowanego (z możliwością przydzielenia ich osobie w stopniu doktora) i realizują zasady określone w w/w uchwałach: m.in. tematy prac dyplomowych proponuje prowadzący seminarium albo ustala je wspólnie z seminarzystami tak, by były one zgodne z kierunkiem studiów oraz dorobkiem naukowym promotora; są one zatwierdzane przez Radę Instytutu Socjologii. SeminaRIA mogą być prowadzone zarówno w formie indywidualnej pracy z promotorem, jak i w grupach seminaryjnych. Dokonując wyboru promotora i formy seminarium student ma możliwość zapoznania się z ich profilem i dokonania wyboru pod kątem swoich zainteresowań naukowych.

Tematyka prac dyplomowych na I stopniu dotyczy zazwyczaj: rodzicielstwa i związków intymnych, preferencji konsumpcyjnych, postaw wobec różnic kulturowych, poczucia bezpieczeństwa, różnic klasowych. Prace magisterskie są poświęcone najczęściej: społecznemu znaczeniu przestrzeni, aspiracjom zawodowym, światom społecznym wybranych kategorii, doświadczaniu zmian społecznych, migracjom transnarodowym.

Do roku akademickiego 2022/23 różnice między pracą licencjacką i magisterską dotyczyły stopnia zaawansowania teoretycznego, metodologicznego i standardów realizacji projektu badawczego prezentowanych przez pracę dyplomową. Od roku akademickiego 2023/24 praca licencjacka od magisterskiej różni się w zakresie: objętości, formy pracy (I stopień: raport z badania; II stopień: opracowanie problemowe o charakterze poznawczym, które eksploruje nowe obszary zagadnień socjologicznych lub weryfikuje rozpoznane przez socjologię obszary wiedzy) oraz jej charakteru (I

stopień: przede wszystkim aplikacyjny lub badawczy; II stopień: badawczy – empiryczny lub teoretyczny).

Proces dyplomowania wykorzystuje system APD, który zapewnia transparentność i dostęp do informacji dla wszystkich jego uczestników. Prace dyplomowe są sprawdzane w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym (JSA). Wynik raportu jest podstawą dopuszczenia do dalszych etapów procedowania lub powrotu do etapów wcześniejszych. Oceny pracy dokonuje promotor i recenzent, dobierany na podstawie zainteresowań badawczych. Procedura dyplomowania jest opublikowana na stronie dziekanatu w formie przystępnych instrukcji (<https://wns.uwr.edu.pl/studenci/rejestracja-prac-dyplomowych/>).

Egzamin dyplomowy jest składany w obecności komisji, w skład której wchodzi przewodniczący, recenzent i promotor. Egzamin dyplomowy ma formę ustną. Do roku akademickiego 2022/23 procedura egzaminu dyplomowego przebiegała następująco: student odpowiadał na 3 pytania formułowane przez promotora i recenzenta i sprawdzające jego wiedzę teoretyczną, metodologiczną i empiryczną. Od roku akademickiego 2023/24 egzamin będzie składał się z dwóch etapów. Pierwszy to prezentacja pracy dyplomowej z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych. Tu ocenie podlegają czytelność, kompletność i merytoryczna zawartość prezentacji. Drugi etap egzaminu dyplomowego jest poświęcony dyskusji nad założeniami, tezami, wnioskami zawartymi w pracy oraz przeprowadzonymi przez studenta badaniami i analizami. Dyskusja służy sprawdzeniu poziomu opanowania przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji opisanych w efektach uczenia się dla kierunku.

Warunkiem uzyskania dyplomu jest otrzymanie oceny co najmniej dostatecznej z pracy dyplomowej i co najmniej dostatecznej z egzaminu dyplomowego. Podstawą obliczenia wyniku jest wzór określony w Regulaminie studiów, biorący pod uwagę oceny ze studiów, pracy dyplomowej i egzaminu. Dokumentacja procesu dyplomowania w całości prowadzona jest w wersji elektronicznej w systemie APD.

Dobłą praktyką jest również ustanowienie konkursu im. prof. Wojciecha Sitka (pierwszego dyrektora Instytutu Socjologii we Wrocławiu) na najlepszą pracę licencjacką napisaną w instytucie w danym roku akademickim (z. 3.3.1). Odrębny konkurs ogłasza Dziekan WNS dla prac magisterskich. Rada Instytutu Socjologii regularnie zgłasza najlepsze prace do konkursów PTS.

Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów

Monitorowanie i ocena postępów studentów kierunku socjologia odbywają się w trybie ciągłym, zarówno na poziomie pojedynczych przedmiotów, jak i całego toku studiów. Narzędzia monitorowania na poziomie przedmiotów są definiowane przez prowadzących i określane w sylabusie przedmiotów oraz podawane do wiadomości studentów w ciągu dwóch tygodni od rozpoczęcia zajęć. Sylabusy zamieszczane są również w systemie USOS. Prowadzący zwracają uwagę na trudności związane z realizacją procesu dydaktycznego. Narzędziami monitorującymi postępy w trakcie semestru są m.in. kartkówki, wypowiedzi ustne i prace grupowe (oceny częściowe). Finalnym narzędziem monitorującym postęp studenta są zaliczenie lub egzamin przedmiotowy, które mogą przyjmować formy m.in. kolokwium, pracy zaliczeniowej czy egzaminu ustnego (ocena końcowa). Studenci otrzymują informację zwrotną w postaci omówienia prac na zajęciach lub konsultacjach. Prowadzący mogą również zgłaszać uwagi do programu studiów i jego realizacji Dyrektor IS i z-cy Dyrektora ds. dydaktycznych podczas ich dyżurów, co jest przedmiotem dyskusji zespołu dydaktycznego i Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Ocena Jakości Kształcenia.

Na poziomie całego toku studiów postępy studentów są monitorowane od samego przyjęcia na studia. Już w dzień immatrykulacji odbywają się spotkania z pełnomocnikami dziekana (ds. równego traktowania, ds. bezpieczeństwa) oraz dyrekcją IS, administracją, opiekunami lat (rozwiązującymi bieżące problemy studentów) i kołami naukowymi, co ma ułatwić adaptację, start w życiu akademickim i zawiązanie relacji. Uczula to również studentów na potencjalne problemy w trakcie studiów. Na kolejnych etapach są monitorowane zaliczenia semestrów – w wypadku nieuzyskania

wymaganej liczby punktów ECTS student może ubiegać się u Prodziekan ds. kształcenia o warunkowe zaliczenie semestru; podlega to opiniowaniu przez z-cę Dyrektora ds. dydaktycznych. Finalnym narzędziem monitorującym postęp studenta jest egzamin dyplomowy.

Monitorowana w trybie ciągłym jest liczba studentów: od przyjęcia na studia, przez rozpoczęcie edukacji, po jej zakończenie. Jest ona przedmiotem corocznego sprawozdania z oceny jakości kształcenia (np. przez identyfikację przedmiotów sprawiających największą trudność), a także bieżącej kontroli (np. przez kontakt z prowadzącymi). Najwięcej rezygnacji ma miejsce w pierwszym semestrze studiów, w tym także przed rozpoczęciem roku akademickiego. Przyczyn tego należy upatrywać w rekrutowaniu się na wiele kierunków i uczelni, w równoległym podejmowaniu studiów i pracy zarobkowej (co przeszkadza w realizacji obowiązków studenta socjologii) oraz w dbałości o jakość kształcenia przez prowadzących i niezaniżaniu wymagań. Większość studentów kończy studia uzyskaniem tytułu w terminie, a ci, którzy nie przystąpią do egzaminu dyplomowego, mogą wnioskować o wznowienie studiów w celu ich ukończenia.

Proces dydaktyczny podlega ustawicznemu doskonaleniu, czego wyrazem jest reforma programowa z roku 2021/22 i planowana ewaluacja po zakończeniu pełnego cyklu kształcenia. Monitorowanie przebiega na wielu szczeblach: od Rady programowej kierunku socjologia, przez Radę Instytutu Socjologii, Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Oceny Jakości Kształcenia, Radę Wydziału, po Senacką Komisję Nauczania, Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia i Senat.

Ważną rolę pełnią ankiety ewaluacyjne wypełniane przez studentów po każdym semestrze (w systemie USOS; istnieje możliwość wypełniania przez aplikację mobilną). Ich wyniki są źródłem informacji dla pracownika i dyrekcji, są brane pod uwagę w ocenie okresowej, są używane do planowania obsady i korygowania sposobu nauczania. Przeprowadzane są również hospitacje zajęć (z. 3.3.2). Wyniki nauczania, w tym kwestie związane ze sposobem oceny pracy prowadzących przez studentów, poddawane są dyskusji zarówno w czasie spotkań Rady programowej, jak i w trakcie bieżących spotkań zespołu dydaktycznego. W przypadku negatywnych ocen studentów, po przeprowadzeniu rozmowy z prowadzącymi, zespół dydaktyczny może podjąć (i podejmował w przeszłości) decyzje o zmianie obsady danego przedmiotu w kolejnym roku akademickim.

Monitorowane jest również przygotowanie studentów do pracy naukowej. Studenci:

- występują na konferencjach naukowych, m.in. konferencji międzynarodowej Communication and Culture, którą współorganizują (z. 3.3.3),
- publikują artykuły powstałe na podstawie prac dyplomowych w czasopiśmie z listy ministerialnej (z. 3.3.4),
- są włączani w projekty badawcze (szczegółowe informacje w kryterium 4 i 8),
- podejmują kształcenie w szkole doktorskiej (wcześniej na studiach doktoranckich).

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się określa Regulamin studiów oraz program studiów (m.in. treść efektów, zajęcia i formy zajęć realizujące efekty, metody weryfikacji, treści programowe). Równoległe każdy sylabus przedmiotu zawiera informację o zasadach osiągnięcia tych efektów. Dodatkowo prowadzący mogą uszczegółowić zasady zaliczenia w osobnych dokumentach. Obowiązuje pełna transparentność, informacje te są podawane studentom w ciągu 14 dni od rozpoczęcia semestru, a także zamieszczane w systemie USOS (oraz fakultatywnie w zespołach MS Teams). Zajęcia niekończące się egzaminem student zalicza w trakcie semestru, natomiast egzaminy odbywają się w sesji egzaminacyjnej. Szczegółową organizację roku akademickiego określa z wyprzedzeniem Zarządzenie Rektora. Oceny wpisywane są do systemu USOS i dostępne dla studenta na jego koncie. Student ma obowiązek sprawdzania swojego konta i możliwość zgłaszania nieprawidłowości. W przypadku kwestionowania zasadności odmowy zaliczenia lub otrzymanej oceny student ma prawo wnioskować o komisyjne sprawdzenie wyników lub komisyjne zaliczenie.

Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania)

Zajęcia na kierunku socjologia są prowadzone w formie komplementarnej (wykład i ćwiczenia) lub jednolitej (pojedyncza forma zajęć: np. wykład, seminarium, konwersatorium). Zapewnia to optymalne przyporządkowanie przedmiotów i metod weryfikacji do efektów uczenia się. Zazwyczaj osiągnięcie efektów uczenia się jest weryfikowane z wykorzystaniem kilku metod. Metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się są dostosowane do ich treści, mają charakter wielokierunkowy, zapewniają równe traktowanie studentów oraz są inkluzywne (przykładowo, zmiana formy z pisemnej na ustną dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi).

Efekty uczenia się z kategorii wiedzy są weryfikowane np. poprzez egzaminy, kolokwia i testy, sprawdzające przyswojenie przez studenta wybranych teorii, charakterystyk czy typologii. Efekty uczenia się z kategorii umiejętności są weryfikowane np. przez prace projektowe, prezentacje czy udział w dyskusji, sprawdzające aplikację wiedzy do rozwiązywania problemów. Efekty uczenia się z kategorii kompetencji społecznych są weryfikowane np. przez prace zespołowe, sprawdzające dyspozycje do współdziałania zorientowanego na cel. Na II stopniu studiów konstrukcja efektów umożliwia weryfikację przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w niej (przygotowanie prac projektowych, formułowanie wypowiedzi pisemnych). Weryfikacja efektów uczenia się uwzględnia ocenianie cząstkowe i końcowe. Wszystkie zajęcia poza szkoleniem BHP i szkoleniem bibliotecznym kończą się wystawieniem oceny. Znajomość języka obcego jest sprawdzana egzaminem prowadzonym przez Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Wybór języka obcego dokonywany jest przez studentów, dominuje język angielski. Studenci specjalności Intercultural Mediation (oraz planowanej Urban Studies) realizują lektorat z języka polskiego (cudzoziemcy) lub lektorat z języka obcego nowożytnego (obywatele polscy). Weryfikacja efektów uczenia się wykorzystuje techniki komunikacji na odległość (np. testy w MS Forms i e-edu, pisanie raportów w zespole Teams).

Tematyka prac etapowych i egzaminacyjnych obejmuje m.in. rekapitulację teorii socjologicznych, zagadnienia związane ze współczesnymi społeczeństwami zachodnimi, socjologiczne problemy społeczeństwa polskiego, integrację europejską, rynek pracy i bezrobocie, znajomość narzędzi i technik badawczych oraz analitycznych. Tematyka projektów badawczych dotyczy m.in. procesów różnicowania społecznego (migracje, ruchliwość społeczna, konsumpcja), uczestnictwa w kulturze, jakości życia, klas społecznych, wykluczenia społecznego.

Pisemne formy weryfikacji efektów uczenia się są archiwizowane przez prowadzących (m.in. Regulamin studiów określa ten termin dla prac egzaminacyjnych na rok). Prace realizowane zdalnie przechowywane są na dyskach sharepoint oraz kontaktach mailowych. Opracowano w Instytucie również formularz do protokołowania przebiegu egzaminów ustnych (z.3.3.5). W sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się postępuje się zgodnie z Regulaminem Studiów. Za naruszenie obowiązujących przepisów student ponosi odpowiedzialność przed Komisją Dyscyplinarną dla Studentów na zasadach określonych w Ustawie i w Statucie Uniwersytetu Wrocławskiego.

Weryfikacja efektów uczenia się w przypadku praktyk jest przewidziana już na poziomie konstrukcji samego sylabusu. Efekty uczenia się, które mają być osiągnięte, zostały merytorycznie powiązane z treściami programowymi. Student raportuje w dzienniku praktyki wykonywane działania, co podlega potwierdzeniu przez pracodawcę (weryfikacja faktów) i analizie przez opiekuna praktyk (zgodność działań studenta z programem praktyk, liczbą efektów uczenia się oraz poziom ich osiągnięcia; ewentualna dodatkowa weryfikacja ma miejsce w trakcie rozmowy z praktykantem).

Monitorowana jest pozycja absolwentów na rynku pracy. Już w dniu obrony wypełniana jest karta absolwenta, w której studenci informują o dalszych planach edukacyjnych i zawodowych. Monitoring losów absolwentów jest prowadzony systematycznie przez Akademickie Biuro Karier. Absolwenci są też zapraszani na wydarzenia organizowane przez IS, gdzie dzielą się ze studentami doświadczeniami (przykładowo, w 2019 roku podczas Dni Instytutu zorganizowano seminarium „Absolwent Instytutu

Socjologii na rynku pracy i w społeczeństwie” – wystąpili absolwenci pracujący m.in. w McKinsey & Company, People and Culture IKEA, instytucjach publicznych i firmach badawczych; absolwenci biorą również udział w spotkaniach w ramach Socjopercepcji). Warto zauważyć, że w rankingu kierunków studiów „Perspektywy 2023” socjologia w Uniwersytecie Wrocławskim zajęła szóste miejsce, w tym w kryterium „ekonomiczne losy absolwentów” trzecią pozycję w Polsce.

Dane ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych dla absolwentów za rok 2021 wskazują, że efekty uczenia się zostały osiągnięte i umożliwiły absolwentom socjologii wejście na rynek pracy. Wynagrodzenie, czas poszukiwania pracy oraz czas posiadania statusu bezrobotnego według systemu ELA są zbliżone do pozostałych kierunków w dziedzinie nauk społecznych.

Tabela 10 Losy zawodowe absolwentów. Źródło: ELA (rok 2021)

Kierunki studiów	Czas poszukiwania pracy etatowej w mies.	Wynagrodzenie ogółem brutto (mediana średnich miesięcznych zarobków ze wszystkich źródeł w pierwszym roku po dyplomie)	Bezrobocie (procent czasu, w którym przeciętny absolwent był bezrobotny w pierwszym roku po dyplomie. 100% oznacza 1 rok)
Socjologia I stopnia UWr	3,2 m-cy	2921,42 zł	3,07 %
Kierunki w dziedzinie nauk społecznych I stopnia	1,72 m-cy	3570,65 zł	2,77 %
Socjologia II stopnia UWr	3,21 m-cy	4090,20 zł	2,62 %
Kierunki w dziedzinie nauk społecznych II stopnia	1,27 m-cy	4302,86 zł	3,75 %

Absolwenci I stopnia socjologii kontynuują naukę na II stopniu socjologii, pozostałych kierunkach II stopnia na WNS (np. socjologia ekonomiczna, zarządzanie projektami społecznymi), a także na innych wydziałach (np. kierunek administracja) i uczelniach. W przypadku kontynuacji studiów na UWr informacja taka jest widoczna w systemie USOS, co ułatwia monitorowanie losów absolwentów. Absolwenci II stopnia, jeśli decydują się kontynuować naukę, podejmują kształcenie w szkole doktorskiej oraz na studiach podyplomowych.

Efekty uczenia się osiągnięte przez dotychczasowych absolwentów były generalnie uznawane za przydatne na rynku pracy. Ze względu na dynamiczny rozwój rynku badań społecznych, chcąc przeciwdziałać potencjalnemu wystąpieniu luki kompetencyjnej, w reformie programowej z roku 2021 zwiększono nacisk na przygotowanie badawcze, w tym związane z cyfrową analizą danych. Inna potencjalna luka kompetencyjna była związana ze zdolnością do nieustannego uczenia się i łączenia przygotowania ogólnego ze specjalistycznym, według indywidualnych preferencji. Chcąc kształtować postawy proaktywne i rozwijać decyzyjność studentów, umożliwiono zindywidualizowany wybór ścieżek kształcenia. Konsekwentne oddawanie inicjatywy studentom uważamy za naszą dobrą praktykę.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Liczba, struktura kwalifikacji oraz dorobku naukowego nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na ocenianym kierunku, jak również ich kompetencje dydaktyczne (z uwzględnieniem przygotowania do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz w językach obcych)

Kadrę Instytutu Socjologii stanowi 53 pracowników, głównie badawczo-dydaktycznych. Na dzień 1 października 2023 r. w Instytucie zatrudnionych jest 44 pracowników badawczo-dydaktycznych, z czego 1 z tytułem profesora, 18 ze stopniem doktora habilitowanego, 25 ze stopniem doktora (w tym 1 osoba na urlopie bezpłatnym od 1.10.2021 do 31.03.2024). Ponadto w Instytucie pracuje 5 osób ze stopniem doktora na stanowiskach dydaktycznych oraz 4 (2 doktorów i 2 magistrów) na stanowiskach badawczych w projektach finansowanych ze środków zewnętrznych. Reprezentują oni różnorodne subdyscypliny socjologiczne, m.in. socjologię kultury, socjologię polityki, socjologię pracy i gospodarki, socjologię miasta i wsi, socjologię nauki i wiedzy, socjologię stosowaną, socjologię ekonomiczną, socjologię rodziny, socjologię pogranicza, socjologię bezpieczeństwa. Dodatkowo, część pracowników prowadzi badania interdyscyplinarne (8 osób w różnych proporcjach zadeklarowało prowadzenie badań w naukach socjologicznych i dyscyplinach pokrewnych: ekonomia i finanse, nauki o bezpieczeństwie, nauki o polityce i administracji oraz nauki o kulturze i religii). Zdecydowana większość kadry posiada wykształcenie socjologiczne i stopnie uzyskane w dyscyplinie. Część kadry uzyskała również formalne wykształcenie, stopnie i tytuły w innych dyscyplinach (m.in. filozofia, ekonomia i finanse, nauki o polityce i administracji). Struktura kwalifikacji oraz liczebność kadry umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Liczebność kadry jest stabilna, regularnie ogłaszane są konkursy na stanowiska, a odejścia związane są przede wszystkim z nabyciem praw emerytalnych.

Uniwersytet Wrocławski posiada wyspecjalizowaną kadrę do prowadzenia przedmiotów wspomagających kształcenie kierunkowe socjologów – zajęcia z logiki realizują pracownicy Katedry Logiki i Metodologii Nauk, zajęcia z filozofii pracownicy Instytutu Filozofii, zajęcia językowe pracownicy Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Niewielką część zajęć prowadzą doktoranci (podlega to kontroli promotora) oraz socjologowie zatrudnieni na umowy cywilno-prawne na specjalności Intercultural Mediation (biegle mówiący w języku angielskim wybitni specjaliści funkcjonujący poza akademią – działacze organizacji pozarządowych, praktycy specjalizujący się w tematyce mediacji międzykulturowych).

Wszyscy etatowi pracownicy Instytutu Socjologii byli lub są zaangażowani w prowadzenie zajęć na kierunku socjologia, stąd też dorobek naukowy kadry podano sumarycznie w tabeli nr 11. Warto odnotować systematyczny i znaczący wzrost liczby publikacji wysokopunktowanych, indeksowanych w bazach Scopus, DOAJ, ERIH+. W okresie od 2018 roku do 2023 (stan na 30.09.23) pracownicy Instytutu opublikowali m.in. 3 artykuły za 200 punktów, 15 artykułów za 140 punktów i 34 artykuły za 100 punktów, m.in. w czasopismach Nature Communications, International Journal of Heritage Studies, International Journal of Cultural Policy, Work, Employment and Society, Rural Sociology, European Societies, Sociology. Regularnie redagują i publikują rozdziały w renomowanych wydawnictwach międzynarodowych, m.in. Routledge, Taylor & Francis Group, Brill, Oxford University Press (z. 3.1.1.).

Tabela 11 Publikacje etatowych pracowników Instytutu Socjologii w latach 2017-2023.

Rodzaj publikacji	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	RAZEM
Monografie	3	7	6	5	4	7	1	33
Prace redakcyjne – monografia	5	7	4	5	7	6	1	35
Prace redakcyjne – czasopismo	3	-	2	2	-	2	1	10
Inne książki	8	-	2	3	-	3		16
Rozdziały w monografiach (opracowania problemowe)	62	64	54	62	36	18	6	302
Artykuły problemowe w czasopismach recenzowanych	59	64	50	42	30	37	33	315
W tym publikacje w czasopismach z JCR	5	9	9	17	12	14	16	82
Inne artykuły	17	-	-	1	3	1	-	22
Recenzje	7	2	5	3	-	-	1	18
Inne publikacje (m.in. sprawozdania, posłowania, przedmowy, komunikaty, streszczenia, tłumaczenia)	10	5	3	1	1	-	2	22
RAZEM	174	149	126	124	81	74	61	773

Pracownicy Instytutu Socjologii regularnie organizują konferencje, w których biorą udział naukowcy z kraju i zagranicy. W przygotowywanie konferencji włączani są także studenci (z.3.4.1). Liczba organizowanych konferencji przedstawia się następująco:

Tabela 12 Organizacja konferencji naukowych w Instytucie Socjologii w latach 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (do IX)
Konferencje krajowe	10	15	8	6	2	5	5
Konferencje międzynarodowe	4	3	5	1	4	3	3

Dorobek wrocławskich socjologów zyskuje uznanie międzynarodowe, co odzwierciedlają, oprócz publikacji w prestiżowych czasopismach, uzyskane w ostatnich latach granty (finansowane m.in. przez Komisję Europejską, Fundację Volkswagen, Polsko-Niemiecką Fundację na Rzecz Nauki, Narodowe Centrum Nauki, Narodową Agencję Wymiany Akademickiej). Uniwersytet Wrocławski bierze udział w Inicjatywie Doskonałości – Uczelnia Badawcza. Owocuje to finansowaniem projektów, wyjazdów konferencyjnych, staży, stypendiów, umożliwia także zmniejszenie obciążeń dydaktycznych dla pracowników Instytutu (z.3.4.2).

Nieustannie są podnoszone kompetencje dydaktyczne kadry. Bierze ona udział w kursach m.in. na temat prowadzenia zajęć zdalnych, podnoszących kompetencje językowe (np. 8 osób wzięło udział w kursie Academic English – Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego 2018-2022, 3 osoby w kursie języka angielskiego w ramach projektu pt. „Podniesienie kompetencji kadry akademickiej i potencjału instytucji w przyjmowaniu osób z zagranicy – Welcome to Poland”, realizowanym w ramach Działania 3.3 Umiejdzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój), przygotowujących do tutoringu, uwrażliwiających na

problemy cyberbezpieczeństwa i radykalizacji, inspirujących do implementacji nowych metod dydaktycznych (np. odwrócona klasa, grywalizacja), rozwijających kompetencje międzykulturowe (z. 3.4.3). Kompetencje dydaktyczne są poparte również wieloletnim doświadczeniem w prowadzeniu zajęć, promowaniu oraz recenzowaniu prac dyplomowych na czterech kierunkach w Instytucie – oprócz socjologii, kadra kształci na pracy socjalnej, socjologii grup dyspozycyjnych i socjologii ekonomicznej. Kadra ma duże przygotowanie do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, co znalazło swe odzwierciedlenie w trakcie pandemii. Duża część pracowników ma kompetencje do prowadzenia zajęć w języku angielskim (oprócz specjalności Intercultural Mediation prowadzą je na innych kierunkach i w szkole doktorskiej). Prace nad nowymi kierunkami i przedmiotami mają charakter włączający, pracownicy mają możliwość zgłaszania swych propozycji i rozwijania kompetencji związanych z przygotowywaniem oferty dydaktycznej.

Kompetencje kadry podlegają nieustannemu monitorowaniu. Służy temu wachlarz narzędzi w postaci studenckich ankiet ewaluacyjnych, wewnętrznych ankiet uniwersyteckich, hospitacji, oceny okresowej. Przykładowo, ocena okresowa obejmuje, oprócz kryteriów związanych z działalnością naukową (publikacje, granty, konferencje, redakcje, kierowanie zespołem, promotorstwo), istotne kryteria dydaktyczne: zakres prowadzonych zajęć (liczba zrealizowanych godzin, prowadzenie zajęć w języku angielskim, promotorstwo prac dyplomowych, przygotowywanie recenzji, wymiana dydaktyczna krajowa i międzynarodowa), oceny z ankiet studenckich, wnioski z hospitacji, innowacyjność zajęć, udział w rozwoju oferty dydaktycznej jednostki (nowe programy i przedmioty, uczestnictwo w pracach rad programowych i innych ciał kolegialnych) oraz inne formy zaangażowania dydaktycznego (opieka nad praktykami i ćwiczeniami terenowymi, prowadzenie zajęć w ramach tutoringów, opieka nad kołami naukowymi). Kryteria oceny pracowniczej zostały przyjęte uchwałą Rady Wydziału (Uchwała nr 33/2022 Rady Wydziału Nauk Społecznych UWr w sprawie uszczegółowienia zasad, kryteriów oceny okresowej nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale Nauk Społecznych).

Pracownicy Instytutu Socjologii nie tylko kształcą studentów, opiekują się kołami naukowymi, ale i popularyzują wyniki swoich badań i wiedzę socjologiczną wśród szerokiej publiczności. Wypowiadają się w mediach, prowadzą zajęcia dla uczniów, organizują szeroko otwarte seminaria i dyskusje. Według rankingu Perspektyw kierunek socjologia w ośrodku wrocławskim zajmuje 6. miejsce w Polsce, systematycznie poprawiając swoją pozycję.

W ciągu ostatnich 5 lat za największe osiągnięcia dydaktyczne na kierunku socjologia należy uznać: (1) gruntowną reformę programową kierunku socjologia, odpowiadającą zarówno zapotrzebowaniu interesariuszy zewnętrznych, jak i wewnętrznych, a także badaniom prowadzonym przez kadre naukową; (2) nieustanne poszerzanie oferty programowej, m.in. jest przygotowywana w kooperacji z Uniwersytetem Technicznym w Brnie i Europejskim Uniwersytetem Humanistycznym w Wilnie specjalność Urban Studies, a także kompatybilne z kształceniem socjologicznym studia podyplomowe; (3) umiędzynarodowienie programu – od wielu lat prowadzona jest specjalność Intercultural Mediation, ponownie podpisana została umowa w programie Erasmus Mundus MITRA, finalizowana jest specjalność Urban Studies; dalsze kształcenie socjologiczne w szkole doktorskiej również odbywa się w języku angielskim; (4) systematyczne ulepszanie infrastruktury, zarówno materialnej, jak i cyfrowej (zakup i modernizacja komputerów, nabywanie licencji na oprogramowanie do analiz ilościowych i jakościowych); (5) dydaktyczny charakter popularyzacji (cykl spotkań Socjopercepcja, wystąpienia medialne, w ramach których w przystępny sposób analizuje się zjawiska społeczne).

Obsada zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej

Ogólnouczelniane regulacje dotyczące obsady są w pełni zgodne z wymogami aktów prawnych wyższego rzędu. Regulamin Pracy UWr (Zarządzenie nr 113/2019 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia Regulaminu pracy Uniwersytetu Wrocławskiego) określa zakres obowiązków

nauczycieli akademickich, w tym wymiar pensum dydaktycznego i dopuszczalną liczbę godzin ponadwymiarowych, a także zasady prowadzenia konsultacji. Zarządzenie nr 173/2023 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia Zasad organizacji procesu dydaktycznego w Uniwersytecie Wrocławskim reguluje zasady organizacji procesu dydaktycznego, przede wszystkim planowanie obciążeń, zasady obniżania wymiaru pensum i liczebność grup na zajęciach dydaktycznych. Roczne pensum dydaktyczne w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych wynosi 180 godzin dla profesorów, 240 godzin dla asystentów, adiunktów i profesorów uczelni; dla pracowników dydaktycznych 360 godzin (z wyjątkiem lektorów – 540 godzin), na stanowiskach badawczych obejmuje maksymalnie 100 godzin kształcenia doktorantów. Słuchacze szkoły doktorskiej, zgodnie z programem studiów, odbywają praktyki dydaktyczne w wymiarze maksymalnie 60 godzin rocznie. Dzięki zmniejszeniu w ostatnich latach limitu przyjęć oraz reformie programowej udało się znacznie zredukować liczbę godzin ponadwymiarowych oraz poprawić proporcję liczebności studentów do kadry.

Obsada zajęć związana jest przede wszystkim z zainteresowaniami badawczymi pracowników, specjalizacjami dydaktycznymi, ocenami prowadzenia zajęć (ankiety, hospitacje) oraz wymogami formalnymi i praktycznymi (zapewnienie pensum, równomierne rozłożenie obciążeń, gotowość do realizowania godzin ponadwymiarowych). Wielu pracowników, wyróżniających się aktywnością naukową, administracyjną i dydaktyczną korzysta z instrumentów pro jakościowych, ułatwiających pogodzenie wymogów dydaktycznych z badawczymi: obniżki pensum, urlopy naukowe, staże oraz wymiany dydaktyczne i badawcze.

Przedmioty metodologiczne prowadzone są przez pracowników aktywnie prowadzących badania, przedmioty warsztatowe związane z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania prowadzone są przez osoby z doświadczeniem w jego obsłudze. Seminaria magisterskie są prowadzone przede wszystkim przez pracowników samodzielnych.

Łączenie przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączanie studentów w prowadzenie działalności naukowej

W Instytucie Socjologii duży nacisk jest kładziony na realizowanie modelu badawczo-dydaktycznego, zarówno poprzez ofertę programową związaną z profilem badawczym pracowników, jak i konsekwentne upodmiotowienie studentów, w tym włączanie ich w prowadzenie działalności naukowej. W programie studiów jest wiele przedmiotów takich jak zajęcia fakultatywne, przedmioty metodologiczne, seminaria badawcze i dyplomowe, ćwiczenia terenowe, na których studenci, korzystając z doświadczenia badawczego prowadzących, mogą tworzyć i realizować własne projekty badawcze i zostać włączeni w badania prowadzone przez pracowników IS. Szczególną, zindywidualizowaną ścieżką dla studentów, jest możliwość bycia objętym opieką przez kadrę Instytutu Socjologii jako stypendyści rządu RP oraz studiowania w ramach tutoringów.

Przykładowymi powiązaniem między badaniami naukowymi a prowadzonymi przedmiotami są badania nad przemianami współczesnego rynku pracy, znajdujące swe odzwierciedlenie w przedmiocie *Młodzi wobec kryzysów i niepewności we współczesnej Polsce*; badania nad współczesnymi miastami – przedmioty *Kulturowy wymiar przestrzeni miejskiej. Ku socjologii architektury, Ekonomia polityczna neoliberalnego miasta*; badania nad płcią i seksualnością – *Płeć i seksualność jako wymiary życia społecznego, Socjologia seksualności*; badania nad pograniczami – *Granice są wszędzie? Procesy znoszenia i odtwarzania granic we współczesnej Europie, Miasta podzielone*; konsumpcją – *Kapitały mieszkańców i miejskie style życia*. Dotyczy to zarówno szerokiego ujęcia subdyscyplinarnego, jak i szczegółowych pól badawczych (np. badania nad gramami wideo – przedmiot: *Socjologia gier wideo*, badania nad środowiskami literackimi – przedmiot *Społeczny świat literatury fantastycznej w Polsce. Korzenie, początki, przemiany*).

Prowadzący przedmioty metodologiczne i warsztatowe wykorzystują na nich doświadczenie z prowadzonych przez siebie badań. Na seminariach badawczych i dyplomowych, przy zachowaniu autonomii studenta w zakresie wyboru tematyki i metod, łączenie badań i dydaktyki ma charakter całościowy, od wyboru problemu (opiekunowie i promotorzy rozwijają wrażliwość socjologiczną),

przez konceptualizację (wskazują na istotność poprawnego opisanie problemu), realizację (uprzedzają wystąpienie ewentualnych problemów, bazując na własnych doświadczeniach badawczych), analizę (pomagają stosować wykorzystywane przez siebie techniki) oraz finalnie stworzenie gotowego dokumentu. Indywidualne doświadczenia badawcze promotorów gwarantują studentom możliwość osiągnięcia przypisanych do ww. przedmiotów efektów uczenia się.

Studenci socjologii są także włączani w działalność badawczą pracowników Instytutu Socjologii:

- w latach 2017-19 kilkanaścioro studentów brało udział w pracach badawczych w "Wrocław Fashion Project", realizowanym w kooperacji m.in. z Politechniką Wrocławską, Texas Tech University i Indian Institute of Technology Bhubaneswar (selekcja materiału empirycznego, kodowanie fotografii, analiza danych wizualnych)

- w 2018 roku studenci brali czynny udział w projekcie "Struktura społeczna, sieci społeczne a gust i praktyki konsumpcyjne" (NCN, 2016/21/D/HS6/02424);

- w 2018/19 r. IS UW r. w kooperacji z IFiS PAN realizował projekt "Patriotyzmy polskich polityków – wczoraj i dziś. Interpretacje – rewizyty – nowe rekonstrukcje i konstrukcje" (POR/2017/S/12), oprócz kadry naukowej włączonych było troje studentów;

- w 2021 roku „COV-WORK: Świadomość społeczno-ekonomiczna, doświadczenia pracy i strategie radzenia sobie Polaków w kontekście kryzysu post-pandemicznego” (NCN UMO-2020/37/B/HS6/00479); studenci uczyli się metody biograficznej, poznawali również podstawy analizy danych; w 2023 r. wolontariat w projekcie COV-WORK odbywała studentka I roku studiów magisterskich socjologii;

- w 2022 r. dwie studentki prowadziły wywiady, realizowały transkrypcje i tłumaczenia w projekcie pt. „Genderowe aspekty uchodźstwa w migracjach zewnętrznych i wewnętrznych. Przypadek Wrocławia i Lwowa”;

- w 2022 r. jedna studentka uczestniczyła za pośrednictwem Instytutu w projekcie „Warunki i jakość życia we Wrocławiu – nowi mieszkańcy i mieszkanki miasta” realizowanym w ramach Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF);

- w 2022 r. członkowie Koła Inicjatyw Społecznych Studentów brali udział w projekcie “SOR-WAR Project. Odporność ładu społecznego podczas wojny w Ukrainie. Doświadczenia ukraińskie i polskie” (grant interwencyjny NAWA BPN/GIN/2022/1/00011) – obserwacje uczestniczące, etnografia kryzysu uchodźczego i energetycznego, przygotowywanie notatek;

- w 2023 r. cztery studentki uczestniczyły w projekcie „Wzorce przemocy w rodzinach ukraińskich i ich zakotwiczenie w strukturach aksjonormatywnych ludności ukraińskiej, napływającej - w wyniku konfliktu zbrojnego – do Wrocławia”, zrealizowanym ze środków finansowych pozyskanych w ramach Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF).

Uczestnictwo studentów w grantach badawczych realizowanych we współpracy z podmiotami zewnętrznymi jest sukcesywnie rozszerzane, co w pełni wpisuje się w zalecenia poprzedniego zespołu oceniającego PKA, zawarte w raporcie oceniającym, dotyczące stwarzania możliwości doskonalenia umiejętności badawczych studentów w praktyce projektowej.

Włączanie studentów w działalność naukową pracowników IS realizuje także idea opieki naukowej (tutoringu) nad wybitnie uzdolnionymi studentami. W ostatnich latach idea ta realizowana była w IS przez prof. dr hab. Wandę Patrzalek, będącą tutorem prac dyplomowych studentów z Europy Wschodniej w ramach współpracy z Kolegium Europy Wschodniej, przez dr hab. Dorotę Majkę-Rostek, prof. UW r, która (w roku akademickim 2019/2020) objęła opieką naukową stypendystkę Rządu RP oraz studentkę Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych, a także przez dr Agatę Krasowską, która (w roku akademickim 2019-2020) była tutorką stypendystki Rządu RP oraz dr hab. Kamillę Dolińską, prof. UW r, która objęła opieką tutorską studentkę Kolegium Międzydziedzinowych Studiów Indywidualnych.

Założenia, cele i skuteczność prowadzonej polityki kadrowej, z uwzględnieniem metod i kryteriów doboru oraz rekrutacji kadry, sposobów, zasad i kryteriów oceny jakości kadry oraz udziału w tej

ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także wykorzystanie wyników oceny w rozwoju i doskonaleniu kadry.

Podstawowym założeniem prowadzonej polityki kadrowej jest zatrudnianie pracowników o najwyższej jakości badawczej i dydaktycznej. Transparentność procedury zatrudniania kadry i jej adekwatność do potrzeb zapewniają Zarządzenie nr 252/2022 Rektora UWr w sprawie zatrudniania nauczycieli akademickich oraz uchwała Rady Dyscypliny Naukowej Nauki Socjologiczne nr 73/2021 w sprawie kryteriów zatrudniania pracowników badawczych i badawczo-dydaktycznych w dyscyplinie nauki socjologiczne na stanowisku adiunkta (z.3.4.4). Kryteria te uwzględniają dorobek naukowy (publikacje, projekty) oraz kompetencje i osiągnięcia dydaktyczne kandydatów (m.in. doświadczenie dydaktyczne, znajomość języka angielskiego, kompetencje kierunkowe, staże zagraniczne). Są tak sformułowane, że dają gwarancję posiadania przez nich dorobku naukowego wysokiej jakości i potencjału dydaktycznego odpowiadającego potrzebom kształcenia w instytucie. W procedurze konkursowej uczestniczą przedstawiciele innych wydziałów, co gwarantuje jej obiektywizm. Osoby rekomendowane do zatrudnienia przez komisję podlegają opiniowaniu przez Radę Instytutu, Radę Dyscypliny Naukowej i Radę Wydziału, z udziałem studentów.

Główny cel stanowi przyciągnięcie kandydatów zmotywowanych zarówno do działalności badawczej, jak i dydaktycznej, z perspektywą osiągania sukcesów o charakterze międzynarodowym. Dzięki wprowadzonym rozwiązaniom w ostatnich latach udało się skutecznie przyciągnąć wielu nauczycieli akademickich pochodzących z wiodących ośrodków, a o jedno miejsce w konkursie starało się zawsze kilkoro dobrych kandydatów.

Jakość kadry podlega ciągłemu procesowi oceniania. Każde zajęcia z udziałem studentów i doktorantów są przez nich ewaluowane w systemie USOS. Wyniki ankiet stanowią informację zwrotną dla pracownika, umożliwiającą korektę sposobu prowadzenia zajęć, jest to przedmiotem analiz zespołu dydaktycznego i rady programowej kierunku, a także elementem oceny okresowej (oprócz aspektu dydaktycznego, oceniany jest też dorobek naukowy i organizacyjny). Czynione są starania na rzecz zwiększenia liczby wypełnianych ankiet, m.in. opracowano mobilną aplikację, a informacja o uruchomieniu ankiet jest zamieszczana na stronie internetowej i w kanałach społecznościowych. Regularnie odbywają się hospitacje, stanowiące jakościową ocenę pracy nauczycieli. Całościowa ocena prowadzenia zajęć stanowi istotny element oceny okresowej, brana jest również pod uwagę w procedurze awansowej. Indywidualizowane ścieżki rozwoju dla pracowników są przedmiotem rozmów dydaktycznych z kierownikami zakładów.

Monitorowane są także kompetencje pracowników zatrudnianych na umowy cywilno-prawne. Osoby wskazane do zawarcia umów są opiniowane przez Radę Instytutu oraz Wydziału, ostateczną decyzję podejmuje Rektor po szczegółowej analizie przydatności dydaktycznej danej osoby. Monitorowanie kompetencji doktorantów polega na hospitacjach i stanowi element Sprawozdania doktoranta z realizacji programu kształcenia UWr. Warto wskazać na dużą stabilność zatrudnienia osób prowadzących zajęcia na kierunku socjologia.

W ramach polityki kadrowej regulowane są również zasady rozwiązywania konfliktów. W przypadku zaistnienia konfliktu pomiędzy pracownikami lub studentami określa się jego charakter (tj. pracowniczy, dyskryminacyjny, mobbingowy, nierówne traktowanie, dyscyplinarny, naruszenie zasad etyki akademickiej). Następnie sprawę przekazuje się do organów, komisji, osób odpowiedzialnych za zajmowanie się danymi sytuacjami konfliktowymi. Charakter sytuacji konfliktowej określa lub prosi o jego określenie osoba, która zarządza danym poziomem struktury organizacyjnej Uniwersytetu – rektor, dziekani, kierownicy jednostek (w tym dyrektorzy instytutów).

Regulamin Pracy UWr zobowiązuje pracodawcę do przeciwdziałania mobbingowi. Szczegółowa polityka antymobbingowa regulowana jest Zarządzeniem nr 269/2022 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia Polityki antymobbingowej w Uniwersytecie Wrocławskim. Obowiązują procedury antydyskryminacyjne (Zarządzenie nr 106/2020 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia procedury przeciwdziałania dyskryminacji w Uniwersytecie Wrocławskim, określenia zasad działania Komisji ds. równego traktowania w Uniwersytecie Wrocławskim oraz Rzecznika ds. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji w Uniwersytecie Wrocławskim – tekst jednolity). Powołano też

rzecznika ds. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji w UWr, jak i jego wydziałowych odpowiedników – pełnomocników dziekana. Proces rekrutacji i kształcenia dostosowany jest do studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami oraz ze szczególnymi potrzebami. Jako kolejna forma wsparcia w sytuacjach kryzysowych, został ogłoszony Komunikat nr 68/2021 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia rekomendacji dotyczących postępowania oraz wsparcia w sytuacji kryzysu psychicznego.

Osobami, które mają za zadanie zająć się sytuacjami konfliktowymi i wspierać w ich rozwiązywaniu, są: rzecznik ds. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji w UWr, pełnomocnicy dziekanów ds. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji, Komisja ds. Równego Traktowania, rzecznicy dyscyplinarni, rzecznik praw studenta UWr, Samorząd Studencki, pełnomocnik rektora ds. przeciwdziałania mobbingowi, pełnomocnik rektora ds. przeciwdziałania skutkom mobbingu, rzecznik ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów, pełnomocnicy dziekana ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów, społeczny inspektor pracy, związki zawodowe.

Studenci oraz pracownicy UWr, którzy zostali poszkodowani na skutek działań dyskryminacyjnych i nierównościowych, oprócz wsparcia ze strony rzecznika lub pełnomocników dziekana mogą liczyć również na bezpłatne wsparcie psychologiczne w ramach działającej Poradni Psychologicznej. Na Uczelni działa również program *Równy UWr* (<https://uwr.edu.pl/rowny-uwr-2/>). Corocznie Dyrekcja Instytutu sprawozdaje do Rektora złożone na jej ręce skargi i wnioski oraz sposób ich rozstrzygnięcia.

System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych. Awanse naukowe kadry związanej z ocenianym kierunkiem studiów

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku socjologia może liczyć na wszechstronne wsparcie w rozwoju naukowym i dydaktycznym. Zachęca się do uczestnictwa w bogatej ofercie kursów podnoszących kompetencje w obszarze dydaktyki. Wiodącą rolę odgrywały kursy oferowane w ramach Zintegrowanych Programów Rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego I (2018-2022) i II (2019-2023), współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Kursy dotyczyły m.in. języka angielskiego, obsługi systemu Office 365 czy metodyki nauczania. W ramach projektu *Dobra Kadra* odbywały się szkolenia dotyczące m.in. pracy ze studentami. Przygotowanie do prowadzenia zajęć zdalnych oferują szkolenia prowadzone przez Centrum Kształcenia na Odległość; w trakcie pandemii odbywały się one z dużą częstotliwością. W 2021 roku miało miejsce badanie ankietowe dotyczące opinii pracowników UWr na temat pracy zdalnej. Przyjęte w pandemii rozwiązania w zakresie narzędzi dydaktycznych są częściowo wykorzystywane obecnie (m.in. konsultacje zdalne, zespoły MS Teams, e-learning).

W ramach kursów organizowanych na Wydziale Nauk Społecznych odbyły się szkolenia dotyczące programów i środowisk R, MAXQDA i Python. W Instytucie odbyły się warsztaty, których przedmiotem były m.in. aplikowanie o granty, narzędzia konsorcjum CLARIN do prowadzenia ilościowych analiz dyskursu oraz wizualne dokumentowanie badań. Pracownicy mogą indywidualnie ubiegać się o dofinansowanie szkoleń językowych, studiów podyplomowych (Zarządzenie nr 6/2014 Rektora UWr *określające zasady podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego przez pracowników UWr*) i innych kursów.

Wsparciem w pracy naukowej jest możliwość skorzystania z urlopu naukowego (nie częściej niż raz na siedem lat), w trakcie którego realizowany jest plan badań przedstawiony we wniosku opiniowanym przez Radę Instytutu i Radę Wydziału. Publikacja monografii, tłumaczenie lub proofreading artykułów naukowych, a także wykupienie wolnego dostępu może być sfinansowane ze środków w dyspozycji Instytutu, Wydziału lub Uniwersytetu. Dobrą praktyką w Instytucie Socjologii jest przeznaczenie części środków na programy wsparcia rozwoju naukowego pracowników: Granty na granty (umożliwiające złożenie wniosku do wiodących agencji badawczych), Program doskonalenia umiejętności językowych oraz Program wsparcia indywidualnych i zespołowych działań badawczych (umożliwiający zrealizowanie badań wstępnych) (z.3.4.5-7). Pracownicy regularnie wyjeżdżają na staże badawcze, stypendia, korzystają także z wymiany dydaktycznej; w ramach programu IDUB

można otrzymać grant wewnętrzny finansujący prowadzone badania. Pracownicy realizujący projekty, pełniący istotne funkcje (np. dziekani, dyrektorzy) oraz zwycięzcy konkursu „Niższe pensum jako instrument pro jakościowy” uzyskują wsparcie w postaci obniżki pensum (z.3.4.2).

Pracownicy motywowani są szerokim zestawem instrumentów. Corocznie są przyznawane indywidualne i zespołowe Nagrody Rektora za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną (Zarządzenie nr 30/2021 Rektora UWr w sprawie szczegółowego trybu oraz zasad przyznawania nagród Rektora w Uniwersytecie Wrocławskim). W ostatnich dwóch latach otrzymało je wielu pracowników Instytutu (z. 3.4.8). Senat UWr opiniuje również przyznawanie odznaczeń państwowych i resortowych. Premiowana jest aktywność publikacyjna i projektowa, pracownicy uzyskują dodatki motywacyjne za wysokopunktowane osiągnięcia (z.3.4.9) oraz złożone aplikacje grantowe (z.3.4.10). Instrumenty motywacyjne w postaci dodatków czasowych i jednorazowych, a także konkursu „Najlepsi wśród najlepszych – w poszukiwaniu doskonałości dydaktycznej” (Zarządzenie nr 162/2023 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia Regulaminu przyznawania nagród dydaktycznych IDUB „Najlepsi wśród najlepszych – w poszukiwaniu doskonałości dydaktycznej” w ramach programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” (IDUB)), zawarte są również w programie Uczelnia Badawcza – Inicjatywa Doskonałości.

Kadra prowadząca zajęcia regularnie uzyskuje awanse naukowe i stanowiskowe. W przeciągu ostatnich pięciu lat 6 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego, a 8 osób stopień doktora (w tym 2 zatrudnionych w Instytucie magistrów oraz 6 osób, które następnie zostały zatrudnione w Instytucie Socjologii w wyniku procedury konkursowej). Awanse stanowiskowe (na stopień profesora Uczelni) uzyskało 9 doktorów habilitowanych.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Stan, nowoczesność, rozmiary i kompleksowość bazy dydaktycznej i naukowej służącej realizacji zajęć oraz działalności naukowej na ocenianym kierunku (w tym udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami), oraz jej monitorowanie

Zajęcia na kierunku socjologia są prowadzone w pomieszczeniach Instytutu Socjologii, mającego swą siedzibę na kampusie Wydziału Nauk Społecznych przy ulicy Koszarowej 3. Dodatkowo, studenci korzystają z pozostałych budynków uniwersyteckich, takich jak Biblioteka UW, sale sportowe (m.in. sala do wspinaczki, sale do gier zespołowych) czy Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (dla języków, które nie są nauczane w budynkach wydziału). W przypadku specjalności anglojęzycznej Intercultural Mediation, są to również zajęcia realizowane w budynkach Fundacji Dom Pokoju, Szkoły Języka Polskiego i Kultury dla Cudzoziemców, a także wyjazdy studyjne (m.in. do Krzyżowej, Zagórza Śląskiego). Na kampus można wygodnie dojechać autobusami 116, 119 i A – przystanek bezpośrednio przy ul. Koszarowej, a także innymi liniami mającymi przystanki w najbliższej okolicy.

W ramach głównego kampusu do dyspozycji studentów wszystkich kierunków są 94 sale o łącznej powierzchni 5.548,50 m². Do Instytutu Socjologii przynależy 21 sal: 13 sal w budynku nr 20 o łącznej powierzchni 658,70 m², 3 sale w budynku nr 21 o łącznej powierzchni 113 m², 5 sal w budynku nr 25 o łącznej powierzchni 376,1 m². Największa z nich, s. 240, mieści 135 osób i jest wyposażona w system nagłośnienia, projektor, ekran i tablicę. Instytut ma też możliwość korzystania z dużej auli, która znajduje się w budynku Instytutu Politologii, ale pozostaje do dyspozycji całego wydziału. Aula jest wyposażona w projektory i nagłośnienie, jest podzielna (za pomocą systemu przesuwanych ścianek) na trzy części o różnej wielkości i liczbie miejsc. Przed budynkiem znajduje się duży, utwardzony parking na ok. 240 miejsc parkingowych o powierzchni 11 006,00 m², ogólnodostępny dla studentów, kadry i gości w godzinach funkcjonowania uczelni. Tereny zielone stanowią 3345 m². W 16 salach znajdują się rolety pozwalające regulować nastonecznienie i warunki do wyświetlania przez rzutnik lub telewizor. Większość sal wyposażona jest w projektory, dodatkowo z portierni można pobrać 5 projektorów i 2 laptopy. Sala 203, przeznaczona na obrady Rady Instytutu i Rady Dyscypliny, dostosowana jest do prowadzenia spotkań w formie hybrydowej (mikrofon kierunkowy, kamera). W całym kampusie działa sprawnie sieć eduroam.

Do dyspozycji pracowników pozostaje 27 gabinetów, w których mogą odbywać konsultacje i pracować naukowo. Niektóre z nich są przystosowane do prowadzenia zajęć seminaryjnych. Dodatkowo, pokój 217 przeznaczony jest dla pracowników emerytowanych i zleceniobiorców. W pokoju 326 mogą odbywać się spotkania projektowe. Na wydziale znajduje się również odpowiednio wyposażona sala focusowa.

W budynkach na każdym piętrze znajdują się toalety, w tym dla osób z niepełnosprawnościami. We wszystkich budynkach można korzystać z wind (w 2022/23 zostały one wymienione na nowe w bud. 20, 21 i 25, są wyposażone w komunikator głosowy, dotykowy panel). Na II piętrze znajduje się ogólnodostępny punkt z darmową wodą pitną, tzw. poidelko.

Na korytarzach zawieszono plany zajęć, informacje dla studentów, a także tematyczne wystawy. Studenci dysponują wygodnymi miejscami do pracy i wypoczynku – stołami, leżakami. Studenci i doktoranci mogą korzystać z pokoju 350, który stanowi siedzibę kół i organizacji studenckich. Dla pracowników pozostaje do dyspozycji pokój socjalny 128a, m.in. z ekspresem do kawy i kuchenką mikrofalową, a także meblami wypoczynkowymi.

Na kampusie znajdują się zatem wszystkie jednostki wydziału, biblioteka, dziekanat i pozostała infrastruktura, co jest wygodne i dla pracowników, i dla studentów. Infrastruktura podlega regularnej modernizacji i monitorowaniu (wymiana wind, mebli, zazielenienie, malowanie, uzupełnienie księgozbioru). Studenci i pracownicy mogą zgłaszać propozycje modernizacji mailowo oraz do Akademickiego Budżetu Otwartego (z.3.5.1), co stanowi dobrą praktykę. Stan infrastruktury konsultowany jest podczas spotkań dyrekcji i opiekunów lat ze starostami i studentami. Na

Uniwersytecie utworzono Rektorski Fundusz Dofinansowania Pracowni Dydaktycznych, środki przyznawane są w trybie konkursowym – w roku akademickim 22/23 zmodernizowano tak s. 232.

Odbывая się regularne inwentaryzacje i kontrole bezpieczeństwa budynków, ostatnio w dniach 27-29 III oraz 13-14 VII 2023 r. przeprowadzono kontrolę przez PSP w budynku BWNS. Protokoły znajdują się: <https://bip.uni.wroc.pl/720/296/kontrole-zewnetrzne.html>.

Budynki są przystosowane do studentów z niepełnosprawnościami, m.in. zawierają podjazdy, oznaczenia sal alfabetem Braille'a. W budynkach znajdują się schodołazy gąsienicowe, w bud. 21 również defibrylator, a w czytelni lampa z lupą. Osoby z niepełnosprawnościami mają zwiększony limit książek do wypożyczenia (20 woluminów na okres nie dłuższy niż 90 dni z możliwością samodzielnej, jednorazowej prolongaty na koncie bibliotecznym pod warunkiem, że książka nie została w tym czasie zamówiona przez innego czytelnika).

Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej oraz stopień jej wykorzystania w procesie nauczania i uczenia się studentów, wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej oraz w działalności i komunikacji naukowej

Dwie sale w instytucie są przeznaczone na zajęcia z wykorzystaniem komputerów (s. 232 i 340), sprzęt komputerowy wyposażony jest w dyski SSD, 4 GB RAMu, system Windows 10, procesory 3.1-3.6 GHz. Zainstalowano oprogramowanie m.in. PS Imago Pro (SPSS 29), Atlas.ti, Office 365, miniconda. W roku 2023 przeprowadzono gruntowną modernizację, polegającą na wymianie monitorów, montażu dysków SSD i zakupie laptopów dla prowadzących. Budynki posiadają infrastrukturę przystosowaną do prowadzenia zajęć w warunkach pandemicznych (stanowiska mierzące temperaturę, płyny dezynfekcyjne itp.), dodatkowo s. 340 jest wyposażona w klimatyzację.

Dobrą praktyką uczelni jest zapewnienie studentom i pracownikom darmowego dostępu do ogólnego i specjalistycznego oprogramowania oraz niezbędnej infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej. Studenci i pracownicy mogą zainstalować na prywatnych komputerach pakiet Office (który daje m.in. dostęp do wirtualnego dysku), a także PS Imago, zawierający m.in. SPSS, udostępniane są również w limitowanym zakresie kody na Atlas.ti. Na uczelni obowiązuje system USOS, służący do obsługi całego toku studiów (przydział zajęć, wystawianie ocen, wpisywanie sylabusów, plany zajęć, wewnętrzna poczta, zapisy na zajęcia wybieralne). Uczelnia ma również system e-edu do prowadzenia zajęć zdalnych, używany wraz z MS Teams. Regularne szkolenia z e-edu są prowadzone przez uniwersyteckie Centrum Kształcenia na Odległość. Grupy zajęciowe na Teams są tworzone automatycznie (z możliwością modyfikacji przez pracowników). Pracownicy zamieszczają tam materiały i komunikują się ze studentami. W uczelni obowiązuje Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją, dostęp do systemu EZD jest zabezpieczony m.in. VPNem uczelnianym. Prace dyplomowe studentów są zamieszczane w Archiwum Prac Dyplomowych (APD) i sprawdzane w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym (JSA), zintegrowanym z APD. Jest to rozwiązanie bardzo wygodne (możliwość wpisywania recenzji z dowolnego miejsca, bez posiadania fizycznej kopii pracy) i ekologiczne (recenzje i protokoły również są elektroniczne). Wydział i Instytut mają nowoczesną stronę www, zmodernizowaną w 2023 roku. Każda osoba posiada mailowe konto uniwersyteckie, obowiązkowe jest korzystanie z nich (nie są używane prywatne maile). Rekrutacja na studia odbywa się elektronicznie, przez system IRK. W procesie rekrutacji używa się podpisów elektronicznych (na życzenie kandydata jest możliwość wydrukowania decyzji). Na Wydziale pracuje wyodrębniona Sekcja Informatyczna zapewniająca wsparcie techniczne.

Obsługę studentów zapewnia nowoczesny i skomputeryzowany dziekanat, otwarty codziennie z wyjątkiem poniedziałków, w tym w soboty zjazdowe. Funkcjonuje w nim racjonalny system kolejkowy, obowiązuje rejestracja elektroniczna, co zapewnia lepszą organizację pracy. W sekretariacie Instytutu, otwartym codziennie, do dyspozycji pracowników znajdują się urządzenia wielofunkcyjne. W budynkach znajdują się szatnie. Uczelnia oferuje miejsca w domach studenckich. Na kampusie w każdym budynku znajdują się automaty kawowe i vendingowe, w budynku 2/3 bar, a w bezpośrednim otoczeniu działa duża liczba sklepów i punktów gastronomicznych.

Infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnia oraz praktyki zawodowe

Zajęcia na kierunku socjologia zasadniczo nie są prowadzone poza kampusem, z wyjątkiem wizyt i wyjazdów studyjnych na studiach II stopnia prowadzonych w języku angielskim (specjalność Intercultural Mediation). Firmy, w których studenci odbywają praktykę są oceniane także w zakresie infrastruktury. Ocena jest dwuetapowa: pierwszy etap to weryfikacja firmy przez opiekuna praktyk poprzez analizę dostępnych dokumentów oraz ustalenie dostępności sprzętu niezbędnego do wykonywania czynności służbowych. Etap drugi to ocena dokonana przez studenta w formie ankiety ewaluacyjnej wypełnianej po zakończeniu praktyki. Wyniki ankiet są uwzględniane przy ponownym kierowaniu studenta do danej firmy. Ponadto studenci są zobowiązani do wykupienia polisy OC i NNW na cały okres praktyki.

System biblioteczno-informacyjny uczelni

Na kampusie znajduje się biblioteka wydziałowa, dająca dostęp do publikacji polskich i zagranicznych. Studenci mogą korzystać z Biblioteki Głównej, Repozytorium i Biblioteki Cyfrowej (oraz bibliotek innych uczelni na podstawie legitymacji). Obowiązuje elektroniczny system zamówień. W bibliotekach znajdują się czytelnie wyposażone w stanowiska komputerowe i czytelnicze. Wypożyczalnia i czytelnia w bibliotece wydziałowej są czynne sześć dni w tygodniu. W czytelni znajduje się 12 stanowisk komputerowych (w tym 1 dla osoby z niepełnosprawnością) z podłączeniem do Internetu, 85 stanowisk czytelniczych, są też Ogród Zimowy do wypoczynku i cichej pracy, a na antresoli znajduje się Chillouteka. Obok czytelni znajdują się katalogi z komputerami z dostępem do katalogów elektronicznych i możliwości wysyłania rewersów z zamówieniami do czytelni i wypożyczalni na wydziale i poza nim. Infrastruktura ta jest w dobrym stanie technicznym. Oprócz wypożyczenia tradycyjnego można korzystać z IBUK Libra (za pomocą kodów aktywacyjnych) i z zasobów elektronicznych wielu prestiżowych baz czasopism naukowych poprzez stronę BUWr. W BUWr istnieje możliwość zwrotu książek do wrzutni i odebrania książek ze schowka po jej zamknięciu. Biblioteka prenumeruje czasopisma socjologiczne i wykupuje dostęp do baz. Na wydziale działa Komisja Biblioteczna, której członkiem jest pracownik IS i czuwa nad uzupełnianiem zbiorów zgodnie z potrzebami dydaktycznymi i naukowymi instytutu. Każdy student musi obowiązkowo przejść szkolenie biblioteczne i szkolenie BHP.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Zakres i forma współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami oraz jej wpływ na koncepcję kształcenia, efekty uczenia się, program studiów i jego realizację, w tym realizację praktyk zawodowych

Instytut Socjologii prowadzi intensywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, obejmującym podmioty publiczne, prywatne i pozarządowe. Jej wyrazem są porozumienia, listy intencyjne i pozostała współpraca (z. 3.6.1). Ma ona charakter zarówno stały, jak i ad hoc, w reakcji na istotne zmiany w otoczeniu, i przyjmuje wielorakie formy.

Do najważniejszych porozumień i listów intencyjnych o stałej współpracy należą: porozumienie z Gminą Wrocław i Stowarzyszeniem Edukacji Krytycznej (wzmacnianie procesów adaptacyjno-integracyjnych, partycypacji społecznej, włączanie w życie społeczności lokalnej), Fundacją Ukraina (w zakresie prowadzenia działalności badawczej, tworzenia publikacji naukowych, popularnonaukowych lub materiałów dydaktycznych dotyczących integracji społecznej migrantów w Polsce), Okręgowym Inspektoratem Służby Więziennej w Opolu (w sprawie odbywania praktyk studenckich oraz prowadzenia badań naukowych), LO IV we Wrocławiu i LO w Sycowie (przekazywanie uczniom informacji o ofercie studiów, badaniach, wprowadzanie uczniów w podstawowe zagadnienia socjologii i badań, kształtowanie postaw prospołecznych), list intencyjny dotyczący współpracy z Heriot-Watt University (w zakresie badań w projekcie UREX – Understanding and Countering Extremism), z Ośrodkiem Pamięć i Przyszłość (m.in. badania nad środowiskami pamięci miasta Wrocławia, organizowanie staży studentów, nawiązywanie partnerstw, gromadzenie wiedzy). Instytut Socjologii współpracuje również z Wrocławskim Instytutem Kultury, Muzeum Współczesnym Wrocław i Fundacją Dom Pokoju. Należy również uwzględnić współpracę i aktywności realizowane na poziomie uczelni, której beneficjentami są osoby studiujące socjologię. To przede wszystkim działalność Akademickiego Biura Karier (odpowiedzialnego za: oferty pracy, praktyk i staże; realizującego ponadprogramowe przedmioty „Przedsiębiorczość – historie sukcesów”, „Zaprojektuj swoją karierę” oraz „University Dragons’ Den” (Zarządzenie nr 145/2023 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia przedmiotów ponadprogramowych: „Przedsiębiorczość – historie sukcesów”, „Zaprojektuj swoją karierę”, „University Dragons’ Den” oraz „Trening skutecznej pracy zespołowej”); Program Mentoringowy łączący doświadczonych specjalistów ze studentami [<https://biurokarier.uwr.edu.pl/mentoring-2/>]; program Corporate Readiness Certificate (CRC) organizowany przez korporacje: EY, ING Tech, Accenture, Kyndryl [<https://biurokarier.uwr.edu.pl/crc/>].

Program studiów na kierunku socjologia podlega systematycznemu doskonaleniu, czego wyrazem jest przygotowanie nowego programu realizowanego od roku 2021/22. Był on konsultowany z otoczeniem społeczno-gospodarczym: Fundacja Dom Pokoju, Instytut Badawczy IPC, Wspólny Sekretariat Programu INTERREG Polska-Saksonia [Centrum Projektów Europejskich], MOPS Wrocław, Grupa Edukacyjna Navigo, Biuro Wrocław Bez Barrier UM Wrocław, Departament Spraw Społecznych UM Wrocław, Departament Zrównoważonego Rozwoju UM Wrocław, Strefa Kultury Wrocław. Wyrazem współpracy z pracodawcami jest silny nacisk na badawczy i analityczny charakter programu, zgodnie z ich rekomendacjami (z. 3.1.1).

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest realizowana także bezpośrednio przez studentów w postaci odbywanych praktyk, przewidzianych w programie studiów I stopnia. Studenci odbywają je w rozmaitych firmach, instytucjach czy organizacjach, w tym także poza Wrocławiem. 14 firm zadeklarowało stałą współpracę (gotowość przyjmowania studentów na praktyki w następnych latach; w niektórych firmach ustalono wspólny dla wszystkich program praktyki, w innych będzie on ustalany indywidualnie dla każdego studenta). (z.3.6.2). Wiele prac dyplomowych powstaje we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (m.in. organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, szkoły, formacje mundurowe, placówki penitencjarne).

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym ma miejsce również na specjalności Intercultural Mediation. Studenci odbywają wizyty studyjne w Fundacji Dom Pokoju, współpracują ze Stowarzyszeniem Nomada m.in. w roli wolontariuszy (stowarzyszenie organizuje również co roku warsztaty dla studentów IM z zakresu antydyskryminacji, praw migrantów i praw człowieka), wyjeżdżają do Fundacji Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego na warsztaty. Na Wydziale funkcjonuje Welcome Center, w działalność którego są zaangażowani studenci IM. Zorganizowano z ich udziałem szereg warsztatów (komunikacyjne, antydyskryminacyjne), a także akcji pomocowych (m.in. zbiórka świąteczna czy Dzień Dziecka w szpitalu).

Warto również wspomnieć o działaniu na rzecz otoczenia społecznego, m.in. IS co roku współpracuje z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w kampanii przeciwko przemocy „Biała wstążka” (publikacja materiałów, organizacja seminarium). Po inwazji Rosji na Ukrainę utworzono Wirtualny Most Wrocław-Lwów (<https://old.uni.wroc.pl/wirtualny-most-wroclaw-lwow/>), obejmujący m.in. organizację zbiórek, publikację tekstów poświęconych wojnie pisanych przez naukowców z Uniwersytetu Lwowskiego czy współpracę badawczą z udziałem studentów uczelni lwowskich oraz działającego przy Instytucie Socjologii Koła Inicjatyw Społecznych Studentów UW. Na WNS prowadzono także zbiórkę dla ofiar trzęsienia ziemi w Turcji. IS angażuje się także w działania Fundacji Uniwersytet Dzieci, organizując zajęcia z socjologii. Cyklicznie odbywają się spotkania „Socjopercepcja” (dawniej: O Socjologii z Literatką oraz Socjologiczne niedziele w PanatoCafe), gdzie pracownicy IS wraz z zaproszonymi gośćmi dyskutują na aktualne tematy (z.3.6.3). Odbywają się one w centrum miasta, dzięki czemu znaczną część publiczności stanowią osoby niezwiązane z Uniwersytetem; licznie biorą w nich udział studenci. Są one również transmitowane na kanale facebookowym PTS o. Wrocław. Pracownicy Instytutu Socjologii służą również swoją ekspercką wiedzą jako komentatorzy życia publicznego, występując w takich mediach jak m.in.: Gazeta Wyborcza, gazeta.pl, Polska Zbrojna, TV Echo 24, TVP INFO, Portal Samorządowy, Radio Wrocław (z.3.6.4). Pracownicy i doktoranci IS biorą także udział w Dolnośląskim Festiwalu Nauki.

Pracownicy realizują badania na zlecenie otoczenia oraz służą wiedzą ekspercką zewnętrznym instytucjom. Przykładowo: dr hab. Elżbieta Opiłowska, prof. UW. jest członkinią panelu ekspertów od barier transgranicznych, dr Małgorzata Stochmal współkształtuje wojewódzką politykę wspierania bezpieczeństwa, dr Kamilla Biskupska działa na rzecz miejsc pamięci, dr Dawid Krysiński realizuje szereg badań eksperckich na zlecenie Urzędu Miejskiego we Wrocławiu, dr hab. Dorota Majka-Rostek prof. UW. szkoli specjalistów sądowych, dr hab. Adam Mrozowicki prof. UW. współpracuje z Europejskim Instytutem Związków Zawodowych, dr hab. Barbara Wiśniewska-Paź prof. UW. szkoli formacje odpowiedzialne za bezpieczeństwo. Wielu pracowników jest włączonych w badania nad ukraińską diasporą i konsekwencjami rosyjskiej inwazji (np. dr hab. Kamilla Dolińska prof. UW. i dr hab. Julita Makaro prof. UW. współpracują z Urzędem Miasta w zakresie diagnozowania potrzeb migrantów i włączania ich w lokalną wspólnotę).

Regularnie odbywają się spotkania z pracodawcami, przedsiębiorcami, a także specjalistami funkcjonującymi w sektorze prywatnym i publicznym. Biorą oni udział również w organizowanych przez instytut konferencjach, seminariach i spotkaniach ze studentami. W semestrze letnim 2022/23 byli to m.in. Jacek Sutryk, Prezydent Wrocławia, Katarzyna Nurkiewicz, HR advisory senior consultant oraz Katarzyna Oleniacz-Czajka, doradca kariery.

Sposoby, częstość i zakres monitorowania, ocena i doskonalenie form współpracy i wpływ jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji

Współpraca z otoczeniem w aspekcie dydaktycznym i badawczym jest intensywnie monitorowana (m.in. przez Radę Dyscypliny Naukowej Nauki Socjologiczne – każdy pracownik na bieżąco dokumentuje własną aktywność spełniającą charakterystykę kryterium III ewaluacji, podlega to analizie dokonywanej przez prezydium Rady Dyscypliny; przez Radę programową kierunku socjologia, stanowi to przedmiot zebrań). Po zakończeniu pełnego cyklu kształcenia nowym programem (czyli po zakończeniu roku akademickiego 23/24) będzie miała miejsce kompleksowa ewaluacja kierunku w

zakresie spełnienia oczekiwań interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. W minionym roku akademickim odbywały się spotkania dotyczące strategii rozwoju naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego instytutu. Jednym z rezultatów jest przyjęcie programu studiów podyplomowych "Zarządzanie konfliktem wielokulturowym", odpowiadających na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i opracowanego we współpracy z Fundacją Dom Pokoju.

Monitorowane są również losy absolwentów. Dobrą praktyką jest wypełnianie przy okazji egzaminu dyplomowego karty absolwenta dotyczącej aktywności zawodowej i dalszych planów. Dane te są analizowane we współpracy ze studentami w ramach *ćwiczeń terenowych*. Dodatkowo dane zbierane są w ramach ogólnouniwersyteckiej elektronicznej ankiety przez Akademickie Biuro Karier. Monitorowanie losów zawodowych odbywa się poprzez przekazywanie danych do systemu ELA. W rankingu "Perspektywy 2023" w kryterium "ekonomiczne losy absolwentów" socjologia na Uniwersytecie Wrocławskim zajęła 3 miejsce.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia należy do priorytetowych celów strategii rozwoju Instytutu Socjologii i realizowane jest poprzez różne działania:

- rozwój oferty edukacyjnej w języku angielskim;
- realizacja programów mobilności studentów i kadry badawczo-dydaktycznej w ramach programów Erasmus+, CEEPUS i umów bilateralnych;
- wspieranie rozwoju kompetencji, międzynarodowych przedsięwzięć badawczych i publikacji pracowników Instytutu poprzez wewnętrzne programy Instytutu Socjologii: Program Wsparcia Indywidualnych i Zespołowych Działań Badawczych; Program Doskonalenia umiejętności językowych (kursy języka angielskiego); Finansowanie wyjazdów konferencyjnych; Dodatki motywacyjne za publikacje i złożone granty.
- zwiększenie widoczności instytutu na arenie międzynarodowej.

Pomimo niesprzyjających warunków w okresie pandemii Covid-19, działalność międzynarodowa w zakresie organizowania wykładów gościnnych oraz wyjazdów pracowników i studentów była w latach 2020-2021 kontynuowana.

W Instytucie Socjologii umiędzynarodowienie kształcenia zostało zinstytucjonalizowane. W roku akademickim 2012/2013 uchwalono program studiów magisterskich z zakresu socjologii, specjalność „Intercultural Mediation” w języku angielskim. Zmodyfikowany w 2021 roku program specjalności (Uchwała nr 40/2021 Senatu UW r. w sprawie programu studiów dla kierunku socjologia na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia) obejmuje 855 godzin (120/121 ECTS), z naciskiem na problematykę regionalnych (Europa Środkowo-Wschodnia) i globalnych wymiarów migracji, kultury i wielokulturowości. Ponadto Instytut Socjologii uczestniczy (od 2012/2013 r.) w programie *Erasmus Mundus MITRA: Médiation interculturelle: identités, mobilités, conflits*, w ramach którego studenci z partnerskich uczelni w trakcie drugiego i czwartego semestru studiów dołączają do studentów specjalności „Intercultural Mediation”. Realizacja programu była bezpośrednio związana z dorobkiem naukowym pracowników Instytutu Socjologii z zakresu badań nad migracjami, kulturą, cywilizacjami i komunikacją społeczną, a także z badaniami pogranicza i sąsiedztw. Partnerzy w programie to:

- Université de Lille (Francja),
- Katholieke Universiteit Leuven (Belgia),
- University College Cork (Irlandia),
- University Babeş-Bolyai (Rumunia),
- Université Cheikh Anta Diop w Dakarze (Sénégal),
- Universidad Nacional Autónoma de México (Meksyk) oraz
- Université Fédérale de Rio de Janeiro (Brazylia).

Instytut uczestniczy w ścieżce specjalizacyjnej nr 3, pod nazwą „Territoires et mobilités: approche comparative”. Ponadto w Instytucie Socjologii stworzono możliwość kontynuowania kształcenia w języku angielskim w Kolegium Doktorskim Socjologii, w ramach którego zajęcia prowadzone są również w języku angielskim. W Kolegium kształcą się zarówno absolwenci socjologii UW r., jak i osoby zza granicy. Trwają prace nad wnioskiem w ramach programu HORIZON-MSCA-DN-2023 Doctoral Network „Digitally Archiving, Analysing and Presenting the History of European City Networks (CityNetworks)”, w ramach którego Instytut Socjologii jest partnerem w realizacji dwóch projektów doktorskich w formule cotutelle. Liderem konsorcjum jest Uniwersytet Luksemburski.

Instytut od wielu lat współpracuje również z Indiana University–Purdue University Indianapolis. W ramach współpracy co roku organizowana jest konferencja „Communication and Culture” z udziałem kilkunastoosobowej grupy studentów amerykańskich, przedstawicieli polskich studentów, jak również studentów specjalności „Intercultural Mediation” i programu Erasmus Mundus MITRA.

Wartym podkreślenia jest fakt, że wydarzenie to organizuje od wielu lat Koło Naukowe Studentów Socjologii kierowane przez dr hab. Marcelinę Zuber. Uruchomienie specjalności „Intercultural Mediation” stworzyło bardzo solidną bazę zajęć dydaktycznych dostępnych dla studentów przyjeżdżających w ramach programu Erasmus+ i MITRA. Rekrutacja na specjalność w latach podlegających ocenie wynosiła: 2017/18 7 osób IM + 2 osoby MITRA, 2018/19 5 osób IM, 2019/20 osób IM + 2 osoby MITRA, 2020/21 7 osób IM, 2021/22 10 osób IM, 2022/23 6 osób IM + 6 osób MITRA oraz 2023/24 12 osób. Studenci pochodzą z różnych krajów z całego świata, w tym z: Afganistanu, Azerbejdżanu, Brazylii, Chin, Egiptu, Grecji, Gwatemali, Indii, Japonii, Jemenu, Kamerunu, Kenii, Kolumbii, Libanu, Maroka, Nigerii, Peru, Turcji, Ugandy, Ukrainy, USA i Uzbekistanu. Na specjalność rekrutują się również studenci z Polski.

Ponadto grupa studentów kierunku socjologia oraz doktoranci kolegium doktorskiego biorą udział w międzynarodowych warsztatach „Castle Talks” dotyczących tematów: 1) Narracje o granicach w Europie (Narratives on Borders in Europe), 2) Rezyliencja regionów granicznych w czasie kryzysów (Resilience of border regions in times of crisis), 3) Pogranicza jako przestrzenie wspólnego prawa (Borderlands as zones of common Law)? organizowanych przez Jean Monnet Center of Excellence & Jean Monnet Chair Nef Law. Prace nad grupowym projektem, który studenci będą prezentować na Uniwersytecie w Strasburgu rozpoczęły się we wrześniu 2023 r., a warsztaty odbędą się 13-15.11.2023.

Instytut Socjologii bierze udział nie tylko w wymianach studenckich w ramach programu Erasmus+, ale i w innych programach mobilności studentów w ramach umów bilateralnych, programów stypendialnych, m.in. Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności – Stypendia im. Lane’a Kirklanda dla stypendystów z krajów Europy Wschodniej, a także Zakaukazia i Azji Centralnej (na dwusemestralne studia uzupełniające), stypendiów Rządu Polskiego. W roku 2017/18 w IS studiowała 1 osoba z Armenii w ramach stypendium Kirklanda, 2018/19 – 1 osoba z Gruzji w ramach stypendium Rządu RP, a w roku 2022/2023 dwie osoby z Azerbejdżanu oraz Białorusi w ramach Programu Stypendialnego Rządu RP dla Młodych Naukowców. W roku akademickim 2023/24 1 osoba z Niemiec będzie odbywać w IS 3-miesięczne praktyki w ramach programu Erasmus+.

Ponadto Uniwersytet Wrocławski uzyskał finansowanie na realizację programu mobilności akademickich, mających na celu nawiązanie współpracy z University of Dar es Salaam w Tanzanii. Projekt został przygotowany przez dr Annę Cichecką z Instytutu Socjologii i otrzymał wsparcie w ramach programu Erasmus KA171.

Warto podkreślić, że umiędzynarodowienie kształcenia zostało wzmocnione dzięki trzem grantom programu NAWA, realizowanym na Wydziale Nauk Społecznych:

- Projekt: „Od kandydata do absolwenta. Promocja programów anglojęzycznych na WNS UW r dzięki atrakcyjnej stronie www, kampaniom w social media i spotkaniom networkingowym w ramach szkoły letniej.” Projekt finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (NAWA) w ramach programu Welcome to Poland. Kwota dofinansowania: 98 240 PLN. Okres realizacji: 2019-10-01 - 2020-09-30. Koordynatorka: dr hab. Katarzyna Kajdanek, prof. UW r (Instytut Socjologii)
- Projekt "Everyone is welcome. Kompleksowy program rekrutacji i integracji zagranicznych studentów i kadry na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego". Projekt finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (NAWA) w ramach programu Welcome to Poland 2020 (numer umowy: PPI/WTP/2020/1/00085/U/00001). Kwota dofinansowania: 345 560 PLN. Termin realizacji 1.06.2021-31.05.2023. Koordynator: dr Mateusz Karolak (Instytut Socjologii)
- Projekt "Campus bez granic". Projekt finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (NAWA) w ramach programu Welcome to Poland. Kwota dofinansowania: 103 270 PLN. Okres realizacji: 2022-06-01 - 2023-04-30. Koordynatorka: dr Paula Wiśniewska (Katedra Studiów Europejskich).

Dzięki grantom NAWA kompleksową obsługę studentów i kadry zagranicznej zapewnia Welcome Center WNS, utworzone 1.09.2021 r. na Wydziale Nauk Społecznych. W Welcome Center studenci i pracownicy naukowcy mają możliwość skorzystania z pomocy w sprawach związanych m.in. ze

studiami, uniwersytetem, pobytem w Polsce, orientacją we Wrocławiu, a także w sytuacjach kryzysowych. W ramach działalności Centrum zorganizowano szereg warsztatów i spotkań integracyjnych (m.in. Design Thinking, dwie edycje warsztatów antydyskryminacyjnych i międzykulturowych), konkurs fotograficzny, wieczór gier planszowych, imprezę językową pod nazwą „Speaking date”, popołudnie z medytacją, rejs statkiem czy grill WNS. Ponadto w ramach grantu NAWY „Campus bez granic”, opublikowano informatory w j. angielskim, plakietki dwujęzyczne oraz dwujęzyczny nowy plan kampusu. Do międzynarodowych studentów wysyłany jest newsletter, w którym można znaleźć przydatne informacje dotyczące ciekawych wydarzeń kulturalnych oraz nowości z uniwersytetu czy wydziału. Welcome Center WNS dociera do swoich studentów również poprzez facebooka ([Welcome Center WNS UWR](#)), gdzie są zamieszczane wszelkie aktualności. Welcome Center WNS dba nie tylko o pobyt zagranicznych studentów, ale również umożliwia polskim studentom zdobycie doświadczenia w międzynarodowym otoczeniu.

Umiejscowienie procesu kształcenia realizowane jest nie tylko poprzez działania na rzecz studentów, ale również wspierana jest międzynarodowa wymiana nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych. Nauczyciele akademicy i pracownicy administracyjny podnoszą swoje kwalifikacje w zakresie znajomości języka angielskiego poprzez uczestnictwo w kursach (m.in. Academic English), oferowanych przez Uniwersytet Wrocławski w ramach m.in. Zintegrowanego Programu Rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego II na lata 2018-2022 (8 osób), projektu „Podniesienie kompetencji kadry akademickiej i potencjału instytucji w przyjmowaniu osób z zagranicy – Welcome to Poland” (3 osoby), realizowanego w ramach Działania 3.3 Umiejscowienie polskiego szkolnictwa wyższego, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, grantów NAWA i wsparcia ze środków Instytutu Socjologii.

Warto wskazać również na wyjazdy pracowników na staże zagraniczne w ramach różnych programów:

- „Uniwersytet Wrocławski - Uczelnia Badawcza – Wspieranie wyjazdów nauczycieli akademickich” granty na wyjazdy badawcze uzyskało 6 pracowników Instytutu (I edycja konkursu: dr hab. Elżbieta Opiłowska, prof. UWr – University of Southern Denmark i European University Institute, Florencja; dr Łukasz Posłuszny – University College London; II edycja konkursu: dr hab. Katarzyna Kajdanek, prof. UWr – Uniwersytet Lipski; dr Mateusz Karolak – University College London; dr Stanisław Krawczyk – Aarhus University);
- stypendia badawcze Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej DAAD – 3 pracowników (dr hab. Katarzyna Kajdanek, prof. UWr – pobyt badawczy na Uniwersytecie w Lipsku; dr hab. Elżbieta Opiłowska, prof. UWr – pobyt badawczy na Uniwersytecie Europejskim Viadrina we Frankfurcie n. Odrą; dr Łukasz Posłuszny – pobyt badawczy na Uniwersytecie Poczdamskim);
- dr hab. Elżbieta Opiłowska, prof. UWr uzyskała 6-miesięczną profesurę gościnną w ramach programu Meyer Struckmann Stiftung, European University Viadrina oraz 2-miesięczną profesurę gościnną w UniGR-Center for Border Border Studies/University of Luxembourg;
- dr hab. Adam Mrozowicki, prof. UWr otrzymał stypendium Fulbright Senior Award i odbędzie 6-miesięczny pobyt w Cornell University, Ithaca (USA).

O widoczności na arenie międzynarodowej i uznaniu pracowników badawczo-dydaktycznych Instytutu świadczy m.in. ich wybór do międzynarodowych gremiów:

- dr hab. Katarzyna Kajdanek, prof. UWr - członkini zarządu sieci Research Network 37 oraz zastępczyni koordynatora sieci RN37 – European Sociological Association;
- dr Mateusz Karolak – członek zarządu Komitetu Badawczego 44 „Ruchy pracownicze” w ramach Międzynarodowego Towarzystwa Socjologicznego (2023-2027);
- dr hab. Adam Mrozowicki, prof. UWr – członek zarządu Komitetu Badawczego 44 „Ruchy pracownicze” w ramach Międzynarodowego Towarzystwa Socjologicznego (2018-2023);
- dr hab. E. Opiłowska, prof. UWr – członkini stowarzyszona Center for Interdisciplinary Polish Studies/European University Viadrina, Frankfurt (Oder) oraz członkini Scientific Advisory Board University of the Greater Region-Center for Border Studies;

- dr hab. B. Wiśniewska-Paź, prof. UW – członkini Inicjatywy Helweckiej w ramach Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu;

- dr hab. Marcelina Zuber – członkini Komitetu Naukoznawstwa PAN.

Strategia umiędzynarodowienia kształcenia realizowana jest również poprzez pobyty badawcze naukowców z zagranicy w Instytucie Socjologii:

- IX 2020 - XI 2021: dr Andrew Tompkins – stypendysta Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej DAAD

- X 2022-VIII 2023 mgr Alexa Torres Skillicorn – stypendystka Fulbrighta.

Widoczność Instytutu Socjologii na arenie międzynarodowej wzmacniana jest poprzez organizowanie dużych międzynarodowych konferencji. W dniach 11-14 września 2019 r. we Wrocławiu odbywał się XVII Ogólnopolski Zjazd Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, w którym uczestniczyło 1301 osób, w tym 154 osoby z zagranicznych ośrodków akademickich. Gośćmi byli m.in.: przewodniczący międzynarodowego stowarzyszenia socjologicznego ISA Safi Hanafi, przewodnicząca europejskiego stowarzyszenia ESA Marta Soler-Gallart, a także przewodnicząca amerykańskiego stowarzyszenia ASA Chistine Williams, przedstawiciele towarzystw socjologicznych z Węgier (Anna Wessely), Rosji (Elena Danilova), Litwy (Liutauras Kraniauskas), Ukrainy (Vil Bakirov), Niemiec (Peter Muller), Czech i Słowacji (Zuzana Kusa) oraz ważne osobistości współczesnej socjologii, jak Margaret Archer, Mitchell Orenstein, Mike Savage i wielu innych. Odbyły się dwie sesje plenarne (otwierająca i kończąca zjazd) i 12 sympozjów, na których wystąpiło 55 prelegentów, w tym 11 z zagranicy. Sesje plenarne i pięć sympozjów (w tym dwa współorganizowane z Narodowym Centrum Kultury dla upamiętnienia 100-lecia Niepodległości Polski oraz Centrum Projektów Europejskich w celu zaprezentowania osiągnięć wrocławskiej socjologii pogranicza i przedyskutowania aktualnych problemów) oraz wykład były tłumaczone symultanicznie z języka polskiego na angielski i z angielskiego na język polski oraz konsekwentnie w przypadku języka francuskiego, co umożliwiło dyskusję w międzynarodowym gronie z udziałem badaczy i teoretyków liczących się we współczesnej socjologii. Organizacja zjazdu przez wrocławskie środowisko socjologiczne przyniosła uznanie dla Instytutu Socjologii na arenie krajowej i międzynarodowej.

Ponadto, w dniach 10-13 września 2023 r. Ośrodek Badań Regionalnych i Obszarów Pogranicza IS we współpracy z Instytutem Nauk o Polityce i Administracji Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetem Kraju Saary oraz Jean Monnet Network BIG, University of Victoria w Kanadzie zorganizował międzynarodową konferencję „Borderlands facing a polycrisis in the 21st century. Resilience and future perspectives of cross-border relations”, w której wzięło udział ponad 90 badaczek i badaczy pochodzących z 16 krajów. Konferencja została wsparta ze środków Polsko-Niemieckiej Fundacji na rzecz Nauki.

Warto podkreślić, że od 2021 roku Instytut Socjologii jest członkiem dwóch sieci CEEPUS: Central European Exchange Program (Środkoeuropejskiego Programu Wymiany Studiów Uniwersyteckich), które ukierunkowane są na mobilność nauczycieli akademickich i studentów:

1. Border and Regional Studies: Sieć Studiów Granicznych i Regionalnych składa się z 17 uniwersytetów zlokalizowanych w 10 krajach Europy Środkowej i Bałkanów. Łączy ona partnerów, których zainteresowania badawcze i edukacyjne koncentrują się na kwestiach granicznych i regionalnych. Ramy tematyczne sieci będą dotyczyć jednego z kluczowych problemów i wyzwań XXI wieku, takich jak migracje, społeczeństwa wieloetniczne, rewitalizacja tożsamości regionalnych, przekraczanie granic i rewitalizacja granic, jakość zarządzania na poziomie lokalnym i regionalnym.
2. Sieć ABCD (Architecture, Built Environment, City Planning and Design Network) składa się z 8 uniwersytetów reprezentujących 7 krajów europejskich, a jej podstawowym celem jest wzmocnienie współpracy w zakresie architektury, projektowania miejskiego i planowania przestrzennego w Europie Środkowej i Wschodniej. Uniwersytety należące do sieci skupiają się na poprawie jakości kształcenia specjalistów i badaczy łączących teoretyczną, eksperymentalną i praktyczną wiedzę z zakresu architektury, urbanistyki, planowania przestrzennego, socjologii oraz ochrony dziedzictwa kulturowego.

Należy również odnotować, że umiędzynarodowienie kształcenia realizowane jest poprzez rozwój międzynarodowego doświadczenia badawczego nauczycieli akademickich w grantach badawczych, w które włączani są również studenci. W latach 2017-2023 w Instytucie Socjologii znacząco wzrosła liczba międzynarodowych projektów badawczych (łącznie 15), finansowanych, m.in. ze środków Komisji Europejskiej w ramach programu Horizon Europe (2 projekty), Polsko-Niemieckiej Fundacji na rzecz Nauki, Fundacji Volkswagen czy Narodowego Centrum Nauki (Program Trans-Atlantic Platform for Social Science and Humanities: Recovery, Renewal and Resilience in a Post-Pandemic World). Wszystkie te projekty przyniosły nie tylko wymierne, dodatkowe środki na badania, lecz również przyczyniły się do aktywniejszego włączenia pracowników Instytutu Socjologii w międzynarodowy obieg naukowy poprzez międzynarodowe publikacje, pozwoliły na uzupełnienie programów nauczania o najnowsze wyniki analiz empirycznych, a także przyniosły dodatkowe środki na rozwój zasobów Biblioteki WNS o najnowsze pozycje krajowe i anglojęzyczne, zakupione ze środków projektowych.

Po wybuchu pełnoskalowej wojny w Ukrainie Instytut Socjologii czynnie włączył się w działania na rzecz wsparcia pracowników badawczo-dydaktycznych i studentów z Ukrainy. Od września 2022 realizowany jest grant interwencyjny NAWA „SOR-WAR Project. Odporność ładu społecznego podczas wojny w Ukrainie. Doświadczenia ukraińskie i polskie” we współpracy z Lwowskim Uniwersytetem Narodowym im. Iwana Franki (kierownik projektu: dr hab. Mateusz Błaszczuk, prof. UW; działania zespołu ukraińskiego koordynuje prof. Jurij Paczkowski). Naukowcy z Instytutu Socjologii UW wraz z Kolegium Dziekańskim Wydziału Nauk Społecznych wspólnie z socjologami, historykami i politologami z Uniwersytetu Lwowskiego stworzyli Wirtualny most Wrocław – Lwów, w ramach którego wydawane były publikacje o sytuacji w Ukrainie (<https://old.uni.wroc.pl/wirtualny-most-wroclaw-lwow/>). W 2022 roku odbyła się dodatkowa rekrutacja dla osób z Ukrainy, które przyjechały po 24 lutego 2022 roku, w wyniku której przyjęto 4 osoby.

Aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych

Obecność w ofercie Instytutu Socjologii studiów prowadzonych w języku angielskim – na poziomie magisterskim – jest kluczowym aspektem służącym umiędzynarodowieniu. Jego skutkiem jest zwiększanie się odsetka obcokrajowców studiujących na kierunku – zarówno w postaci studentów regularnych, jak i uczestników wspominanych już programów mobilności. Spośród tej grupy rekrutują się także coraz częściej doktoranci studiujący w Kolegium Doktorskim Socjologii prowadzonym w języku angielskim.

Elementem pozytywnie wpływającym na poziom umiędzynarodowienia jest także konstrukcja programów kształcenia na kierunku socjologia, ułatwiająca studentom uczestnictwo w programach mobilności międzynarodowej, jak również istotna obecność zajęć z języków obcych w programach studiów. Studenci włączani są także w międzynarodowe projekty badawcze (patrz kryt. 4). Dwie studentki podpisały umowy o wolontariacie na udział w projektach COV-WORK oraz Horyzont B-SHAPES.

Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposobów weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny

Studenci socjologii zobowiązani są do zaliczenia lektoratu i zdania egzaminu z wybranego języka obcego w semestrze wskazanym w programie studiów. Zgodnie z obowiązującymi w Uniwersytecie Wrocławskim aktami normatywnymi (Zarządzenie Rektora nr 42/2020 Rektora UW *wprowadzające Zasady nauczania nowożytnych języków obcych i rozliczania studentów z lektoratów w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych Uniwersytetu Wrocławskiego*) „na stacjonarnych i niestacjonarnych studiach pierwszego stopnia lektorat języka obcego rozpoczyna się od wskazanego w programie semestru i trwa do uzyskania biegłości językowej zgodnej z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.” (§ 2.1), zaś „Na stacjonarnych

i niestacjonarnych jednolitych studiach magisterskich lektorat języka obcego rozpoczyna się od wskazanego w programie semestru i trwa do uzyskania biegłości językowej zgodnej z wymaganiami określonymi dla poziomu B2, a następnie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego” (§ 2.2). Nauka odbywa się w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych Uniwersytetu Wrocławskiego (SPNJO). Studenci obcokrajowcy, którzy studiują w ramach specjalności „Intercultural Mediation”, uczęszczają obowiązkowo na roczny kurs języka polskiego (60 godz., 5 ECTS), który kończy się egzaminem potwierdzającym biegłość językową na poziomie minimum A1. Wielu studentów (głównie z krajów słowiańskich) zdaje egzamin na wyższym poziomie. Ponadto studenci specjalności Intercultural Mediation uczestniczą w zajęciach Academic English, który pozwala im zwiększyć biegłość językową oraz warsztatach z komunikacji międzykulturowej, które przygotowują ich do pracy w międzynarodowym środowisku.

Uniwersytet Wrocławski jako członek Arqus European University Alliance oferuje studentom różne możliwości uczenia się w językach obcych. Jedną z inicjatyw jest Arqus Café. Jest to przestrzeń internetowa, w której studenci uczelni Arqus spotykają się w małych grupach, ćwicząc i doskonaląc umiejętności językowe w miłej atmosferze. Jest to doskonała okazja dla studentów do pogłębiania swojej wiedzy językowej i kulturowej w luźnej formie wraz z innymi uczestnikami kursu. Poziom minimum znajomości języka to A2/B1.

Skala i zasięg mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry

Umiejscowienie kształcenia jest realizowane poprzez wyjazdy i przyjazdy studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej w ramach programu Erasmus+. Studenci Instytutu Socjologii są informowani o możliwościach wyjazdów na część studiów i praktyki poprzez stronę internetową, profil ogólniakademicki, organizowane spotkania informacyjne, stronę facebook Instytutu. Liczba osób wyjeżdżających na studia lub praktyki za granicę w ramach programu Erasmus+ zwiększyła się w ostatnich latach:

Tabela 13 Liczba studentów wyjeżdżających w ramach programu Erasmus+ na studia i praktyki

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Studia	7	3	7	8	11	20
Praktyki	3	0	0	1	3	4

Ponadto specjalność Intercultural Mediation cieszy się zainteresowaniem wśród studentów uczestniczących w programie Erasmus+, co przedstawia poniższa tabela. Studenci pochodzą m.in. z Czech, Francji, Hiszpanii, Słowacji, Niemiec i Włoch.

Tabela 14 Przyjazdy studentów zagranicznych w ramach programu Erasmus+

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Przyjazdy studentów zagranicznych	10	14	9	9	20	11

W okresie podlegającym ocenie do ośrodków zagranicznych w ramach programu Erasmus+ wyjechali pracownicy badawczo-dydaktyczni i administracyjni Instytutu. Należy zaznaczyć włączenie pracowników administracyjnych w tego typu wyjazdy szkoleniowe, co sprzyja zwiększaniu ich kompetencji językowych i merytorycznych przydatnych m.in. w obsłudze studentów zagranicznych. W ocenianym okresie odbyły się 34 wyjazdy (18 wyjazdów dydaktycznych i 16

wyjazdów szkoleniowych), m.in. do Belgii, Wielkiej Brytanii, Chorwacji, Niemiec, Czech, Rumunii, Hiszpanii, Litwy, Portugalii.

Tabela 15 Dydaktyczne i szkoleniowe wyjazdy pracowników IS w ramach programu Erasmus+

	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Dydaktyczne wyjazdy pracowników	4	5	0	2	4	3
Szkoleniowe wyjazdy pracowników	2	1	0	7	4	2

Oferta krajów wyjazdowych jest szeroka. Obecnie Instytut Socjologii ma podpisane 42 umowy Erasmus+ (z. 3.7.1) z uczelniami w Belgii, Bułgarii, Chorwacji, Czechach, Estonii, Finlandii, Francji, Łotwie, Litwie, Niemczech (najwięcej umów), Rumunii, Słowacji, Szkocji, Szwecji, Turcji, Węgrzech i Włoszech.

Udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku

W Instytucie Socjologii regularnie organizowane są wykłady gościnne i warsztaty dla studentów socjologii i innych kierunków prowadzonych przez Instytut w ramach umów bilateralnych, zaproszeń oraz różnego rodzaju programów. Przykładami są:

- 13 X 2022 warsztaty oraz pokaz filmowy dr Oleny Fedjuk, MSCA Fellow, Uniwersytet w Padwie, FISPPA: Od tekstu do filmu: opowiadanie o swoich badaniach naukowych poprzez media dokumentalne (we współpracy z Wrocławskim Oddziałem PTS)
- 26 X 2022 mgr Robert Koepp (Centrum Nauk Społecznych WZB w Berlinie): How do Polish temp workers in the German logistics industry experience and reflect on work, precarity and marginalisation?
- 3 III 2022 – dr Maja Sager (Lund University): Im/Mobile Commons and Trans/National Claims-Making in and beyond Sweden
- 28 IV 2023, prof. Patrice McMahon (University of Nebraska-Lincoln): Ordinary People: How Poland Responded to Ukrainian Refugees and What it Says about our Future.

Ponadto we współpracy z UniGR-Center for Border Studies/University of Luxembourg, Ośrodek Badań Regionalnych i Obszarów Pogranicza w Instytucie Socjologii zorganizował w semestrze zimowym 2022/23 cykl sześciu wykładów online pt. *Border Realities. Transformation of the border and new conceptual challenges*, wygłoszonych przez badaczki i badaczy z University of Trier, University of Paris I-Panthéon-Sorbonne, University of Southern Denmark.

W ramach programu Erasmus+ (wyjazd dydaktyczny) Instytut Socjologii odwiedziło 16 badaczy i badaczek, m.in. z Belgii, Niemiec, Litwy, Włoch, Rumunii, Finlandii i Wielkiej Brytanii oraz w ramach Erasmus+ (wyjazd szkoleniowy) 6-miesięczny pobyt odbył badacz z Włoch (tabela 16).

Tabela 16 Przyjazdy pracowników badawczo-dydaktycznych w ramach programu Erasmus+

Lp.	Nazwisko i imię	Okres pobytu	Uniwersytet	Kraj pochodzenia
1.	Laine Jussi Prof.	2023-09-10 - 2023-09-17	University of Eastern Finland	Finlandia
2.	Hübscher Marcus PhD	2023-06-17 - 2023-06-23	Universität Leipzig	Niemcy
3.	Fresnoza-Flot Asuncion Prof.	2023-05-08 - 2023-05-11	Université Libre de Bruxelles	Belgia
4.	Martinska Maria	2023-05-29 - 2023-06-03	Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika	Słowacja
5.	Torres Skillicorn Alexa Mgr	2022-10-01 - 2023-08-01	University of North Texas	Stany Zjednoczone
6.	Villaggi Luca PhD	2023-03-04 - 2023-09-04	Università degli Studi di Padova	Włochy
7.	Klimentova Petya Dr	2023-03-27 - 2023-04-01	Balgarska Akademia na Naukite	Bułgaria
8.	Šarūnas Tadas Dr	2023-01-15 - 2023-01-20	Vilnius University	Litwa
9.	Liubimau Siarhei Dr	2022-11-03 - 2022-11-05	Europos Humanitarinis Universitetas	Litwa
10.	Liubimau Siarhei PhD	2022-05-09 - 2022-05-13	Europos Humanitarinis Universitetas	Litwa
11.	Doellgast Virginia Prof.	2021-11-29 - 2021-12-01	Cornell University	Stany Zjednoczone
12.	Wallace Andrew Prof.	2019-11-05 - 2019-11-12	Leeds University	Wielka Brytania
13.	Kohlrausch Martin Prof.	2019-10-21 - 2019-10-25	Katholieke Universiteit Leuven	Belgia
14.	Faje Florin Dr	2019-09-10 - 2019-09-14	Universitatea Babeş Bolyai din Cluj-Napoca	Rumunia
15.	Liubimau Siarhei Dr hab.	2019-05-14 - 2019-05-16	Europos Humanitarinis Universitetas	Litwa
16.	Pop Christian Dr	2018-04-16 - 2018-04-20	Universitatea Babeş Bolyai din Cluj-Napoca	Rumunia

Sposoby, częstość i zakresu monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia studentów na kierunku socjologia, mobilność studentów i nauczycieli akademickich są stale monitorowane. Prowadzone są okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, obejmujące ocenę skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do intensyfikacji umiędzynarodowienia kształcenia. Koordynatorka programu Erasmus+ na bieżąco wysyła informacje do studentów i pracowników Instytutu o możliwościach wyjazdów zagranicznych oraz monitoruje liczbę wyjeżdżających, gromadząc dane statystyczne. W przypadku spadku umiędzynarodowienia odbywa się dyskusja w zespole dyrektorskim i podejmuje się działania zaradcze. W trakcie spotkań informacyjnych ze studentami wysłuchiwane są postulaty dotyczące organizacji procedury wyjazdowej oraz preferowanych kierunków wyjazdów. Po powrocie z wymiany międzynarodowej odbywa się rozmowa ze studentami, w trakcie której zbierane są informacje dotyczące pobytu, jakości infrastruktury ośrodka przyjmującego i jakości kształcenia.

Ponadto studenci specjalności Intercultural Mediation mają możliwość ocenienia zajęć w postaci ankiet studenckich (przetłumaczonych na język angielski), które są później analizowane i powstają zbiorcze ich opracowania. Mniejsza liczebność grup na studiach anglojęzycznych pozwala na regularny kontakt koordynatorki programu studiów dr Anny Cicheckiej ze studentami i wysłuchania ich opinii.

W Instytucie Socjologii przegląd stopnia umiędzynarodowienia odbywa się poprzez coroczne raporty składane na przełomie roku kalendarzowego, w których sprawozdawane są wyjazdy zagraniczne nauczycieli akademickich, realizowane projekty badawcze, udział w międzynarodowych gremiach oraz organizacja międzynarodowych konferencji. Na kanale Ms Teams Instytut Socjologii - Pracownicy na bieżąco gromadzone są informacje o składanych/finansowanych wnioskach grantowych. Na Wydziale Nauk Społecznych odbywają się regularne posiedzenia koordynatorów studiów anglojęzycznych z udziałem prodekan ds. współpracy międzynarodowej. Działania monitorujące prowadzą również jednostki ogólnouniwersyteckie, takie jak Biuro Współpracy Międzynarodowej (BWM) oraz prorektor ds. Projektów i Relacji Międzynarodowych. Zespół Projektów Zagranicznych regularnie informuje pracowników o aktualnych programach umożliwiających udział w projektach, zabiegania o granty i stypendia związane z mobilnością. Problemy z tego zakresu omawiane są na cyklicznych spotkaniach organizowanych przez BWM, z udziałem koordynatorów programów wymiany i studiów anglojęzycznych, zwykle z udziałem władz rektorskich. Na bieżąco monitorowane są zasoby biblioteki WNS oraz dostępność do baz danych. W przypadku zgłaszania przez pracowników potrzeb zakupu literatury naukowej i podręczników, Instytut stara się zapewnić dostęp do aktualnych i międzynarodowych pozycji, niezbędnych do realizacji zajęć dydaktycznych.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnościami

Uniwersytet Wrocławski wspiera studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwija i doskonali formy wsparcia, co jest kluczowym aspektem równego dostępu do edukacji wyższej dla różnych grup studentów. Pomoc oferowana jest studentom na różnych poziomach, od administracji centralnej po Instytut. Na poziomie administracji centralnej są to: Rektor, prof. dr hab. R. Olkiewicz, Prorektor ds. Nauczania, dr hab. Ł. Machaj, prof. UWr i Prorektor ds. Studenckich, dr hab. M. Cesarz; na Wydziale Nauk Społecznych: Dziekan, prof. dr hab. Robert Alberski, Prodziekan ds. Studenckich, dr hab. J. Zieliński i Prodziekan ds. Kształcenia, dr hab. M. Ryniejska-Kiełdanowicz; na poziomie Instytutu Socjologii: Dyrektor, dr hab. E. Banaszak, prof. UWr, Zastępczyni Dyrektora IS ds. Dydaktycznych, dr hab. K. Dolińska, prof. UWr. Wsparciem studentów zajmują się także pracownicy administracji centralnej (Dział Nauczania, Dział Spraw Studenckich, Biuro Współpracy Międzynarodowej, Akademickie Biuro Karier) oraz administracji wydziałowej i instytutowej (Sekretariat IS, Dziekanat WNS, Biblioteka WNS, Sekcja Informatyczna), w Instytucie Socjologii Koordynatorka Programu ERASMUS+ (dr hab. K. Kajdanek, prof. UWr), Koordynatorka programu MOST (dr hab. N. Niedźwiecka-Iwańczak), Koordynatorka specjalności anglojęzycznej Intercultural Mediation (dr A. Cichecka) oraz Opiekun praktyk (dr P. Trojanowski). Dodatkowo każdy rok objęty jest wsparciem opiekuna roku. Podkreślić należy, że cała kadra Instytutu i pracownicy administracyjni angażują się aktywnie w udzielanie wsparcia studentom w rozwiązywaniu kwestii bezpośrednio związanych ze studiami, jak również z trudnymi sytuacjami życiowymi.

Studenci UWr mogą liczyć na pomoc w nauce, pracy, w sytuacjach kryzysowych i korzystać z różnego rodzaju świadczeń. Zakres wsparcia jest szeroki. Źródłem informacji dla wszystkich, którzy poszukują pomocy w różnych jej formach, jest strona *PomocnyUWr*. Pomocny UWR to kompleksowy system wsparcia dla całej społeczności akademickiej, dla studentów to m.in.:

- pomoc prawna – w UWr działa Uniwersytecka Poradnia Prawna i Rzecznik Praw Studenta UWr przy Samorządzie Studenckim. Rzecznik Praw Studenta w sytuacjach konfliktowych i kryzysowych reprezentuje studentów oraz występuje w roli mediatora. Dzięki posiadanej wiedzy doradza on studentom w kwestii przyznawania pomocy materialnej w UWr, edukuje o ich prawach i obowiązkach. Od 1 stycznia 2020 roku pomoc prawną można uzyskać w sieci nieodpłatnych punktów,
- pomoc psychologiczna – w UWr działa poradnia psychologiczna, a w Instytucie Psychologii UWr pracownia konsultacji i poradnictwa psychologicznego, w ramach której studenci psychologii oferują bezpłatną pomoc wszystkim potrzebującym,
- działania antydyskryminacyjne (Równy UWr) – w UWr działa Komisja ds. Równego Traktowania, której celem jest działanie na rzecz równego traktowania na uczelni i dbanie o wyrównywanie szans. Upowszechnia się wiedzę na temat równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji. Rzeczniczka antydyskryminacyjna i pełnomocnicy wydziałowi pozostają w kontakcie ze studentami i służą pomocą w rozwiązywaniu zgłoszonych im problemów,
- wsparcie w zakresie BHP i obronności, bezpieczeństwa informatycznego.

Pracownicy IS pełnią funkcje w systemie wsparcia: dr Olga Nowaczyk – Pełnomocnika Dziekana WNS ds. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji; dr hab. Barbara Wiśniewska-Paź, prof. UWr – Pełnomocnika Dziekana ds. Bezpieczeństwa, Kierownika Centrum Studiów i Edukacji na Rzecz Bezpieczeństwa.

W zakresie pomocy materialnej studenci mogą otrzymać: stypendium socjalne (udzielane tym, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza wysokości ustalonej na początku każdego roku akademickiego, z możliwością jego zwiększenia z tytułu zamieszkania w domu studenckim lub obiekcie innym niż dom studencki), stypendium dla osób z niepełnosprawnością (bez względu na

wysokość dochodu w rodzinie), zapomogi (jednorazowe świadczenia pieniężne). Szczegółowych informacji na temat świadczeń udziela dziekanat.

Uniwersytet oferuje różne formy wsparcia studentom, doktorantom i pracownikom z niepełnosprawnościami. W UWr działa Zespół ds. Obsługi Studentów i Doktorantów z Niepełnosprawnością. Uczelnia zapewnia m.in. wypożyczalnię sprzętów i urządzeń specjalistycznych, asystenta dydaktycznego, adaptację materiałów dydaktycznych, indywidualny lektorat z języka obcego, korzystanie z Akademickiej Biblioteki Cyfrowej, a także dojazd na uczelnię oraz kursy orientacji przestrzennej. Możliwe jest dostosowanie procesu kształcenia, procedura jest określona w Zarządzeniu nr 215/2023 Rektora UWr w sprawie *dostosowania procesu rekrutacji, kształcenia studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami oraz ze szczególnymi potrzebami*. Celem dostosowania procesu kształcenia jest wyrównanie szans edukacyjnych w pełnym dostępie do kształcenia w UWr z zachowaniem standardów akademickich w zakresie efektów uczenia się. Dostosowanie obejmuje wszystkie formy i kierunki studiów I stopnia, studiów II stopnia, jednolitych studiów magisterskich oraz studiów doktoranckich i kształcenia w Szkole Doktorskiej, prowadzonych w Uniwersytecie Wrocławskim. O dostosowanie mogą się ubiegać studenci, którzy spełnili określone kryteria formalne: 1) posiadają aktualne orzeczenie o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie, o którym mowa w art. 5 oraz art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (dokument równoważny), 2) przewlekłe choroby; 3) u których nagła choroba lub wypadek spowodowały ograniczenie możliwości studiowania, 4) ze stwierdzonymi specyficznymi trudnościami w uczeniu się i funkcjonowaniu. Do wiodących zasad wsparcia edukacyjnego tych studentów należą: 1) indywidualizacja; 2) podmiotowość; 3) rozwijanie potencjału osoby z niepełnosprawnościami w związku z realizowanym przez nią procesem kształcenia; 4) racjonalność dostosowania; 5) utrzymanie standardu akademickiego; 6) adaptacje najbliższe standardowemu przebiegowi zajęć; 7) równe prawa i obowiązki.

W roku akademickim 2022/23 w IS na studiach I stopnia studiowało 13 osób z niepełnosprawnością (w tym 3 na kierunku socjologia), zaś w roku 2020/2021 (stan na 12.10.23) – 6 osób (w tym 1 studiująca socjologię). Studenci korzystali ze wsparcia w postaci m.in. indywidualnej organizacji studiów, wsparcia asystenta dydaktycznego oraz indywidualnego lektoratu języka obcego.

Zakres i formy wspierania studentów, w tym w procesie uczenia się, oraz współpraca z organizacjami studenckimi

Zakres i formy wspierania studentów, w tym w procesie uczenia się, stanowią istotny element strategii edukacyjnej naszej uczelni i mają na celu zapewnienie im jak najlepszych warunków do osiągnięcia sukcesu akademickiego. Dotyczą one indywidualizacji procesu dydaktycznego, wyjazdów edukacyjnych w ramach wymiany studenckiej, uczestnictwa w obiegu naukowym, przygotowania do działalności naukowej, wchodzeniu na rynek pracy i animacji ruchu studenckiego.

Wedle Uchwały nr 37/2021 Senatu UWr w sprawie *regulaminu studiów na Uniwersytecie Wrocławskim* i Uchwały nr 77/2022 Rady Wydziału Nauk Społecznych UWr w sprawie *uszczegółowień do Regulaminu Studiów*, student może ubiegać się o Indywidualną Organizację Studiów (IOS) w sytuacji, gdy: 1) wychowuje dziecko, 2) studiuje jednocześnie na dwóch kierunkach lub specjalnościach, 3) przyjeżdża do Uczelni w ramach wymiany międzyuczelnianej, 4) powraca do Uczelni po wymianie międzyuczelnianej, 5) ma stwierdzoną niepełnosprawność, 6) jest w innej szczególnej sytuacji, pod warunkiem jej pisemnego uzasadnienia i udokumentowania. Student może się również ubiegać o indywidualny program i plan studiów (IPS). Za zgodą prowadzącego zajęcia ma także prawo do uzyskiwania zaliczeń i zdawania egzaminów w terminach wcześniejszych niż przewiduje plan studiów, o ile spełni wszystkie warunki przewidziane w sylabusie przedmiotu. Studenci mają prawo do urlopu dziekańskiego oraz ubiegania się o miejsce w domu studenckim.

Osoby prowadzące zajęcia na kierunku socjologia zapewniają studentom możliwość skorzystania z indywidualnych konsultacji. Stanowią one ważną formę wsparcia, dając możliwość pogłębienia

wiedzy, uzyskania podpowiedzi i wyjaśnień, rozwiązywania problemów, rozwijania zainteresowań. Stanowią także wsparcie organizacyjne. Każdy prowadzący ma obowiązek odbywania konsultacji w wymiarze co najmniej 2 godzin zegarowych w tygodniu (w wypadku pracowników zewnętrznych - co najmniej 1 godziny).

Studenci mają zoptymalizowany pod ich potrzeby dostęp do bibliotek, pracowni komputerowych, siedziby kół naukowych, stref odpoczynku i relaksu. Uczelnia zapewnia każdemu studentowi dostęp do pakietu Office 365, zawartych w nim narzędzi i dysku wirtualnego, a instytut specjalistyczne oprogramowania do analizy ilościowej i jakościowej (SPPS, Atlas.ti, miniconda). W kwestiach wejścia na rynek pracy i szeroko rozumianego doradztwa zawodowego studentów wspiera Akademickie Biuro Karier. Jego działalność obejmuje m.in. indywidualne konsultacje z doradcą kariery, coaching, webinaria, szkolenia i warsztaty, konsultacje CV, udostępnianie raportów dotyczących sytuacji na rynku pracy, udostępnianie w serwisie internetowym ofert pracy/praktyk/staży, informowanie o możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Wsparcie obejmuje również pozyskiwanie atrakcyjnych ofert pracy, praktyk i staży, organizację Targów Pracy i Praktyk (Kampus Kariery) i współorganizowanie webinarów, warsztatów, szkoleń, wizyt studyjnych prowadzonych przez pracodawców i trenerów zewnętrznych dla studentek i studentów, absolwentek i absolwentów naszej Uczelni. Akademickie Biuro Karier umożliwia udział w ponadprogramowych przedmiotach: „Przedsiębiorczość – historie sukcesów”, „Zaprojektuj swoją karierę” oraz „University Dragons’ Den” (Zarządzenie nr 145/2023 Rektora UW r. w sprawie wprowadzenia przedmiotów ponadprogramowych: „Przedsiębiorczość – historie sukcesów”, „Zaprojektuj swoją karierę” „University Dragons’ Den” oraz „Trening skutecznej pracy zespołowej”). Program Mentoringowy, oferowany przez ABK, łączy doświadczonych specjalistów ze studentami (<https://biurokarier.uwr.edu.pl/mentoring-2/>); program Corporate Readiness Certificate (CRC) jest organizowany przez korporacje: EY, ING Tech, Accenture, Kyndryl (<https://biurokarier.uwr.edu.pl/crc/>). Od kilku lat Wydział Nauk Społecznych i Akademickie Biuro Karier współorganizują „Targi Pracy dla Humanistów”, w których bierze udział wielu, liczących się na rynku i ciekawych dla studentów, pracodawców. W tym roku odbędą się one 21 listopada.

Studenci socjologii wspierani są również w zakresie mobilności edukacyjnej. W ramach programu Erasmus+ mogą studiować za granicą, co pozwala na zdobycie unikatowego doświadczenia edukacyjnego. Partnerami Instytutu Socjologii w wymianie Erasmus+ są 42 ośrodki akademickie z Belgii, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Estonii, Finlandii, Francji, Hiszpanii, Łotwy, Litwy, Niemiec, Rumunii, Słowacji, Szwecji, Turcji, Węgier, Wielkiej Brytanii i Włoch (z. 3.7.1). Uczelnia uczestniczy również w wymianie MOST. W jej ramach ma umowy z 20 polskimi uniwersytetami (m.in. Uniwersytetem Warszawskim, Uniwersytetem Gdańskim, Uniwersytetem Jagiellońskim, Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetem Łódzkim, Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) i trzema uczelniami stowarzyszonymi (m.in. Akademią Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie).

Tabela 17 Liczba studentów socjologii uczestnicząca w wymianie międzynarodowej Erasmus+

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2022/2023
Wyjazdy z IS na studia	3	7	8	11	20	13
Wyjazdy z IS na praktyki	0	0	1	3	4	0

Aktywność naukową studenci mogą realizować w ramach licznych na Uniwersytecie Wrocławskim kół naukowych. W Instytucie Socjologii działa ich 6: Koło Naukowe Studentów Socjologii (od 1988 roku; <https://www.facebook.com/knss.uwr/>), Koło Inicjatyw Społecznych Studentów Uniwersytetu Wrocławskiego (od 2013 roku <https://www.facebook.com/KissUWr/>), Koło Naukowe Myśli Lewicowej im. Róży Luksemburg (od 2021 roku, <https://www.facebook.com/kololewicowe/>),

Akademickie Koło Naukowe Security & Society (od 2015), Koło Naukowe Klub Socjologii Ekonomicznej (od 2021 roku, <https://www.facebook.com/skn.kse.uwr/>), oraz Akademickie Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej "PO MOC" (od 2016 roku, <https://www.facebook.com/AKNSPSPoMoc/>). Wszystkie współorganizują studenckie wydarzenia, ich członkowie biorą udział w konferencjach naukowych oraz wyjazdach studyjnych. Koła działające w IS biorą aktywny udział we współorganizacji Drzwi Otwartych, Dni Adaptacyjnych (rok akademicki 2021/22, 2022/23), Dni Instytutu Socjologii, konkursów fotograficznych. Przy okazji Dni Instytutu Socjologii studenci organizują seminaria, spotkania z absolwentami, gry miejskie, turnieje gier planszowych, aukcje, zawody sportowe (socjomecze rozgrywane między kadrą a studentami, biegi) a także Socjostatek wpisany w 30-letnią tradycję IS UW.

Do stałych inicjatyw podejmowanych przez koła, do których należą studenci kierunku socjologia, sprzyjających ich rozwojowi naukowemu, uczestniczeniu w komunikacji naukowej i podejmowaniu odpowiedzialności społecznej należą:

- w przypadku KISS – organizacja paneli dyskusyjnych (ostatni miał miejsce w kwietniu 2023 pod hasłem AKTYWIZM MIEJSKI – porozmawiajMY o Wrocławiu! (w kwietniu 2023), kampanie społeczne o charakterze równościowym i inkluzywnym (kampania AkceptujeMy);
- w przypadku KNSS – corocznie organizowane konferencje międzynarodowe "Communication and Culture", podczas których studenci prezentują wyniki swoich badań oraz wysłuchują wystąpień zaproszonych przez siebie gości (ostatnia, XXIII konferencja, miała miejsce w maju 2023 roku); konferencja jest okazją do nawiązywania współpracy z instytucjami i towarzystwami naukowymi (Instytut Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocławski Oddział Polskiego Towarzystwa Socjologicznego oraz Erasmus MUNDUS MITRA Transnational Migrations);
- w przypadku Koła Naukowego Myśli Lewicowej im. Róży Luksemburg – dyskusje seminaryjne wokół przygotowanych przez członków koła referatów, zapraszanie gości (w IS w 2022 roku odbyło się spotkanie z Janem Śpiewakiem); w 2023 roku członkowie brali udział w Szkole Letniej Kół Naukowych Myśli Lewicowej organizowanej przez Praktykę Teoretyczną.

Aktywność studentów w ramach kół naukowych jest wspierana finansowo przez dyrekcję IS, m.in. przez dofinansowywanie spotkań z zaproszonymi osobami, Socjostatku, imprez integracyjnych organizowanych przez koła, konferencji. W IS funkcjonuje Program wsparcia kół naukowych. Dyrekcja w budżecie zabezpiecza kwotę 5 000 złotych na wsparcie ich działań, o które mogą wnioskować wraz z opiekunami. Koła mogą ubiegać się o dofinansowanie swojej działalności, w tym udziału w warsztatach i konferencjach naukowych. Wniosek o dofinansowanie, podpisany przez przewodniczącego koła oraz opiekuna koła, w którym wyszczególniony zostanie cel oraz kwota dofinansowania należy złożyć w sekretariacie IS (nabór ciągły, do ewentualnego wyczerpania środków). W ostatnim czasie środki te były wykorzystywane w niewielkim zakresie, gdyż nie sprzyjała temu sytuacja pandemii. Wiele spotkań i konferencji odbywało się online, bezkosztowo. W latach 2021-2023 wsparto organizację przez studentów Dni Instytutu Socjologii, w tym Socjostatku, pokryto koszty zapraszanych przez koła gości, współpracowano też z kołami pozainstytutowymi: Kołem Naukowym Interdyscyplinarnych Studiów Europejskich, do którego należą studenci i absolwenci socjologii, oraz Naukowym Kołem Ekonomistów m.in. podczas organizacji XX Międzynarodowej Studenckiej Konferencji Naukowej pt. "Ekonomia i nauki społeczne wobec kryzysów XXI wieku" (2023). Współpraca Dyrekcji z członkami kół i ich opiekunami rozwija się bardzo dobrze, czego wyrazem są kolejne planowane przedsięwzięcia (konferencje, działania popularyzatorskie, imprezy integracyjne). Na poziomie Uniwersytetu są wspierane koła naukowe przez uczestnictwo w programie "Studenckie koła naukowe tworzą innowacje", a także bezpośrednio przez odpowiednich prorektorów.

Ogół tych działań jest spełnieniem zalecenia sformułowanego w raporcie poprzedniego zespołu wizytującego PKA, dotyczącego zwiększenia wsparcia działalności kół naukowych, w postaci zagwarantowania środków finansowych na realizację głównych przedsięwzięć proponowanych przez studentów, w konsultacji z właściwymi opiekunami naukowymi kół.

Aktywność studencka wykracza poza ramy kół naukowych, czego przykładem może być obecność 55 studentów socjologii podczas XVII Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego PTS. Zaangażowani byli w to przedsięwzięcie w charakterze wolontariuszy. Wykazali się dużą inicjatywą i oddaniem, co przyczyniło się do sukcesu tego ważnego środowiskowego wydarzenia socjologicznego. Zjazd był dla nich też okazją do wysłuchania na żywo socjologicznych autorytetów, autorów podręczników i młodych badaczy podejmujących nowatorskie zagadnienia. Studenci biorą również udział w działaniach popularyzatorskich współorganizowanych przez Instytut, takich jak Socjopercepcja i Socjologiczne Niedziele w PanatoCafe (z. 3.6.3).

Studenci socjologii są także włączani w działalność badawczą pracowników Instytutu Socjologii:

- w latach 2017-19 kilkanaścioro studentów brało udział w pracach badawczych w "Wrocław Fashion Project", realizowanym w kooperacji m.in. z Politechniką Wrocławską, Texas Tech University i Indian Institute of Technology Bhubaneswar (selekcja materiału empirycznego, kodowanie fotografii, analiza danych wizualnych)
- w 2018 roku studenci brali czynny udział w projekcie "Struktura społeczna, sieci społeczne a gust i praktyki konsumpcyjne" (NCN, 2016/21/D/HS6/02424);
- w 2018/19 r. IS UW r. w kooperacji z IFiS PAN realizował projekt "Patriotyzmy polskich polityków – wczoraj i dziś. Interpretacje – rewizyty – nowe rekonstrukcje i konstrukcje" (POR/2017/S/12), oprócz kadry naukowej włączonych było troje studentów;
- w 2021 roku „COV-WORK: Świadomość społeczno-ekonomiczna, doświadczenia pracy i strategie radzenia sobie Polaków w kontekście kryzysu post-pandemicznego” (NCN UMO-2020/37/B/HS6/00479); studenci uczyli się metody biograficznej, poznawali również podstawy analizy danych; w 2023 r. wolontariat w projekcie COV-WORK odbywała studentka I roku studiów magisterskich socjologii (zadania: proces rekrutacji respondentów, opracowywanie i archiwizacja danych empirycznych, analiza danych medialnych, zarządzanie stroną projektową);
- w 2022 r. dwie studentki prowadziły wywiady, realizowały transkrypcje i tłumaczenia w projekcie pt. „Genderowe aspekty uchodźstwa w migracjach zewnętrznych i wewnętrznych. Przypadek Wrocławia i Lwowa”;
- w 2022 r. jedna studentka uczestniczyła za pośrednictwem Instytutu w projekcie „Warunki i jakość życia we Wrocławiu – nowi mieszkańcy i mieszkanki miasta” realizowanym w ramach Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF);
- w 2022 r. członkowie Koła Inicjatyw Społecznych Studentów brali udział w projekcie “SOR-WAR Project. Odporność ładu społecznego podczas wojny w Ukrainie. Doświadczenia ukraińskie i polskie” (grant interwencyjny NAWA BPN/GIN/2022/1/00011) - obserwacje uczestniczące, etnografia kryzysu uchodźczego i energetycznego, przygotowywanie notatek;
- w 2023 r. cztery studentki uczestniczyły w projekcie „Wzorce przemocy w rodzinach ukraińskich i ich zakotwiczenie w strukturach aksjonormatywnych ludności ukraińskiej, napływającej - wyniku konfliktu zbrojnego – do Wrocławia”, zrealizowanym ze środków finansowych pozyskanych w ramach Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF).

Uczestnictwo studentów w grantach badawczych realizowanych we współpracy z podmiotami zewnętrznymi oraz w ramach wewnętrznych projektów badawczych jest sukcesywnie rozszerzane, co w pełni wpisuje się w zalecenia poprzedniego zespołu oceniającego PKA, zwarte w raporcie oceniającym, dotyczące stwarzania możliwości doskonalenia umiejętności badawczych studentów w praktyce projektowej.

Studenci na kierunku socjologia są zatem przygotowywani do działalności naukowej poprzez:

- występowanie na konferencjach naukowych,
- publikowanie artykułów powstałych na podstawie prac dyplomowych w czasopiśmie z listy ministerialnej,
- włączanie w projekty badawcze,
- włączanie w działania popularyzatorskie.

System motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposobów wsparcia studentów wybitnych

W Uniwersytecie Wrocławski działa system motywujący studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz w działalności naukowej, przy jednoczesnym zapewnieniu wsparcia dla wybitnych studentów. Studenci mają możliwość wnioskowania o trzy rodzaje stypendium: za wyniki w nauce, o stypendium Rektora dla najlepszych studentów i o stypendium Ministra za znaczące osiągnięcia. Stypendium za wyniki w nauce jest przyznawane na wniosek studenta za średnią uzyskaną w minionym roku akademickim. Stypendium Rektora jest przyznawane za osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe, które są oceniane wedle jasnych kryteriów (z. 3.8.1). Przyznawanie stypendium Ministra reguluje Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 kwietnia 2019 r.

W UWr działa program „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” (IDUB), w ramach którego studenci od niedawna mogą ubiegać się o 1) grant „Młody Badacz 2023-2025” (Zarządzenie nr 68/2023 Rektora UWr w ramach programu *Inicjatywa Doskonałości - Uczelnia Badawcza (IDUB)*); w programie tym finansowane są następujące aktywności naukowe: czynny udział w zagranicznej konferencji naukowej lub zagranicznym konkursie, udział w zagranicznym wydarzeniu służącym pogłębianiu wiedzy i kompetencji naukowych, pobyt w zagranicznej uczelni lub instytucji naukowo-badawczej służący przeprowadzeniu badań naukowych w celu przygotowania publikacji lub wniosku grantowego, organizacja międzynarodowych szkół naukowych; 2) stypendium „Młody Badacz 2020-2025” (Zarządzenie nr 185/2023 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia *Regulaminu Stypendiów „Młody Badacz 2020-2025” w ramach programu „Inicjatywa Doskonałości - Uczelnia Badawcza” (IDUB)*) przeznaczonego dla studentów pierwszego roku.

W Instytucie Socjologii, Uchwałą nr 99/2018 Rady Instytutu Socjologii, ustanowiono nagrodę imienia prof. Wojciecha Sitka, pierwszego dyrektora Instytutu Socjologii UWr (od 1988 do 2008). Regulamin konkursu został znowelizowany Uchwałą nr 6/2022 Rady Instytutu Socjologii (z. 3.3.1). Absolwenci kierunku socjologia zostali jego laureatami w latach 2020, 2022, zgłoszono również prace z tego kierunku na tegoroczną edycję. Rada Instytutu Socjologii w ostatnich latach rekomendowała cztery prace do Konkursu na najlepsze prace magisterskie im. Floriana Znanięckiego organizowanego przez PTS. Dziekan Wydziału Nauk Społecznych również ogłasza konkursy dla prac dyplomowych pisanych na naszym wydziale, jedną z jego laureatek została studentka socjologii.

Instytut realizuje także ideę opieki naukowej nad wybitnie uzdolnionymi studentami. W ostatnich latach idea ta realizowana była w IS przez prof. dr hab. Wandę Patrzałek, której podopieczna z powodzeniem wzięła udział w konkursach w ramach programu „Perły Nauki” i „Najlepsi z najlepszych! 4.0”. Ponadto, osoby pracujące w IS były tutorami lub opiekunami prac dyplomowych studentów z Europy Wschodniej w ramach współpracy z Kolegium Europy Wschodniej, stypendium Rządu RP i Kolegium Międzydziedzinowych Studiów Indywidualnych (zob. kryterium 4).

Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

System przekazywania informacji studentom o dostępnym wsparciu głównie opiera się na:

- środkach komunikacji, na które składają się strony www (uniwersytecka, wydziałowa, instytutowa), media społecznościowe (uniwersyteckie, wydziałowe, instytutowe), na których można znaleźć informacje podane w przystępnej formie o rodzajach świadczeń, z jakich korzystać mogą studenci, stypendiach naukowych, działalności studenckiej i badawczej, a także o zakresie obsługi studentów przez konkretne jednostki administracji uniwersyteckiej;
- bezpośrednich spotkaniach ze studentami w trakcie Dni Adaptacyjnych/Immatrykulacji, podczas których studenci są informowani o najważniejszych prawach i obowiązkach, źródłach informacji dotyczących kształcenia, pozyskiwania wsparcia w różnych sferach i sytuacjach, sposobach komunikowania się w obrębie wspólnoty akademickiej;
- stałym kontakcie z opiekunem roku, wyznaczanym przez dyrekcję IS a sprawującym opiekę nad danym rocznikiem przez cały cykl edukacyjny;

- działaniach pracowników administracji różnego szczebla, zwłaszcza sekretariatu dydaktycznego i dziekanatu;
- komunikacji mailowej (na maile w domenie @uwr.edu.pl studenci otrzymują informacje).

Sposób rozstrzygnięcia skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczność

Zgodnie z Regulaminem studiów (Uchwała nr 37/2021 Senatu UWr w sprawie regulaminu studiów na Uniwersytecie Wrocławskim) studenci mają prawo wnoszenia skarg i zgłaszania wniosków. W IS studenci mają możliwość ich wnoszenia drogą pisemną, mailową lub ustnie (ustne skargi zostają zapisane w formie notatki służbowej). Najczęściej są one składane na ręce Dyrektora Instytutu lub jej Zastępczyni ds. Dydaktycznych za pośrednictwem starosty lub opiekuna roku. Są one rozpatrywane w czasie najkrótszym jak to możliwe, tą samą drogą zainteresowani są informowani o podjętych decyzjach i działaniach. Corocznie, na początku roku kalendarzowego, Dyrektor Instytutu składa sprawozdanie z liczby skarg i wniosków, które wpłynęły w minionym roku oraz spraw, których one dotyczyły i sposobu ich rozwiązania. W Instytucie Socjologii w ostatnim okresie było ich niewiele. Jak dotąd wpływały jedynie wnioski i skargi od studentów innych kierunków i dotyczyły one planu zajęć oraz form pracy dydaktycznej. W szczególnych przypadkach skargi i wnioski są kierowane bezpośrednio do Prodziekana ds. Studenckich lub Prodziekana ds. Kształcenia.

Zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacje kadry wspierającej proces kształcenia

Obsługę administracyjną studentów zapewniają się przede wszystkim Dziekanat Wydziału Nauk Społecznych oraz Sekretariat Instytutu Socjologii. Pracownicy administracji to wysokokwalifikowana kadra legitymująca się wyższym wykształceniem, umiejętnościami i kwalifikacjami pozwalającymi na obsługę studentów na wysokim poziomie. Studentów cudzoziemców obsługują pracownicy biegle posługujący się językiem angielskim. Na wydziale działa również Wellcome Center, który stwarza studentom przyjazną przestrzeń do integrowania się, zapewnia wsparcie organizacyjne i pomoc w załatwianiu spraw formalnych. Zadania pracowników administracji określają ich karty pracy, studenci zaś otrzymują potrzebne im informacje dotyczące funkcjonowania na wydziale i w uniwersytecie. Dziekanat jest czynny w godzinach dostosowanych do potrzeb studentów, w tym studentów studiów niestacjonarnych. Sekretariat Instytutu służy pomocą i rozwiązuje sprawy studenckie codziennie. Pracownicy sekretariatu Instytutu uczestniczą w szkoleniach, kursach językowych i wymianie w ramach Erasmus+.

Zakres obsługi studentów przez sekretariat dydaktyczny obejmuje m.in.: informowanie o planach zajęć, o podziale na grupy zajęciowe, o wpisaniu studentów do grup zajęciowych w systemie USOS, o terminach konsultacji pracowników dydaktycznych, o ofercie dydaktycznej na poszczególne semestry, o zapisach na przedmioty fakultatywne, o bieżących sprawach dotyczących zajęć i wykładowców. Zakres obsługi studentów przez dziekanat obejmuje: podjęcia przedmiotów w systemie USOS, wydawanie legitymacji studenckiej i przedłużanie jej ważności, rozliczanie semestru, przyjmowanie wniosków o stypendia, o powtarzanie niezliczonych przedmiotów (podanie o wpis warunkowy), o urlop dziekański, o indywidualną organizację studiów, informowanie o rozstrzygnięciach w sprawie złożonych wniosków, o wysokości opłat związanych ze studiami, o wysokości opłat związanych z powtarzaniem przedmiotów, o zasadach i terminach składania wniosków o stypendia, o sprawach związanych z pomocą materialną, a także wystawianie i odbiór zaświadczeń potwierdzających status studenta, rejestrację prac dyplomowych i odbiór dyplomów ukończenia studiów.

Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom

W Uniwersytecie Wrocławskim funkcjonuje system zapewniania bezpieczeństwa studentom, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, reagowania w przypadku zagrożeń lub naruszeń bezpieczeństwa, występowania dyskryminacji i przemocy. Nadrzędnym instrumentem jest sieć pełnomocników ds. bezpieczeństwa i rzeczników ds. dyskryminacji, funkcjonujących na poziomie uniwersyteckim i wydziałowym.

Pełnomocnikiem rektora ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów jest dr Ł. Prus. Do jego zadań należy: udzielanie pomocy merytorycznej osobom dotkniętym zdarzeniem naruszającym bezpieczeństwo lub informacji na temat możliwości jej szybkiego i efektywnego uzyskania; występowanie do właściwych organów Uniwersytetu Wrocławskiego z wnioskami o wszczęcie postępowania wyjaśniającego wobec osób, które dopuściły się czynu zagrażającego bezpieczeństwu studentów, doktorantów i pracowników; monitorowanie sytuacji w zakresie bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa studentów oraz reagowanie na zgłaszane przez studentów, doktorantów i pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego zagrożenia dla bezpieczeństwa; prowadzenie działalności promocyjnej, informacyjnej i edukacyjnej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa studentom i doktorantom.

Rzeczniczką ds. Równego Traktowania i Przeciwdziałania Dyskryminacji w Uniwersytecie Wrocławskim jest dr M. Kolankowska. Do jej zadań należy: podejmowanie działań na rzecz równego traktowania i wyrównywania szans dla całej wspólnoty uniwersyteckiej, podejmowanie działań zmierzających do eliminacji wszelkich form dyskryminacji oraz nierównego traktowania w UWr, podejmowanie działań na rzecz upowszechniania wiedzy w zakresie przestrzegania zasad równego traktowania, w szczególności w formie spotkań lub szkoleń kierowanych do wspólnoty uniwersyteckiej, wspieranie wspólnoty uniwersyteckiej we wdrażaniu obowiązujących procedur przeciwdziałania dyskryminacji. Funkcjonuje także wspomniana Komisja ds. Równego Traktowania na UWr.

Na Wydziale Nauk Społecznych ich odpowiednikami są dr hab. B. Wiśniewska-Paź, prof. UWr, zajmująca się kwestiami bezpieczeństwa oraz kierująca Centrum Studiów i Edukacji na rzecz Bezpieczeństwa, oraz dr Olga Nowaczyk, zajmująca się sprawami równego traktowania. CSEB realizuje projekty ekspercko-edukacyjne oraz badawcze i aplikacyjne (<https://cseb.uwr.edu.pl/projekty/>). Szczególnie należy podkreślić szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy, bezpieczeństwa w sieci oraz przyszłych dróg zawodowych związanych z bezpieczeństwem. W ramach "Równego WNSu" (<https://wns.uwr.edu.pl/wydzial/rowny-wns/>) członkowie społeczności akademickiej są wspierani w rozwiązywaniu konfliktów, dba się o sprawiedliwe i uczciwe traktowanie, promuje się równość i przeciwdziałanie dyskryminacji.

Wydział Nauk Społecznych UWr współpracuje również ze Stowarzyszeniem na Rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego Nomada. Obejmuje ona akcje informacyjne, edukację prawną, wsparcie dla świadków i ofiar przemocy oraz konsultacje związane z problemami dotyczącymi dokumentowania pobytu w Polsce. Na WNS realizowany jest także projekt "“Everyone is welcome”". Kompleksowy program rekrutacji i integracji zagranicznych studentów i kadry na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego". Jego elementem jest powstanie Welcome Center – miejsca kontaktowego dla obcokrajowców ze społeczności akademickiej. Oprócz bieżącej pomocy administracyjnej, regularnie organizuje ono warsztaty i wydarzenia integracyjne.

Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również oceny kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów.

System wsparcia i motywowania studentów jest regularnie monitorowany, oceniany i doskonalony. Dla kierunku socjologia są to przede wszystkim ciała kolegialne, takie jak Rada Programowa, Rada

Instytutu Socjologii, Rada Wydziału Nauk Społecznych, Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Oceny Jakości Kształcenia. W ich ramach odbywa się dyskusja (także z udziałem studentów) na temat wsparcia, uchwalają one odpowiednie zmiany w przepisach i opiniują decyzje personalne. Dyrekcja Instytutu corocznie sprawozdaje złożone na jej ręce skargi i wnioski, wskazując w jaki sposób rozwiązano podnoszone w nich problemy, a także sprawozdaje przebieg kształcenia i ocenia jego jakość, w tym udzielane studentom wsparcie. Pośrednio studenci podejmują kwestię wsparcia w ankietach ewaluacyjnych, jeśli jest to związane z realizowanym przedmiotem. Na bieżąco przekazują także sugestie, postulaty i informację zwrotną. Mogą zgłaszać również propozycje do Akademickiego Budżetu Otwartego.

Ocenie podlega również aktywność kadry wspierającej. Zarządzenie nr 104/2023 Rektora w sprawie wprowadzenia Systemu Oceny Okresowej pracowników niebędących nauczycielami akademickimi w Uniwersytecie Wrocławskim reguluje procedurę oceniania kadry wspierającej. Ma ono na celu rozwój i podnoszenie efektywności wykonywania zadań realizowanych przez pracowników, właściwe planowanie oraz prowadzenie działań z obszaru zarządzania kapitałem ludzkim. W procesie rekrutacji tej kadry zwraca się uwagę na znajomość języka angielskiego. Obsługa zapewniana przez dziekanaty UWr była kompleksowo badana przez Samorząd Studentów UWr w ramach badania "Dziekanat na Medal" (2019). Dzięki wnioskom z badań zrjonalizowano przydział zadań pracownikom (tworząc zespoły składające się z osób o różnorodnym doświadczeniu) oraz wprowadzono elektroniczny system kolejkowy. Inne działania doskonalące to rosnąca aktywność kadry wspierającej (sekretariat Instytutu i Dziekana, Dziekanat) w zakresie kursów językowych i wyjazdów zagranicznych, powołanie Welcome Center i regularnie organizowane szkolenia dla kadry i studentów. Zreorganizowano także przebieg immatrykulacji, obecnie wydarzeniu temu towarzyszą szkolenia (dotyczące bezpieczeństwa, administracyjne, antydyskryminacyjne), oprowadzanie po kampusie WNS i spotkanie z pracownikami dziekanatu połączone z wydawaniem legitymacji.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępnianej publicznie informacji o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach

Dostęp do informacji publicznej w Instytucie Socjologii jest zapewniany w sposób kompleksowy, przyjazny, czytelny i na bieżąco, uwzględniając przy tym potrzeby różnych grup odbiorców. Strona internetowa Instytutu Socjologii UWr zapewnia łatwy i wygodny dostęp do informacji związanych z całościowym funkcjonowaniem jednostki: kierunkami kształcenia, procesem nauczania, prowadzonymi badaniami i realizowanymi projektami naukowymi, organizowanymi wydarzeniami, osiągnięciami pracowników i studentów czy codziennym życiem społeczności Instytutu. Zawiera także charakterystykę ośrodka i opis jego struktury. Informacja jest dostępna publicznie dla jak najszerszego grona odbiorców, bez ograniczeń w postaci sprzętu czy oprogramowania, z dbałością o spójną identyfikację wizualną i przy wsparciu infrastruktury technologicznej Uniwersytetu Wrocławskiego. Strona jest również dostępna dla osób słabo widzących. Kwestie te regulują Zarządzenie nr 140/2019 Rektora UWr w sprawie Systemu Identyfikacji Wizualnej Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Zarządzenie nr 273/2022 Rektora UWr w sprawie oficjalnych kont w mediach społecznościowych, których rejestr prowadzi Uniwersytet Wrocławski.

Informacja publiczna przekazywana jest poprzez kilka istniejących kanałów komunikacji, które wzajemnie się uzupełniają i zapewniają dostęp zróżnicowanym grupom odbiorców – pracownikom, studentom, administracji, interesariuszom zewnętrznym, opinii publicznej:

- stronę internetową Instytutu <https://www.socjologia.uni.wroc.pl/> obecnie w procesie modernizacji i przenoszenia na adres <https://socjologia.uwr.edu.pl/>
- stronę Wydziału Nauk Społecznych <https://wns.uwr.edu.pl/>
- stronę Uniwersytetu Wrocławskiego <https://uwr.edu.pl/>
- Uniwersytecki System Obsługi Studentów (USOS) <https://usosweb.uni.wroc.pl/>
- Biuletyn Informacji Publicznej <https://bip.uni.wroc.pl/>
- e-maile w domenie uniwersyteckiej @uwr.edu.pl
- profile w serwisie społecznościowym facebook: <https://www.facebook.com/InstytutSocjologiiUWr>, <https://www.facebook.com/InterculturalMediation/>, <https://www.facebook.com/AKNSPSPoMoc/>, <https://www.facebook.com/skn.kse.uwr/>, <https://www.facebook.com/kololewicowe/>, <https://www.facebook.com/KissUWr/>, <https://www.facebook.com/knss.uwr>
- biuletyn informacyjny WNS: <https://wns.uwr.edu.pl/Wydzial/Media-WNS/>
- wydarzenia Instytutu promowane są także na zaprzyjaźnionych stronach, m.in. Polskiego Towarzystwa Socjologicznego o. Wrocław i Strefy Kultury Wrocław.

Obecna strona Instytutu działa od 2017 roku i została dostosowana do wszelkich wymogów stawianych przez przepisy, jest dostępna dla osób z niepełnosprawnościami, m.in. umożliwia powiększenie czcionki i zmianę kontrastu. Informacje są zamieszczane zarówno w języku polskim, jak i angielskim (strona jest dwujęzyczna), co ułatwia dostęp do nich studentom obcojęzycznym, posługującym się językiem angielskim i kandydatom na studia pochodzącym spoza Polski. Obecnie trwa proces przenoszenia strony na nowy adres w ramach multiportalu, który łączy wszystkie strony uniwersyteckie w jeden system, co usprawnia pracę i zwiększa bezpieczeństwo.

Na stronie internetowej informacje są katalogowane poprzez tematycznie i przejrzysto ułożone zakładki. W zakładce „Instytut” udostępniane są ogólne informacje dotyczące działania jednostki wraz z istniejącą strukturą. Można w niej także odszukać informacje na temat aktualnych wydarzeń, jak i projektów naukowych i edukacyjnych. Dane dotyczące wydarzeń archiwalnych przechowywane są w zakładce „Wydarzenia”.

Zakładka „Studenci” umożliwia przejście do ogłoszeń kierowanych do studentów i do planów zajęć. Dokumentuje także działalność studencką (w tym kół naukowych), informuje o możliwościach

w zakresie wymiany studenckiej, udostępnia regulaminy i dokumenty związane z istniejącymi w Instytucie kierunkami (takie, jak programy studiów, efekty uczenia się i ich matryce, regulamin studiów, zasady dyplomowania i archiwizacji prac, zasady pisania prac dyplomowych, zasady przeprowadzania egzaminów, zasady przyznawania Indywidualnej Organizacji Studiów czy warunki wyboru zajęć wybieralnych z programu MITRA). Znajdują się tam także uchwały dotyczące programów studiów, w tym informacje o przyznawanych kwalifikacjach i tytułach zawodowych. Informacje o pomocy materialnej i sprawach bytowych znajdują się na stronie wydziału.

W zakładce „Pracownicy” umieszczone są osobiste profile pracowników i doktorantów, dzięki którym nie tylko udostępniają oni informacje dotyczące osiągnięć, publikacji, projektów badawczych, staży czy wystąpień konferencyjnych, ale informują również o prowadzonych przedmiotach, konsultacjach i zamieszczają swoje dane kontaktowe.

Kolejna podstrona – „Rekrutacja” – udostępnia informacje poświęcone rekrutacji na kierunki studiów, w szczególności wykaz wymaganych dokumentów, opis kierunków i zasady rekrutacyjne. W wyborze właściwego kierunku zainteresowanym pomaga quiz dla kandydatów. Kompleksowe informacje rekrutacyjne zawiera strona <https://rekrutacja.uni.wroc.pl/>.

Afiliowane w Instytucie czasopisma naukowe – „Forum Socjologiczne” i „Fabrica Societatis” – mają na stronie Instytutu odrębne zakładki, które przekierowują na właściwe dla tych wydawnictw strony, gdzie widnieją informacje związane z profilem działalności, dane redakcji, wytyczne dla autorów czy ogłoszenia o naborze tekstów do numerów.

Strukturę strony uzupełnia zakładka przekierowująca do strony Kolegium Doktorskiego Socjologii i podstrona z danymi kontaktowymi Instytutu. U dołu witryny zamieszczona została – dla ułatwienia nawigacji po stronie – jej mapa, jak również wymagana względami prawnymi i etycznymi „Polityka prywatności”.

W przypadku konieczności uzyskiwania bardziej szczegółowych informacji niż te zamieszczone na stronie, witryna przekazuje dane kontaktowe – mailowe, telefoniczne i pocztowe – sekretariatu Instytutu i Dziekanatu WNS. Interaktywna mapa pomaga w lokalizacji geograficznej Instytutu i dojeździe na miejsce.

Informacje na stronie są uzupełniane oraz uaktualniane na bieżąco przez upoważnionych pracowników administracyjnych i naukowych. Dostosowane zostały do różnych grup odbiorców, w tym obecnych i przyszłych studentów, pracowników badawczo-dydaktycznych, interesariuszy zewnętrznych. Ponadto wszystkie wewnętrzne akty prawne wydawane przez Uniwersytet Wrocławski, w szczególności uchwały senatu i zarządzenia rektora UWr, upubliczniane są poprzez Biuletyn Informacji Publicznej (BIP). Od 2022 r. na BIP umieszcza się również uchwały Rady Wydziału Nauk Społecznych. Szczegółowo regulowane kwestie (np. procedura potwierdzania efektów uczenia się, Zarządzenie nr 131/2022 Rektora UWr w sprawie procedury potwierdzania efektów uczenia się; zasady uznawania efektów uczenia się zawarte m.in. w Regulaminie Studiów) są łatwo dostępne w postaci plików pdf z treścią przepisów.

Kolejnym kanałem przekazywania informacji publicznej jest Uniwersytecki System Obsługi Studentów (USOS) (<https://usosweb.uni.wroc.pl/>), gdzie studenci mogą znaleźć informacje dotyczące grup zajęciowych, wykazy literatury, sylabusy, warunki zaliczenia, stosowane metody dydaktyczne, efekty uczenia się, a także w bezpośredni sposób nawiązać komunikację z prowadzącymi. USOS umożliwia sprawdzanie ocen, wypełnianie ankiet studenckich (jest to możliwe również przez aplikację mobilną) czy kontakt z administracją uczelni. W systemie USOS publikowane są również plany zajęć (których wydruki zawieszają się w gablotach na korytarzu).

Dostęp do informacji i komunikację ze studentami oraz innymi osobami zainteresowanymi działalnością dydaktyczną i naukową pracowników ułatwia również standaryzacja adresów e-mailowych (w domenie uwr.edu.pl) zarówno dla kadry, jak i dla studentów. Używanie wyłącznie adresów mailowych Uniwersytetu gwarantuje bezpieczeństwo danych, prywatność i identyfikację uczestników.

Uzupełnieniem strony internetowej jest profil Instytutu w serwisie społecznościowym facebook („Instytut Socjologii Uniwersytet Wrocławski”, <https://www.facebook.com/InstytutSocjologiiUWr>).

Profil zyskał polubienia i jest obserwowany przez ok. 1700 użytkowników portalu. Służy zamieszczaniu ogłoszeń, dokumentowaniu na bieżąco życia instytutowego, udostępnianiu zdjęć z organizowanych wydarzeń czy informowaniu o osiągnięciach pracowników, doktorantów, studentów i studenckich kół naukowych. Możliwość zamieszczania komentarzy przez użytkowników pod postami wprowadza szybszą i łatwiejszą ścieżkę kontaktową z Instytutem. Na tym samym portalu, w języku angielskim, prowadzony jest profil specjalności „Intercultural Mediation” (<https://www.facebook.com/InterculturalMediation/>). Oprócz tego informacje dla studentów przekazywane są na fanpage’ach kół naukowych, Samorządu studenckiego, Wydziału Nauk Społecznych oraz Uniwersytetu Wrocławskiego, a także za pośrednictwem snapchata WNS i UW. Narzędzia mediów społecznościowych, oprócz samej strony Instytutu, są wykorzystywane skutecznie w promocji kierunku socjologia.

Osiągnięcia Instytutu upowszechniane są także w wydawanym przez WNS Biuletynie, dostępnym pod adresem <https://wns.uwr.edu.pl/Wydzial/Media-WNS/>. Pracownicy Instytutu włączają się w działania promocyjne i informacyjne na innych kanałach Wydziału, takich jak filmy i podcasty w serwisach Youtube i Spotify.

Dostęp do informacji publicznej jest realizowany również poprzez działania stacjonarne na Wydziale Nauk Społecznych. Mowa tu o takich wydarzeniach jak Drzwi Otwarte WNS czy Dni Instytutu Socjologii. Dyrekcja i pracownicy Instytutu poprzez swoją obecność na tych wydarzeniach przekazują w sposób zarówno zorganizowany, jak i nieformalny, informacje na temat działalności jednostki. Ponadto, w dniu inauguracji studiów na wydziale, dyrekcja Instytutu spotyka się ze studentami pierwszych lat i informuje ich szczegółowo o źródłach i dostępności informacji, sposobach ich uzyskania oraz o pracownikach służących wsparciem.

Sposoby, częstość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji, udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczność działań doskonalących w tym zakresie

Publiczny dostęp do informacji podlega systematycznej weryfikacji na różnych poziomach. Aktywność związana z prowadzeniem kierunku socjologia ogniskuje się przede wszystkim wokół strony Instytutu i fanpage’ów na facebooku. Strona aktualizowana jest w trybie ciągłym, stosownie do pojawiających się aktualności, organizowanych wydarzeń czy ogłoszeń dla studentów. Dodatkowo, co semestr aktualizowane są informacje stanowiące ramę dla organizacji procesu dydaktycznego: plany zajęć, obsada, konsultacje czy procedura zapisów na zajęcia wybieralne. Aktualizacja informacji odbywa się również wraz z każdą zmianą programową oraz innymi ważnymi okolicznościami. Podobne mechanizmy regulują funkcjonowanie strony wydziałowej i uniwersyteckiej. Czytelność, jakość i zakres dostępu do informacji ulega systematycznej poprawie. Czołowym działaniem doskonalącym jest trwające obecnie wdrażanie multiportalu. Za treści zamieszczane na stronach merytorycznie odpowiada Dyrekcja Instytutu oraz moderatorzy, a technicznie Sekretariat Instytutu oraz Sekcja Informatyczna WNS. Sekretariat odpowiada również za udzielanie interesantom informacji mailowo, telefonicznie oraz w bezpośrednim kontakcie.

W trakcie spotkań ze studentami tematyka cyfryzacji odgrywa istotną rolę. Uniwersytet Wrocławski jest szeroko otwarty na udział różnych grup interesariuszy w zgłaszaniu sugestii, wskazywaniu barier oraz we wprowadzaniu innowacji. Przykładem może być konsekwentnie rozwijana aktywność w mediach społecznościowych (facebook, snapchat, instagram), popularnych wśród młodych ludzi. Na życzenie studentów wprowadzono także system elektronicznej rejestracji do dziekanatu, po zalogowaniu dostępne są informacje dotyczące wolnych terminów.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencje i zakres odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku

System zapewniania jakości kształcenia na kierunku socjologia obejmuje wszystkie szczeble organizacyjne Uniwersytetu. Po pierwsze, wprowadzono szereg regulacji ogólnouczelnianych:

- Uchwała nr 34/2020 Senatu UWr w sprawie *Strategii rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego na lata 2021-2030*. Dokument ten opisuje misję, wartości oraz wizję rozwoju Uniwersytetu, a także wskazuje cele strategiczne i operacyjne wraz założeniami na w/w lata
- Uchwała nr 20/2021 Senatu UWr w sprawie *funkcjonowania w Uniwersytecie Wrocławskim Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia*, która określa podstawowe cele, zasady działania i organizację funkcjonowania USZJK, a także szczeble i sposoby monitorowania jakości kształcenia
- Uchwała nr 1/2022 Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia w sprawie *powołania zespołów w ramach Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia*; ustala ona koordynatorów, skład i zadania następujących zespołów: ds. akredytacji Polskiej Komisji Akredytacyjnej, ds. tutoringów, ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów, ds. opracowywania szczegółowych zadań UKJK oraz ds. raportowania działań projakościowych
- Zarządzenie nr 239/2022 Rektora UWr w sprawie *określenia szczegółowych zadań Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz zespołów ds. jakości kształcenia i ds. oceny jakości kształcenia*, które określa kształt uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia w UWr oraz zadania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia i wydziałowych zespołów ds. jakości kształcenia i oceny jakości kształcenia
- Zarządzenie nr 119/2023 Rektora UWr w sprawie *prowadzenia i raportowania wybranych działań projakościowych w Uniwersytecie Wrocławskim*, określa ono szczegółowo narzędzia monitorowania jakości i efektywności kształcenia.

Stanowią one ramy funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Bieżący nadzór nad kształceniem na poziomie uczelni sprawują władze rektorskie, a także Senat wraz z Senacką Komisją Nauczania.

Po drugie, o jakość kształcenia dba się na poziomie wydziału. Funkcjonuje na nim Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia i Oceny Jakości Kształcenia (obraduje on pod przewodnictwem prodziekana ds. kształcenia, a w pracach biorą udział przedstawiciele studentów i doktorantów). Opiniuje on programy studiów, zmiany programowe, porusza bieżące problemy związane z dydaktyką, implementuje zmiany organizacyjne i formalne, kontroluje poprawność przebiegu procesu dydaktycznego. Wszelkie zmiany podlegają zatwierdzeniu przez Radę Wydziału. Bieżącą organizację dydaktyki i jej nadzór zapewniają władze dziekańskie.

Po trzecie, na poziomie Instytutu odpowiedzialność za dbanie o jakość kierunku spoczywa na Dyrekcji, Radzie Instytutu oraz Radzie programowej (z.3.10.1). Rada programowa współpracuje z Dyrekcją w zakresie zapewnienia jakości kształcenia, w tym w przygotowaniu odpowiedniej jakości dokumentacji związanej z jakością kształcenia i oceną kierunku, proponowaniu zmian w programie kształcenia, proponowaniu obsady, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, przygotowywaniu na wniosek Dyrektora Instytutu dokumentacji związanej z kierunkiem studiów (z. 3.10.2). Rada Instytutu m.in. opiniuje programy studiów i zmiany programowe, zatwierdza tematy prac dyplomowych, opiniuje zatrudnienie osób prowadzących zajęcia na umowy cywilno-prawne.

Warto również wspomnieć o procedurze kontroli zarządczej na UWr (Zarządzenie nr 218/2021 Rektora UWr w sprawie *organizacji, trybu i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w UWr*), obejmującej środowisko wewnętrzne, cele i zarządzanie ryzykiem, mechanizmy kontroli, informację i

komunikację, monitorowanie i ocenę. Jest to wszechstronny instrument zapewniający prawidłowy przebieg nadzoru nad kierunkiem socjologia.

Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Aktualnym dokumentem regulującym zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów jest Zarządzenie Nr 214/2023 Rektora UWr w sprawie wprowadzenia *Zasad projektowania i dokumentowania programów studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich uruchamianych i modyfikowanych od roku akademickiego 2023/2024*. Reguluje on szczegółowo wymienione procedury, zawiera wzory dokumentów, a także określa terminy dokonywania zmian, mając na celu dbałość o jakość kształcenia. Zmiany w programach studiów są wprowadzane z początkiem nowego cyklu kształcenia oraz udostępniane na stronie BIP UWr i na stronie internetowej jednostki organizującej studia. Warto podkreślić innowacyjność zarządzenia, której wyrazem jest choćby uregulowanie kwestii wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość w projektowaniu programu studiów.

Inicjatorem zmodyfikowania programu studiów na kierunku socjologia w roku akademickim 2020/21 była Rada programowa tego kierunku we współpracy z Dyrekcją IS. Zaprojektowała ona program i przygotowała wniosek zawierający nazwę wydziału, kierunku, poziom studiów, profil kształcenia oraz formę lub formy studiów, liczbę semestrów, liczbę punktów ECTS wymaganą do ukończenia studiów na danym poziomie, tytuł zawodowy nadawany absolwentom; koncepcję kształcenia, przyporządkowanie kierunku do dziedziny, opis sylwetki absolwenta. W przygotowaniu wniosku zasięgnięto opinii interesariuszy wewnętrznych (studenci i pracownicy) oraz zewnętrznych (otoczenie społeczno-gospodarcze). Program uzyskał pozytywną opinię Rady Instytutu i Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Oceny Jakości Kształcenia, a następnie został zatwierdzony przez Radę Wydziału. Kolejno, pozytywnie zaopiniowała go Senacka Komisja Nauczania, a następnie został on uchwalony przez Senat pod przewodnictwem Rektora. W przygotowaniu wniosku dużym wsparciem była administracja uczelniana w postaci Sekretariatu Instytutu Socjologii, Dziekanatu Wydziału Nauk Społecznych oraz Działu Nauczania. Odrębną uchwałą określono zasady rekrutacji na oba stopnie.

Sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródła informacji wykorzystywane w tych procesach

Program kierunku socjologia podlega systematycznemu monitorowaniu oraz dokonywany jest jego okresowy przegląd. Wyrazem tego jest opracowanie nowego programu, obowiązującego od roku akademickiego 2021/22, który cechuje idea łączenia klasycznego kanonu socjologicznego z aplikacyjnymi wymaganiami współczesnego rynku i rozwojem kompetencji badawczych. Optymalnie rozłożono w nim proporcję liczby godzin w bezpośrednim kontakcie z prowadzącym do samodzielnej pracy studenta, a także zwiększono upodmiotowienie studentów zastępując specjalności ścieżkami tematycznymi do wyboru.

Bieżące monitorowanie programu kierunku socjologia polega na analizie ankiet ewaluacyjnych oraz przeprowadzaniu hospitacji i analizie protokołów z niej przez zastępcę dyrektora Instytutu ds. dydaktycznych przy udziale Rady programowej kierunku. Służy to wsparciu w obsadzaniu zajęć i modyfikowaniu treści problemowych poruszanych na zajęciach. Jest to również informacja zwrotna dla pracownika. Monitorowanie i przegląd o charakterze programowym ma miejsce podczas spotkań Rady Programowej z udziałem Dyrekcji, a także obrad Rady Instytutu. Poruszane są tam kwestie relacji między przedmiotami (przypisanie do semestrów, kolejność, liczba godzin i przypisanych punktów ECTS, realizowane efekty uczenia się i ich metody weryfikacji, zakres tematyczny), metod nauczania, współpracy ze studentami (w szczególności wpływu programu na ich aktywizację, satysfakcja z programu studiów, warunki studiowania, wsparcie w procesie uczenia się), współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (w tym potencjalne nowe miejsca realizacji praktyk, a także drogi zawodowe absolwentów), zakresu uwzględniania w programie metod i technik kształcenia na

odległość. Analizowana jest struktura ocen, co pozwala na identyfikację trudności, z jakimi mierzą się studenci na konkretnych zajęciach. Ważnym instrumentem monitorującym jest zatwierdzanie tematyki prac dyplomowych przez Radę Instytutu, co pozwala rozpoznać kierunki badawcze i popularność wybieranych metod. Rada Programowa zatwierdza również przedmioty wybieralne w ramach bloków tematycznych, na zasadach określonych w programie. Po zakończeniu pełnego cyklu kształcenia przez oba stopnie (po roku 2023/24) przewidziana jest kompleksowa ewaluacja programu i jego ewentualna modyfikacja.

Co roku przygotowywane jest sprawozdanie z oceny jakości kształcenia, które omawiane jest na Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia i Oceny Jakości Kształcenia, a także na Radzie Wydziału. Wnioski i rekomendacje w nim zawarte są podstawą działań doskonalących. Warto również zaznaczyć, że systematycznemu przeglądowi podlegają również zasady i tryb rekrutacji, w tym wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji i kryteria kwalifikacji, a także limity przyjęć na poszczególne kierunki studiów. Są one przejrzyste, bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse podjęcia studiów. Określa się je w ten sposób, by przyjęci kandydaci mogli osiągnąć przewidziane w programie efekty uczenia się.

Na specjalności anglojęzycznej Intercultural Mediation istotną inspiracją programową są programy studiów ośrodków współpracujących z Uniwersytetem Wrocławskim w ramach konsorcjum Erasmus Mundus MITRA. Współpraca ta dowodzi wysokiej jakości programu studiów na kierunku, aktualności podejmowanej w nim tematyki i nowatorstwa przeprowadzanych w ośrodku wrocławskim badań.

Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystanie wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów

Osiągnięcie efektów uczenia się przez studentów kierunku socjologia oceniane jest zarówno w odniesieniu do przedmiotów zawartych w programie, jak i całego procesu zakończonego uzyskaniem dyplomu.

Postępy prac studentów są oceniane w perspektywie krótko, średnio- i długookresowej. W perspektywie krótkookresowej, czyli krótszej niż semestr, podstawowym narzędziem monitorowania i oceny postępów studentów jest ocenianie ich pracy na zajęciach oraz prac zadawanych do samodzielnego (lub grupowego) wykonania poza zajęciami. Pozwala to na wprowadzanie modyfikacji przyjętych założeń przedmiotu (w zakresie niewpływającym na założone efekty uczenia się). Perspektywa średniookresowa (semestr) przede wszystkim pozwala oszacować, czy i w jakim stopniu zostały osiągnięte przedmiotowe efekty uczenia się w aspekcie realizowanym przez dany przedmiot – dla każdego studenta indywidualnie, co jest realizowane z wykorzystaniem takich narzędzi jak kolokwia, prace semestralne i egzaminy, a także w odniesieniu do zespołów i grup studentów. W perspektywie semestralnej efekty uczenia się są weryfikowane także na proseminariach i seminariach dyplomowych.

W perspektywie długookresowej (kilkuletniej) monitoring i ocena postępów studentów przyjmują formę egzaminu dyplomowego, sprawdzającego zarówno przygotowanie studenta, jak i jego pracę dyplomową. Kluczową rolę odgrywają tu opiekunowie naukowcy, przewodniczący komisji i recenzenci; tematy prac dyplomowych są również zatwierdzane przez Radę Instytutu. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się na zakończenie kształcenia została znacząco rozbudowana i ustrukturyzowana. Prowadzona od lat w Instytucie Socjologii dyskusja nad kształtem egzaminu końcowego przekuła się w efekcie w przygotowanie szczegółowego dokumentu opisującego procedurę dyplomowania na studiach I i II stopnia. Dokument określa charakter i zawartość prac dyplomowych, zasady organizowania i prowadzenia seminariów dyplomowych, przygotowania do i przebieg egzaminu dyplomowego oraz zasady sporządzania recenzji (z. 3.1.3). Przyjęte rozwiązania służą podniesieniu jakości prac dyplomowych poprzez precyzyjne określenie kryteriów, które powinny spełniać oraz podnoszą porównywalność stosowanych wobec prac i egzaminów wymagań i ocen.

Przydatność efektów uczenia się na rynku pracy lub dalszej edukacji w odniesieniu do nowego programu studiów może być oceniona po dyplomowaniu pierwszych absolwentów, co w przypadku studiów II stopnia miało miejsce w minionym roku akademickim, a w przypadku studiów I stopnia będzie miało miejsce za rok. Jednocześnie już teraz można stwierdzić, że zostały one pozytywnie ocenione przez pracodawców opiniujących kierunek, ze względu na rozbudowanie kompetencji badawczych i związanych z przygotowaniem do działania w zmiennym otoczeniu. Z rozmów ze studentami I stopnia wynika, iż są zainteresowani podjęciem kształcenia na II stopniu, a studenci II stopnia rozważają kontynuację kształcenia w szkole doktorskiej. Warto wskazać, iż przydatność poprzednich efektów uczenia się została pozytywnie zweryfikowana rynkowo, czego potwierdzeniem są dane z systemu ELA wskazujące na niski stopień bezrobocia i krótki czas poszukiwania pracy przez absolwentów wrocławskiej socjologii. W rankingu kierunków studiów „Perspektywy 2023” socjologia w Uniwersytecie Wrocławskim zajęła szóste miejsce, w tym w kryterium „ekonomiczne losy absolwentów” trzecią pozycję w Polsce.

Zakres, forma udziału i wpływu interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

Efekty uczenia się i zmiany w programie studiów były wypracowane w rezultacie konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi Instytutu Socjologii. Odbyły się spotkania ze studentami (w tym zasięgnięto opinii samorządu studenckiego) i pracownikami, w trakcie których przekazywali swoje propozycje, postulaty oraz uwagi i zastrzeżenia związane z poprzednim i przygotowywanym wówczas programem studiów. Dokonano analizy ankiet studenckich i hospitacji, biorąc pod uwagę komentarze dotyczące procesu kształcenia. Pracownicy biorą udział w spotkaniach dyrekcji i władz dziekańskich dotyczących przygotowania strategii Instytutu Socjologii, a także analizy SWOT. Ich elementem jest prowadzenie i doskonalenie dydaktyki, z wiodącą rolą kierunku socjologia. Systematycznie odbywają się spotkania z opiekunami lat i starostami lat. Co roku w dzień immatrykulacji ma miejsce spotkanie Rady Programowej i Dyrekcji z nowoprzyjętymi studentami. Szczególną uwagę poświęca się studentom zagranicznym (zarówno ze specjalności Intercultural Mediation, jak i Erasmus+ oraz MITRA), organizując im spotkania adaptacyjne i integracyjne. Są one okazją do wysłuchania ich głosu na temat polskiego systemu kształcenia i ewentualnych barier związanych z przyjętymi w Uniwersytecie Wrocławskim rozwiązaniami.

Interesariusze zewnętrzni pomagali doskonalić program studiów przedstawiając swoje opinie i propozycje dotyczące nowego programu. Ze względu na trwającą wówczas pandemię konsultacje przyjęły przede wszystkim formę zdalną, przygotowano specjalny kwestionariusz oceny programu studiów (z. 3.1.2). W kilku przypadkach udało się odbyć spotkania w czasie rzeczywistym. Obecnie rozmowy z interesariuszami zewnętrznymi są kontynuowane, a relacje z nimi są podtrzymywane i rozwijane. Potencjalni pracodawcy informują nas o swoich potrzebach i wymaganiach stawianych potencjalnym pracownikom, co eliminuje ryzyko niekompatybilności między programem a potrzebami otoczenia. W program wpisana jest elastyczna formuła reagowania na takie zgłoszenia, poprzez wprowadzanie przedmiotów wybieralnych o aktualnej tematyce przypisanych do odpowiednich bloków. Kolejna runda konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym planowana jest po zakończeniu kształcenia przez studentów I stopnia. Stale utrzymywany jest również kontakt z absolwentami, którzy dzielą się z nami informacjami na temat przydatności studiów w pracy zawodowej. Obecnie trwa kampania “Wszystko zaczęło się na UW!” z udziałem naszych absolwentów (https://pl.linkedin.com/posts/uniwroc_wszystko-zacz%C4%99%C5%82o-si%C4%99-na-uwr-na-uwr-studiowa%C5%82am-activity-7071395239915081728-DVB8)

Sposoby wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku

Kierunek socjologia systematycznie jest poddawany ocenie programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Ostatnia miała miejsce w roku akademickim 2017/18 i zakończyła się oceną

pozytywną. Zarówno jej wynik, jak i szczegółowe treści zawarte w raporcie zespołu wizytującego, stanowią dla nas cenne informacje na temat jakości procesu dydaktycznego w Instytucie Socjologii i są wykorzystywane w doskonaleniu kierunku socjologia. Słusznie podniesiono wówczas kwestię udziału studentów w grantach badawczych realizowanych we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, który uległ znacznej intensyfikacji w obecnie ocenianym okresie. Zwrócono również uwagę na problem wsparcia działalności kół naukowych. W odpowiedzi na to Dyrekcja zwiększyła wsparcie finansowe i organizacyjne ich działań, zmodernizowała przeznaczone dla nich pomieszczenie, co więcej, liczba kół w Instytucie uległa zwiększeniu. Zewnętrznym potwierdzeniem wysokiej jakości kształcenia jest również uczestnictwo w konsorcjum Erasmus Mundus MITRA. Aplikacja współtworzona przez pracowników Instytutu Socjologii UW r została pozytywnie oceniona, a o elitarności członkostwa zaświadcza, że w Polsce takich programów jest zaledwie 10.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <p>Nowy zreformowany programów studiów nastawiony na elastyczną i nowoczesną edukację, dostosowaną do wymogów rynku pracy w zakresie kształcenia odnoszącego się do praktyki gospodarczej i instytucjonalnej.</p> <p>Atrakcyjna dla studentów oferta specjalności uzupełniona na studiach II stopnia o specjalność prowadzoną w języku angielskim.</p> <p>Wysoki poziom umiędzynarodowienia procesu kształcenia i działalności naukowej kadry badawczo-dydaktycznej.</p> <p>Kadra dydaktyczna o wysokich kompetencjach naukowych i dydaktycznych.</p> <p>Szeroka oferta podnoszenia kwalifikacji i mobilności krajowej i międzynarodowej dla studentów i pracowników badawczo-dydaktycznych w ramach różnorodnych programów (Erasmus+, MOST, CEEPUS, Arqus, IDUB i umowy bilateralne).</p>	<p>Słabe strony</p> <p>Częste łączenie przez studentów pracy zawodowej ze studiami, co skutkuje mniejszym zainteresowaniem aktywnością naukową, udziałem w programach mobilności oraz działalnością w samorządzie i kołach naukowych.</p> <p>Zbyt małe środki finansowe na satysfakcjonującą modernizację infrastruktury dydaktycznej w stosunku do potrzeb.</p> <p>Ograniczone środki finansowe na podnoszenie kompetencji dydaktycznych pracowników Instytutu.</p> <p>Peryferyjne położenie kampusu Wydziału Nauk Społecznych w stosunku do ulokowanych centralnie jednostek Uniwersytetu, co może wpływać na podejmowanie studiów na kierunku.</p>
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <p>Realizacja różnorodnych programów w Uniwersytecie Wrocławskim w ramach projektu Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza, które stwarzają szansę na rozwój umiędzynarodowienia (wyjazdy pracowników, dodatki motywacyjne za prestiżowe publikacje, granty indywidualne na realizację projektów badawczych).</p> <p>Udział Uniwersytetu Wrocławskiego w sieci Arqus – European University Alliance i szansa na rozwój umiędzynarodowienia studentów i kadry badawczo-dydaktycznej.</p> <p>Rosnące znaczenie Wrocławia jako ośrodka akademickiego i Uniwersytetu Wrocławskiego jako uczelni badawczej na arenie krajowej i międzynarodowej.</p> <p>Coraz większe znaczenie na rynku pracy miękkich kompetencji społecznych, co stwarza szansę na wzrost zainteresowania wśród kandydatów kierunkiem socjologia.</p> <p>Podnoszenie kompetencji kadry w zakresie e-learningu i otwarcie nowych ścieżek uatrakcyjnienia oferty dydaktycznej poprzez kursy uzupełniające.</p>	<p>Zagrożenia</p> <p>Niż demograficzny i zmniejszająca się liczba kandydatów na studia.</p> <p>Niska świadomość podmiotów gospodarczych w zakresie wspólnoty interesów, jaka je wiąże z instytucjami edukacyjnymi i – co za tym idzie – słabe zainteresowanie podmiotów gospodarczych i instytucji publicznych współpracą z Instytutem Socjologii w zakresie rozwoju działalności dydaktycznej.</p> <p>Brak stabilności prawnej i – co za tym idzie – stabilizacji instytucjonalnej funkcjonowania szkolnictwa wyższego.</p> <p>Spadek zainteresowania pracą akademicką wśród młodych badaczy, co stwarza zagrożenie braku wysoko wykwalifikowanej kadry dydaktycznej.</p> <p>Niskie nakłady na naukę i brak możliwości tworzenia systemów motywacyjnych w zakresie podnoszenia kompetencji naukowych i dydaktycznych kadry.</p>

(Pieczęć uczelni)

.....
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
(podpis Rektora)

....., dnia
(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 18. Liczba studentów ocenianego kierunku²

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	85	66	32	-
	II	65	46	6	-
	III	50	40	12	-
	IV	-	-	-	-
II stopnia	I	39+8(IM)=47	32+12(IM)=49	-	-
	II	19+4(IM)=23	15+7(IM)=22	-	-
jednolite studia magisterskie	I	-	-	-	-
	II	-	-	-	-
	III	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-
	V	-	-	-	-
	VI	-	-	-	-
Razem:		270	211	50	-

Tabela 19. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2020/21	125	39	19	9
	2021/22	94	32	16	4
	2022/23	85	33	32	9
II stopnia	2020/21	40	38	-	-
	2021/22	31	20	-	-
	2022/23	31	19	-	-
jednolite studia magisterskie	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
Razem:					

²Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 20. Wskaźniki dotyczące programu studiów na kierunku socjologia, I stopnia poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)³

SOCJOLOGIA, STUDIA STACJONARNE I STOPNIA

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów 180 punktów ECTS 1845 godzin
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	1730
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	172 punkty ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	180 punktów ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	11 punktów ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	76 punktów ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	4 punkty ECTS
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁵	60 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godzin
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./25 godzin
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./nd

³ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

⁴ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁵ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

SOCJOLOGIA, STUDIA STACJONARNE II STOPNIA

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry 120 punktów ECTS 900 godzin
łącna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁶	795 godzin
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	112 punkty ECTS
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	120 punktów ECTS
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5 punktów ECTS
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	78 punktów ECTS
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	nd
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁷	nd
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	nd
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./60h
2. łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./ nd

⁶ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

SOCJOLOGIA, STUDIA STACJONARNE II STOPNIA, SPECJALNOŚĆ INTERCULTURAL MEDIATION

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry 121 punktów ECTS (studenci zagraniczni)/ 120 punktów ECTS (studenci polskojęzyczni) 855 godzin
łącna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸	855 godzin
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	121/120 punktów ECTS
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	121/120 punktów ECTS
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	7 ECTS
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	56 (studenci zagraniczni) 55 (studenci polskojęzyczni)
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	4 punkty ECTS
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁹	60 godzin
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./60h
2. łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./ nd

⁸ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁹ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

Tabela 21. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów¹⁰

SOCJOLOGIA, STUDIA I STOPNIA

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Wstęp do socjologii	wykład/ćwiczenia	60/60	13
Filozofia społeczna	wykład/ćwiczenia	30/30	5
Najnowsza historia społeczna	wykład	30	3
Ekonomia	wykład/ćwiczenia	30/30	5
Statystyka dla socjologów	ćwiczenia	60	8
Metody i techniki badań jakościowych w naukach społecznych	ćwiczenia	30	4
Warsztaty komputerowe	ćwiczenia	15	1
Współczesne problemy społeczne	ćwiczenia	30	3
Historia myśli socjologicznej	wykład/ćwiczenia	30/30	8
Logika	ćwiczenia	30	3
Ćwiczenia terenowe	ćwiczenia	60	3
Metody i techniki badań ilościowych w naukach społecznych	ćwiczenia	30	4
Współczesne teorie socjologiczne	wykład/ćwiczenia	30/30	7
Opinia publiczna	ćwiczenia	30	3
Psychologia społeczna	ćwiczenia	30	2
Techniki analizy i interpretacji danych ilościowych	ćwiczenia	60	9
Techniki analizy i interpretacji danych jakościowych	ćwiczenia	60	9
Wprowadzenie do big data	ćwiczenia	30	3
Encyklopedia prawa	wykład/ćwiczenia	30/30	4
Seminarium badawcze		60	7
Język obcy	ćwiczenia	180	12
Antropologia kulturowa	ćwiczenia	30	3
Wielkie struktury i przepływy społeczne	wykład/ćwiczenia	30/30	7
Fakultet (wybór 1 wykładu z co najmniej dwóch)*	wykład	30	2

¹⁰Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Fakultet (wybór 2 ćwiczeń z co najmniej 4)*	ćwiczenia	60	4
Seminarium licencjackie		60	22
Fakultet (wybór 2 wykładów z co najmniej 4)**	wykład	60	4
Fakultet (wybór 3 ćwiczeń z co najmniej 6)*	ćwiczenia	90	6
Fakultet (wybór 2 wykładów z co najmniej 4)***	wykład	60	4
Fakultet (wybór 4 ćwiczeń z co najmniej 8)***	ćwiczenia	120	8
Praktyki		60	4
Razem:		420/1365	180

*Bloki do wyboru: Współczesna myśl społeczna; Wielokulturowość, migracje i konflikty społeczne; Aktywizm i nowe ruchy społeczne; Media i komunikowanie społeczne; Badania społeczne w praktyce; Metody analizy danych

**Bloki do wyboru: Socjologia kultury, płci, ciała, mody; Studia miejskie; Zarządzanie projektami; Badania marketingowe

*** Bloki do wyboru: Socjologia życia publicznego (polityka, społeczeństwo obywatelskie, edukacja, religia); Socjologia zmiany klimatycznej; Badania opinii publicznej; Socjologia zarządzania

SOCJOLOGIA, STUDIA II STOPNIA

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Podstawy ilościowych badań empirycznych w socjologii	ćwiczenia	60	6
Podstawy jakościowych badań empirycznych w socjologii	ćwiczenia	30	4
Główne nurty socjologii najnowszej	wykład/ćwiczenia	30/30	8
Konstruowanie ładu społecznego i konflikt	wykład/ćwiczenia	30/30	8
Metodologia i etyka badań naukowych	ćwiczenia	30	4
Ćwiczenia terenowe	ćwiczenia	60	3
Współczesne odstony klasycznych problemów socjologii (wybór 1 wykładu z co najmniej 2)	wykład	30	2
Współczesne odstony klasycznych problemów socjologii (wybór 1 ćwiczeń z co najmniej 2)	ćwiczenia	30	3
Najnowsze teorie i badania socjologiczne (wybór 1 wykładu z co najmniej 2)	wykład	30	2
Najnowsze teorie i badania socjologiczne (wybór 1 ćwiczeń z co najmniej 3)	ćwiczenia	30	3
Proseminarium badawcze (wybór 1 proseminarium z co najmniej 2)		30	3
Seminarium magisterskie		90	37
Analiza danych jakościowych	ćwiczenia	30	4
Analiza danych ilościowych	ćwiczenia	30	4
Mechanizmy i procesy społeczne we współczesnej Polsce (wybór 1 wykładu z co najmniej 2)	wykład	30	4
Mechanizmy i procesy społeczne we współczesnej Polsce (wybór 1 ćwiczeń z co najmniej 3)	ćwiczenia	30	6
Mediatyzacja sfery publicznej i prywatnej	wykład	30	2
Język obcy	ćwiczenia	60	4
Warsztaty pisania	ćwiczenia	30	4

akademickiego			
Problemy współczesnego świata w perspektywie socjologicznej (wybór 1 wykładu z co najmniej 2)	wykład	30	4
Problemy współczesnego świata w perspektywie socjologicznej (wybór 2 ćwiczeń z co najmniej 5)	ćwiczenia	60	12
Wielkie problemy współczesności – spory filozoficzne	ćwiczenia	30	3
Razem:		210/690	120

SOCJOLOGIA, STUDIA II STOPNIA, SPECJALNOŚĆ INTERCULTURAL MEDIATION

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Main paradigms in sociology	wykład/ćwiczenia	20/30	6
Sociology of culture and multiculturalism	wykład/ćwiczenia	20/30	6
Sociology of social structures and social flows	ćwiczenia	30	4
Applied statistics	ćwiczenia	30	3
Sociology of social change and globalisation	ćwiczenia	30	4
Sociology of space and place	ćwiczenia	30	4
Labour market and organization management in global contexts	ćwiczenia	20	3
Methodology	ćwiczenia	40	5
Intercultural communication and mediation	wykład/ćwiczenia	45/30	5
Polish borderlands/Labour and migration in Eastern Europe: comparative perspectives/Cultural factors in migration proces*	ćwiczenia	60	12
Polish language course Polish language course / Foreign language course	ćwiczenia	60	5/4
Qualitative data analysis	ćwiczenia	30	4
Quantitative data analysis	ćwiczenia	30	4
Sociology of nations, ethnicity and civilisations	ćwiczenia	30	3
Social negotiations	ćwiczenia	30	2
Management of social conflicts	ćwiczenia	30	3
Ethical aspects of social research and the protection of intellectual property rights	ćwiczenia	20	2
Sociology of risk/Culture, creativity and consumption in contemporary cities**	ćwiczenia	30	3
Research seminar: Social change, transformation, transition/Research seminar: Globalization and cultural identity***	ćwiczenia	30	3
Data analysis workshop	ćwiczenia	30	2

Academic English	ćwiczenia	30	5
Master seminar	ćwiczenia	90	33
Razem:		85/770	121/120

*Studenci wybierają dwa z trzech przedmiotów opcyjnych.

**Studenci wybierają jedno spośród dwóch zajęć opcyjnych

***Studenci wybierają jedno z o oferowanych seminariów badawczych do wyboru

Tabela 22. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich/
Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela¹¹

NIE DOTYCZY

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych¹²

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Wszystkie zajęcia na socjologii II stopnia, specjalność Intercultural Mediation, prowadzone są w języku angielskim					

¹¹ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

¹² Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Załącznik nr 2. Wykaz obowiązkowych materiałów uzupełniających

- z.2.1** Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).
- z.2.2.** Obsada zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim 2023/2024.
- z.2.3.** Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
- z.2.4.** Charakterystyka nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia
- z. 2.5.** Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na kierunku socjologia, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
- z. 2.6.** Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów.

Załącznik nr 3. Wykaz dodatkowych materiałów uzupełniających

- z. 3.1.1.** Wykaz publikacji pracowników Instytutu Socjologii UW
- z. 3.1.2.** Wykaz interesariuszy zewnętrznych opiniujący program studiów na kierunku socjologia
- z. 3.1.3.** Uchwała nr 74/2022 Rady Wydziału Nauk Społecznych UW w sprawie zasad dyplomowania w IS
- z. 3.1.4.** Uchwała nr 29/2021 Rady Wydziału Nauk Społecznych UW w sprawie Kodeksu praktyk pracy zdalnej na Wydziale Nauk Społecznych
- z. 3.2.1.** Wykaz podmiotów, w których studenci kierunku socjologia realizowali praktyki zawodowe
- z. 3.2.2.** Kwestionariusz ankiety ewaluacyjnej praktyk zawodowych
- z. 3.3.1.** Regulamin konkursu im. prof. Wojciecha Sitka na najlepszą pracę licencjacką napisaną w IS
- z. 3.3.2.** Formularz hospitacji zajęć na WNS UW
- z. 3.3.3.** Plakat konferencji Communication&Culture
- z. 3.3.4.** Wykaz artykułów studentów IS opublikowanych w Fabrica Societatis
- z. 3.3.5.** Formularz protokołu egzaminu ustnego
- z. 3.4.1.** Udział studentów w konferencjach i innych wydarzeniach naukowych organizowanych w IS UW
- z. 3.4.2.** Wsparcie pracowników IS w programie IDUB
- z. 3.4.3.** Udział kadry IS w kursach podnoszących kompetencje dydaktyczne
- z. 3.4.4.** Uchwała Rady Dyscypliny Naukowej Nauki Socjologiczne nr 73/2021 w sprawie kryteriów zatrudniania pracowników badawczych i badawczo-dydaktycznych w dyscyplinie nauki socjologiczne na stanowisku adiunkta
- z. 3.4.5.** Program Wsparcia Działań Badawczych_IS_2023
- z. 3.4.6.** Program Granty na granty_IS_2023
- z. 3.4.7.** Program doskonalenia umiejętności językowych_IS_2023
- z. 3.4.8.** Wykaz pracowników IS, którzy otrzymali Nagrodę Rektora w 2021-2022
- z. 3.4.9.** Zasady przyznawania dodatków motywacyjnych za wysokopunktowane publikacje_IS_2023
- z. 3.4.10.** Zasady przyznawania dodatków motywacyjnych za wnioski grantowe_IS_2023
- z. 3.5.1.** Akademicki Budżet Otwarty 2023 WNS
- z. 3.6.1.** Podmioty otoczenia społeczno-gospodarczego współpracujące z IS
- z. 3.6.2.** Zestawienie miejsc odbywania praktyk przez studentów socjologii

- z. 3.6.3.** Wykaz spotkań w ramach cyklu „SocjoPercepcja”
- z. 3.6.4.** Aktywność medialna pracowników IS
- z. 3.7.1.** Lista umów socjologia_Erasmus+
- z. 3.8.1.** Zasady - stypendia Rektora od 2021-2022
- z.3.10.1.** Uchwała Rady Instytutu Socjologii z dn. 15.03.2023 w sprawie dokonania zmian w Radzie programowej na kierunku socjologia
- z. 3.10.2.** Uchwała Rady Instytutu Socjologii z dn. 01.07.2020 w sprawie relacji pomiędzy Radą Instytutu a Radami programowymi kierunków studiów